

PRÁVO SMĚNEČNÉ

RAKOUSKÉ.

SEPSAL

Dr. HERMAN ŠIKL.

ČÁST PRVÁ.

SEMINÁŘ
Judicial

KNIHOVNA
oddělení

V PRAZE.

BURSÍK & KOHOUT,

KNIHKUPCI C. K. ČESKÉ UNIVERZITY A ČESKÉ AKADEMIE CÍS. FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

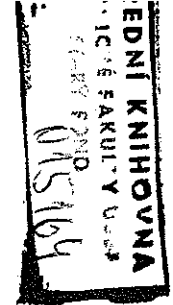
JEHO EXCELLENCI

JUDRU ANTONÍNŮ RYTÍŘI RANDOVĚ,

komturu řádu Františka Josefa s hvězdou, rytíři řádu železné koruny III. třídy a majiteli rakousko-uherského čestného znaku pro umění a vědu, komandéru rusk. řádu sv. Stanislava, čestnému doktoru university Bononské a Krakovské, řádnému členu kr. české Společnosti nauk v Praze, řádnému členu a předsedovi I. třídy Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění v Praze a řádnému členu Akademie umění v Krakově, členu société de législation comparée v Paříži, členu panské sněmovny a říšského soudu, Jeho Veličenstva skutečnému tajnému radovi, c. k. ministru,

v hlboké úctě připsáno.

VEŠKERÁ PRAVA VYHRAZENA.

191
/36.

e. aut. 6549

Jan J. St. prof. Dr. Novák.
Tiskem Aloise Wiesnera v Praze, knihtiskárne České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnosti a umění.

OBSAH ČÁSTI PRVÉ.

Ú V O D.

§ 1. Přehled dějinný. Směnka původní, ústní a listinná; směnka vlastní a tratta; skontance (perioda prvá). Směnka s indossamentem (perioda druhá). Směnka jako skriptura (perioda třetí). Zákonodárství, zvláště rakouské. Nový německo-rakouský směněný řád. Snahy nejnovější	1
§ 2. Literatura	16
§ 4. Pojem a prameny rak. směněného práva. Prameny hlavní a pod- půrné	19
§ 4. Mezinárodní právo směněné. Spůsobilost k směnkám; formální náležitosti směněné; právní účinky směněných prohlášení; modality splnění; jednání směněná	21

HLAVA I.

§ 5. Spůsobilost k směnkám. Spůsobilost k právu a k právním činům; spůsobilost aktivní a pasivní; práva cizí	26
---	----

HLAVA II.

§ 6. Právní povaha směnky. Soukromoprávní peněžité závazek; listina dispositivní; skriptura, a sice papír indossavatelný. Druhy směnky. Směnka zakladní a další prohlášení směněná. Závazky přímé a ne- přímé. Diligence. Formální platnost směnky. Osoby směněně neza- vázané. Právo a legitimace	29
--	----

HLAVA III.

§ 7. Forma a obsah směnky. Pravidla všeobecná. Forma; písmo; obsah; výklad. Podstatné náležitosti. Doložky vůbec. Doložky při- pustné, zvláště doložka valutní a úhradní. Doložky, které působí neplatnost směnky. Doložky, které platí za nedoložené	35
§ 8. Místo podstatných náležitostí směnky zakladní. Kontext	42

Označení jako směnka; suma peněžitá; osoby směnky základní; podpis vystavovatele, pojmenování remitenta (trata na vlastní řád), pojmenování trassata (vydání vlastní směnky na vlastní řád); doba a místo vystavení základní směnky; doba a místo splatnosti; směnky splatné určitým dnem, v určité době po vystavení, na trh anebo veletrh, na viděnou, určitý čas po viděné; domicil; domiciliat. Cizí práva 44

§ 10. Akcept. Pojem, forma. Akcept obmezený. Cizí práva 62

§ 11. Indossament. Pojem, forma. Blankindossament. Prokurandossament. Cizí práva 68

§ 12. Aval. Pojem, forma. Cizí práva 72

§ 13. Český akcept. Pojem, forma. Podpůrná adresa. Cizí práva 74

§ 14. Spolu vystavení směnčůných závazků. Spolu vystavitelé, spoluakceptanté, spoluindossanté, spoluavalisté 76

HLAVA IV.

§ 15. Duplikáty. Pojem, účel. Poznámka depositární, depositář. Cizí práva 77

§ 16. Opisy. Pojem, účel. Poznámka depositární. Cizí práva 81

HLAVA V.

§ 17. Právní povaha a forma protestu. Pojem. Druhy. Osoba úřední. Protestant. Protestat. Výkon protestu, místo, doba, jednání protestní. Listina protestní, náležitosti. Rejstřík protestní. Cizí práva 84

ZKRATKY:

AC = Entscheidungen zum Handelsgesetzbuche von Dr. Adler und Dr. Clemens.

Adler = Das öst. Wechselrecht, 1904.

Bettelheim = Das internat. Wechselrecht Öst., 1904.

Bernstein = Allg. d. und öst. Wechselordnung, 1898.

Canstein = Lehrbuch des Wechselrechtes, 1890.

Cosack = Lehrbuch des d. bürgerl. Rechtes, 4. vyd., 1903.

Czel. = Sammlung wechself. Entscheidungen, Dr. Czelechovsky, I, II, III, 1883, 1892, 1903.

Gl. U. = Sammlung v. civilr. Entscheidungen (Unger, Glaser, Walter; pokr. Pfaff, Schey, Krupský).

Grünhut = Das Wechselrecht, I, II, 1897.

Jacobi = Die Wertpapiere, 1901.

Krall = Sammlung wechself. Entscheidungen, 1873.

Lehmann = Lehrbuch d. d. Wechselrechtes, 1886.

N.R.S. = něm. říšský soud ve věcech obchodních a směnčůných.

NSO = něm. říšský vrchní soud obchodní.

NZ. = Notariats-Zeitung.

Peitler = Sammlung wechself. Entscheidungen, I, II, 1864, 1867.

Prav. = Právník.

Staub = Kommentar zur allg. d. Wechselordnung, 3. vyd., 1899.

Theorie = Theorie záležitostí skripturních, Dr. Šiel, 1902.

Thiel = Wechselrecht (Handelsrecht, II.), 4. vyd., 1878.

Věst. = Rozhodnutí nejv. soudu (pokrač. sbírky Nováková, nová řada, příloha Věstníku min. spr.).

Volkmann & Löwey = A. d. Wechselordnung, 1862.

ÚVOD.

§ 1. Přehled dějinný.)

Název směnka, cambium lze sledovati zpět až do 12. století v italských a španělských městech obchodních. S rozvojem obchodu kráčet tam ruku v ruce rozkvét stavu bankéřů (campsores, argentarii, trapezitae), kteří vedle jiných odvětví provozovali též výměnu (směnu) peněz, při tehdejšímu množství států střední Evropy, a s ní souvisící veliké různosti peněz velmi důležitou. Směna tato nazývána cambium, cambiare = permutatio pecuniae, a její příznakem byla přirozeně různost peněz daných a směněných. Mimo to bylo nutno obstarávat platy v cizích obchodních místech, neboť převážení hotových peněz bylo nejen vzhledem k obtížnému spojení nepohodlné, nýbrž i vzhledem k tehdejšímu nejistým poměrům často nebezpečno, nehledíc ani k tomu, že jednotlivé státy vývoz peněz zakazovaly. Campsores obstarávali tudíž výplaty na cizích místech ve méně tamější svými podružnými závody anebo osobami s nimiž v obchodním spojení stáli (socii, commandite). Směna tato nazývána byla: permutatio pecuniae absentis na rozdíl směny v témž místě: permutatio pecuniae praesentis (cambium manuale, minutum.)

) Literatura: Martens, *Ursprung d. W. R.* (1797), Biener, *W. R. Abhandlungen* (1859), Noback, *W. u. W. R.* (1845), Arenz, *Ursprung etc. des W.* (1855), Neumann, *Gesch. d. W.* (1863), Kuntze, *D. W. R.* (1865), Brunner, v *Goldschm. Ztschr.* XXII, 1 násl., XXIII, 225 násl., 174; Franz, *Inhaberpapier* (1879), Lehmann, *W. R.*, 29 násl., Canstein, *W. R.*, 1 násl., Schaub, *Z. für Savigny Stfng.* XIV, 111 násl., Goldschmidts, *Ztschr.* XLIII, 1 násl., Schaps, *Gesch. des Wechseldossamentes* (1892), Wendt, *Anweisungsrecht* (1895), Grünhut, *W. R.*, I, 20 násl., Jacoby, *Wertpapiere* (1902).

Směnka, cambium, doby této jeví se tedy jako zvláštní právní jednání, které nevyžadovalo k platnosti nikterak formy listinné. Při obchodech místních nebylo listiny ani potřeby, poněvadž úplně dostateční zápis v obchodní knize camprosově veřejně věry požívající (cambium sine litteris). Jinak měla se ovšem věc při výplatách v místě cizím, ať výplata měla se státi anebo přijata být osobou od původních kontrahentů různou. Zde forma listinná měla svůj význam.

Leží na snadě, že, pokud bylo třeba listiny vůbec použiti, bylo používáno souvěké, u Franků a Longobardů v užívání jsoucí pravděpodobně o starou syngraphe a chirografum se opírající listiny: cartum, cautio praestationis, před notářem a svědky v jazyku latinském sepsané.

Listina tato neměla čiré funkce důkazní, ani významu kontraktu litterárního práva římského. Byla spíše jedním z právních symbolů: odezdání její bylo formou vzniklu, vrácení její formou zrušení práva. Často obsahovala také i výslovnou doložku, že splnění stane se proti vrácení její, výkon práva předpokládal tedy majitelství listiny.

K tomu přistoupilo důležité zásadní stanovisko právní, že těžké obligacního poměru neleželo na straně aktivní, jako v právu římském (stipulace), nýbrž na straně passivní (Gelübde): ve sporu běželo důsledně několik o otázku oprávnění žalobcovy, nýbrž o otázku závazku žalovaného.²⁾ Zněla-li listina, že má zapláceno být osobě třetí, nejednalo se více o tom, zdali a jakým způsobem je tato oprávněnou čili nic. Právo, věřitelství, zůstalo v pozadí, místo jeho zaujímal detence listiny osobou, která podle znění její ku přijetí splnění byla ustanovena (legitimována) a která byla s to listinu vrátiti.

S tohoto hlediska lze vyloužiti, že již od století XII. připouštěli se v listinách závazek splnění buď pojmenovanému věřiteli, buď osobě třetí, buď konečně osobě, zprědu nepojmenované, kterou věřitel dodatečně ustanoviti si vyhradil, ano i vůbec majiteli listiny.³⁾

²⁾ Siegel, Versprechen, I násl., Brunner, Inhpap. 64 násl., Jacobi 51.
³⁾ Původní účel doložek těchto sluší hledati v obcházení zákazu processálního zastoupení, jenž platil v právu římském, v německém středověku, v contumaciálním právu francouzském, i v právu anglickém. Spor mohl provésti pouze oprávněný sám, leč by již v původní listině bylo ustanovení znějící třetí osobě (dlužník nebyl vůbec povinen zaplatiti poslu anebo zmocněnci, pokud listina v tomto smyslu nezněla). Opátnost kázala tudíž buď

V této podobě objevila se tedy přirozeně také prvotní směnka. Zněla na zaplacení proti vrácení listiny: »per istam (primam) cambii«, »per quæsta (prima) lettera«; často se vyskytovala doložka »cui mandaveris«, jakož i doložka znějící majiteli, alternativní i prostá, ano nejstarší vůbec známá směnka⁴⁾ zněla majiteli (*illi, qui ei dabit hauc cartam*). Elementy této listiny — všeobecnou závislost výkonu práva na majitelství listiny vyjímajíc — nestály té doby v nijaké souvislosti s tehdejšímb cambium, zejména tehdejší doložky majiteli a na řad neměly žádného vztahu k přenašením práva. Teprve doba pozdější byla povolána použiti zárodku v nich dřímajícího k této tak důležité funkci dnešní směnky.

Písmo nebylo však náležitosti tehdejší směnky. Tato mohla být naopak platině uzavřena i bez listiny (ústní směnka, poněvadž vzájemnou důvěru předpokládající, zvala se »de buono à buono«). Pokud potřeba kázala užiti listiny, nebyla sice určitá forma předepsána, avšak přes to byla tehdejší listinná směnka, odpovídajíc svému účelu a zachovávajíc podle zvyku obchodního znění stručné a přesné, dnešní dosti podobna.

Původně obsahuje listinná směnka vlastní závazek zaplacení, pravidlem v cizím místě vystavitelem anebo třetí osobou (per nos vel per nostrum missum — passivní ordreklausule) osobě valutu složitější, anebo osobě třetí (tibi vel tuo misso, certo nuntio — aktivní ordreklausule) splatný (vlastní domicilovaná směnka). Záhy však používáno bylo formy assignace, jež došla velkého rozšíření, a brzy nabyla vrhu. Nejstarší známé tratty pocházejí z prvé polovice 14. století (r. 1335 a 1339). Přejchod z původní směnky s vlastním závazkem ke směnce ve formě assignace jest velmi záhadný a sporný.⁵⁾ Vystavení zvalo se trahere (traère), vystavitel — assignant

třetí osobu v listině pojmenováti anebo pozdější označení její sobě tamtéž vhraditi (způsobu toho užíváno bylo později také ku přenášení pohledávek, jakmile hospodářská potřeba jeho se dostavila, neboť německé [též anglické] právo doby té neznalo cesse). Zcela jinak měla se věc v římském právu. Řím, jako starověk vůbec, měl výsoco vyvinutý obchod peněžní, bankéři (argentarii) sprostředkovány: znám byl úspore hotového platu sloužící řetěz assignací (jubere, mandare, delegare), akcept assignace (ve formě stipulace), konečně též zvláštní receptum argentarii a z něho plynoucí actio receptitia. Avšak závazek zaplatiti osobám původně nepojmenovaným ve smyslu dnešní doložky majiteli a na řad nemohl se v peněžním obchodě vyvinouti, poněvadž přímo odporoval zásadám názorům římského obligacního práva. Sr. Theorie 31, 41 násl.

⁴⁾ Cit. Lehmann 45.

⁵⁾ Goldschmidt, Univ. I., 433, vyslovil mínění, že základem tratty byla assignace, kterou vystavitel vlastní domicilované směnky, jejíž výplatu

nazýval se *trassantem* (trañte), *assignat trassatem* (trattorio). Souhlasné s povahou věci vykazovala směnka čtyry osoby: na místě vystavení jednak *trassanta*, jednak osobu valutu platící a směnku za ni přijímající, jež nazývána *remittentem*, poněvadž pravidlem směnku (*rimessu*) na místo, kde se výplata státi měla, zasýjala (*remittovala*); na místě výplaty pak jednak *trassata*, jednak osobu směnku k výplatě prezentující = *presentanta*. Pojmenováním *praesentanta* stala se zároveň *ordredoložka* na ten čas zbytečnou. Osob mohlo býti také méně: *trassant* mohl býti totožným s *trassatem*, *remittent* s *presentantem*, pokud buď valutu přijímající chtěl na místě platebním směnku sám vypláti, anebo valutu skládající sám zaplacení obdržeti; podle zvyku obchodního mohl býti také *trassat* totožný s *presentantem* (poukázán býti, aby sám sobě vypláti: *pagate à voi stesso*).

Remittent, složiv valutu, chtěl sobě přirozeně zachovati *regressní nárok* proti *trassantovi* pro případ, že by *trassat* směnku nevypláti, a sice v listině samé, aby dalšího důkazu byl prost. Obvyklým bylo z té příčiny potvrzení příjmu valuty a podstoupení závazku *garančního* na směnce; později pokládalo se již pouhé potvrzení valuty v tomto směru za dostačitelé. Tím stala se z *assignace* — *assignatáři* o sobě žádých práv proti *assignantovi* neposkytující — *tratta*. Stvrzení valuty stalo se tímto způsobem důležitou náležitostí. Forma tato udržela se až asi do 17. stol.

Spůsobilost ku sménkám nebyla o sobě nikterak omezena na stav obchodní, tím méně na *campory*. Avšak sprostředkování *pláťů campory* ovládlo vzhledem k obtížím a nebezpečí *transportu* peněz celý středověký peněžný obchod. Soustředovalo se na velkých periodických trzích (*nundinae, feria*), kde směnka, umožňující provázení obchodů bez *effektivního* přívozu a vývozu peněz, nabývala důležitosti neuhášené. Směnky byly vystavovány téměř vesměs na *trhy*, kde — měli se výplata státi na místě jiném — bylo lze vyměnit je za směnky z trhu na místo platební (c. *de ritorno*). Takto byly směnky tržní (c. *feriarum, nundinalia*) poklá-

řeny třetí osobou sličbi, *remittentovi* na tuto třetí osobu (kterou sám avšem vyrozuměl) vedle vlastní směnky vydal, a která později *ex acquitate mercatoria* sama o sobě závazek *assignantiv* zakládala. Sr. též *Schaps, 9, Wendi, Anw. R. 5, 116*. Proti tomu *Schaube* (*Z. der Savigny Stig, Germ. Abt. XIV, 111, Goldschmidts Zeitschr. XIII, 1*) a zvláště přesvědčivě *Grünhut, I, 29, p. 1*.

dány přímo za pravidelné (c. *regularia*), směnky mimořádní (c. *platarum, sine nundinis*) za nepravidelné (c. *irregularia*).

Užívání směnek tak se rozmohlo, že vznikly velké číre směnečné trhy, zejména v *Champagne* v 12. století, pak v *Burgundsku* (v *Lyoně* v 15. a *Besançonu* v 16. století).

Vyrovnání směnek na trzích dělo se od 13. stol. *skontací* (*Bilancium, Scontration, virement des parties*). Za účelem tím byly směnky vystavovány na jednotnou početní, *imaginární* měnu (*scudo di marche, scutus marcharum*) odpovídající určité váze zlata (podle kursu 5—8 lire, 5—7 livre, 20—24 grossi atd.). Tento důmyslný způsob umožnil vzájemné vyrovnávání závazků ze směnek, se všech stran na trhy došlých. Zde učinil každý z účastníků ze svých pohledávek a závazků ve své knize (*scartafacium*) *bilanci* a z jednotlivých těchto *bilanci* sestavena byla pod úřadním dozorem *bilance* celková. Účelem tohoto postupu byla vzájemná *kompenzace* tedy vyrovnání celé řady či kruhu závazků (*giro, gyrus*); zbylé přebytky (*avanitium*) anebo nedostatky (*mancaementum*) vyrovnávány buď hotově anebo *ritornosměnkou*.

Abyste mohla směnka býti upotřebena ku *skontaci*, bylo zapotřebí jistoty, že bude *trassatem* vskutku zaplacená. Za tím účelem musel *praesentant* směnku při početi trhu předložiti *trassantovi* za příčinou uznání její. Kladeň vyjádření jeho — *acceptace* — *poznamenáváno* zpočátku pouze v knize *trassatové* a *praesentantové* (*scartafacium*) ane pokládáno i za *dostatečno*, když *trassant* směnku k sobě vzal a určité, hledíc k povaze tržní směnky poměrně krátké lhůtě se záporně nevyjádřil. Později vyznačována *acceptace* na směnce samé a sice na rubu: *vista et accettata*. Zásadu, že nemá *acceptant* (*assignat*) námitiek proti *assignatáři* ani z poměru *valutního* mezi *assignantem* a *assignatářem*, ani z poměru *krvít* mezi nimi a *assignantem*, vyslovovala známá věta: *chi accetta paghi*. *Trassant* nevyšel ostatak *acceptaci* směnky z *obligy*, nýbrž ručil až do *skutečného* zaplacení. *Odepření* *acceptu* rovnalo se *odepřenému* zaplacení a zakládalo *regress* proti *trassantovi*. Za tím účelem bylo potřebí nového vyzvání *trassata* před *notářem* a *svědky* (*praesentatio litterarum*) a sepsání o tom veřejné listiny: *protestu*, jenž obsahoval zjištění okolnosti, že směnka přes vyzvání nebyla *acceptována*, a ohrazení proti *trassantovi*. Později vykonával *presentaci* *notář* sám. Za účelem výkonnou *regressu* vystavoval *pravidlem* *presentant* (nebo *remittent*) jakožto *trassant* na *trassanta* jakožto *trassata* z trhu

směnku (*recambium, ricorsa*); směnečná suma zvětšila se o náhradu úroků, útrat a provise (*interesse recambii*). Směnka taková byla často na trhu eskomptována, totiž třetí osobou po srážce diskonta vyplacena, v kterémž případě tato osoba byla jmenována *praesentantem* nebo *remittentem*.

Od konce 16. století vyvinul se názor obchodní, že může také osoba třetí — přítel obchodní — směnku neakceptovanou supra protestu pro honore *litterarum crediti et reputationis* akceptovati a zaplatiti (čestné přijetí a zaplacení), ano i *trassant* sám s prominutím poukazu sobě uděleného. Často *trassant* sám z opatrnosti již zprědu osobu vyznačil, k níž bylo se *praesentantovi* v případě takovém obrátiti (*podpůrná adresa*).

Zaplacení na akceptantovi, a pořadem *regressu* na *trassantovi* pak na *avalistovi* vynáhlo se, stejně jako u ostatních obchodníků vystavených a veřejné víry poživajících listin (*scripturae mercatorum et camporum*) *processum* *executivum* (*platební příkaz s krátkou lhůtou platební*), v němž bylo lze přivésti pouze některé námítky, zejména nepravého podpisu a zaplacení; ostatní bylo možno provésti teprve po zaplacení. Exekuce vedla se nejen na jmění, nýbrž i na osobu (*vazbou*, aby dlužník nemohl ujíti z trhu *nezaplátiv*), kromě toho měla za následek vyloučení *executovo* z trhu.

Již od 12. století známo bylo také rukojemství směnečné ve způsobě doložky na spodní části směnky — a *valle*, později ve formě pouhého *spolupodpisu* na též místě.

Duplikátů užíváno od konce 14. století, původně jen pro případ ztráty směnky, později též k rukojemství směnečnému tím způsobem, že ručitel podepsal (aby prima nepozbyla důvěry) duplikát jakožto *trassant*, ruče tak pro případ *regressu* stejně jako *trassant* původní směnky.⁹⁾

⁹⁾ Duplikátů používáno též při tzv. *giro-avalu* (směnka s více *avalantami*). B má za obdrženu *valtu* vystaviti pro A jako *remittenta* směnku. B poukáže C, aby za danou *valu* vystavil pro A směnku sám. C poukáže D, D poukáže E *atd.* stejným způsobem, tak že konečně E směnku pro A vystaví (*giro-aval* se změnou *vystavitele, pasivní delegace*). Anebo: A má za danou *valu* obdržeti od B směnku jako *remittent*. A poukáže, obdržev od C *valu*tu, B, aby vystavil směnku pro C, C poukáže D, D poukáže E stejným způsobem, tak že konečně B vystaví směnku pro E (*giro-aval* se změnou *remittenta, aktivní delegace*). Poté však v prvému případě nespokojí se A se závazkem E, *spolupodpisují* B, C, D, v druhém případě pak nespokojí se E se závazkem B, *spolupodpisují* A, C, D *per aval*.

O málo později vnikla s *campsovy* směnka na sever přes Alpy do *jihoněmeckých* a *rynských*, přes Francii do *nizozemských* obchodních středisk; záhy vyskytuje se v *Lubecku*, *Hamburku* a *Gdánsku*. Základ směnečného práva tvoří v době této obchodní *usance*, *mezinárodním* spojením *campsořů* se rozšiřující a tudíž dosti jednotné. Jakožto psané právo vyskytuje se — od konce 14. století — ve formě *statut* obchodních *trhových korporací*, a *nařízení* pro *jednotlivá* obchodní města (*Barcelona* 1394, *Bologna* 1454, 1569, *Antverpy* 1541, 1578, 1582, 1608, *Lyon* 1561, *Janov* 1588, *Hamburk* 1603, *Lipsko* 1621, 1660, *Norimberk* 1621).

Z doby té uvéstí sluší velkého vlivu poživající rozhodnutí *Janovská*: *Rotae Genuae de mercatura decisiones*; ze spisovatelů jsou přední: *Sigismund Scaccia*, *Tractatus de commerciis et cambio*, 1618, a *Raphael de Turri*, *Tractatus de cambiis* 1641.

V přirozený rozvoj směnky zasáhl té doby vliv dvojí. V jednom směru byla to *církev*, jež, vycházejíc ze *stanoviska*, že jakýkoliv úrok se zapůjčených peněz jest *lichvou*, chtěla čeliti *zneužívání* směnky pro *usuraria* *pravitas*. Vedlejší platy uznávala pouze jako *ekvivalent* útrat a *nebezpečí* s dopravou peněz na *cizí* místo *spojeného*. Pod tímto vlivem nastoupila místo *různosti* peněz, *podstatu* původního *právního* *jednání* *tvorící*, nyní *různost* *míst*a (*distantia loci*), jakožto *příznak* *dovolené* *směnky*⁷⁾ (*cambium verum, reale, cambio lecito* da *luogo* a *luogo*). Ne *neobvyklé* *zneužívání* této *formy* k *zakrytí* *úročného*, na místě *samém* se *odehávající* *zápůjčky* *zapovídáno* jakožto *cambium siccum* (*Pius V. r. 1570*).⁸⁾

Neméně zasáhla do vývoje směnky *romanistická* *doktrína*. Přírozenou *snahou* její bylo *vřaditi* *nový* *útrar* v *římský* *system* *kontraktů* (*pokusy* *vznely* na *mandatum, emptio venditio, locatio conductio, mutuum, depositum, kontrakt* *immominátní* *atd.*). *Nepochopeno*

⁷⁾ *Předtím* jest *do dnes* *stávající* *zákaz* *vydávajících* *vlastních* *směnek* *místních* (čl. 6, 2. věta).

⁸⁾ *Siccum* (jméno *neznamená* *vlastní* *směnku*), *poněvadž* *nesloužila* *skutečnému* *obchodu*, *nýbrž* *lichvě*, *anebo* *poněvadž* *nedostala* *se* *přes* *moře*; *též* *mortuum, obliquum, adulterinum, per Venetias*. *Ostatěk* *dovedl* *sobě* *vy-* *nalezají* *obchod* *naklázi* *různé* *kombinace* *k* *obejmání* *zákazu*. *Mezi* *nimi* *zmíniti* *se* *sluší* *zejména* *o* *cambium con la ricorsa*, *záležející* *podstatně* *v* *tom*, *že* *původní*, *na* *cizí* *místo* *na* *dávěrníka* *jedné* *z* *obou* *stran* *trassovaná* *směnka* *měla* *pouze* *účel*, *aby* *pro* *její* *nezaplacení* *trassována* *byla* *směnka* *zpáteční* *na* *trassanta* *prvé* *směnky* *ve* *prospěch* *osoby* *valu*tu *sloužící* *na* *původní* *valu*tu *s* *připóčením* *úroků* *pod* *plátkem* *interesse* *recambii*. *Ano* *i* *prodlužo-* *vání* *úročné* *zápůjčky* *na* *delší* *čas* *bývalo* *zpředu* *v* *tento* *způsob* *umluveno* (*super cambiis et recambiis continuare*).

zůstalo při tom právní postavení praesentantova, tedy osoby na původním kontraktu nezúčastněné, která podle obsahu listiny byla k přijetí zaplacení ustanovena. Doktrína — stejně jako právo římské — neznala pouhé legitimace z listiny, nýbrž tázala se důsledně po právu. Praesentant pokládán zpočátku jako pouhý solutionis causa adjectus, jemuž actio nepřisluší (Rota Genuensis), leč by vykázal mandatum speciale ad exigendum (tedy alieno nomine). Avšak praxe již od 16. století uznávala jej — přes pojmový vnitřní odpor — za adjectus in rem suam*, jemuž přísluší obligatio i actio stejně jako cessionáři.⁹⁾

Skontrace směnky na trzích měla přes veškeré své výhody přece jenom citelnou vadu, jsouc příliš vázána místem a časem, kdežto obchod potřeboval co možná volnou formu pro cirkulaci směnčné hodnoty. Jakmile odstraněny byly teoretické pochybnosti v příčině žalobního práva praesentantova, použito bylo ihned opět doložky, kterou praesentantovi dáno na vůli jmenovati místo sebe osobu jinou: *al tale ò chi ordinera*, *oder Commissarius*, načež poukaz zněl: *Der Herr beliebe zu zahlen an X, meinen Commiss, soll mir gute Zahlung sein.* Od druhé polovice 17. stol. zaváděla klausule *na řad* (an Ordre). Poukaz psán v Itálii stejně jako aval na spodu směnky (odtud směšování obou ústavů), ve Francii na rubu (in dorso, en dos = endossement, Indossement in Giro, Giro). Byla to tedy opět stará, legitimaci poskytující forma, za níž se původně krylo pouze zastoupení, která však byla používána nyní také ku přenesení pohledávky.¹⁰⁾ Dvoji tato funkce různila se i zevně a sice stvrzením valuty, jež bylo zevnějším znakem přenesení pohledávky, a mělo od 16. století za následek, stejně jako již dříve u trassanta, závazek regressní. Plný indossement, jež doktrína pokládala za cessi — s podmínkou, že bude zapláceno = cessio pro solvendo, purum, per modum cessionis = adjectus (indossamentum regulare, purum, per modum cessionis = adjectus

⁹⁾ Actio proti trassatorvi, jenž akceptoval směnku výslovně in beneficium adjecti, nebyla vůbec brána v odpor.

¹⁰⁾ Formální legitimace má u směnky — jako u všech ordre- a aporteur-papírů své kořeny zajiště v klausulích staré cautio, s její výše zmíněnou právní povahou bezprostředně souvisících. S tím mljak nestojí v odporu (sr. R. a. n. d. a. Sborník II. 449, proti mně, Theorie 32) ani že původní — tehdejší ještě ústní — směnka, jakožto zvláštní právní jednání, vznikla na půdě římské, ani že směnka jakožto skriptura náleží právu modernímu. Nabytí obligacího nároku třetí osobou přes nedostatek práva auktorova mělo však formální legitimaci a vlastnost listiny jako present. čího papíru za základ a předpoklad.

in rem suam), různěn od pouhého prokurairindossementu, jenž jeví se formulí: k inkassu, na můj účet, atd. (prosty adjectus). Prvému příslušela žaloba suo nomine. V nejbližší době odpadla z tratty osoba praesentantova, poněvadž osoba valutu skládající dala místo pojmenování praesentanta vystavit směnku prostě na svůj řád, mohouc s ní později ordredoložkou sama přímo disponovati. Remisse děla se pak vlastně teprve indossementem, přes to však zůstalo pojmenování remittent. Takto vznikla dnešní tratta s třemi osobami: trassantem, remittentem a trassatem.

Ordreklausele připouštěla pouze jediné z listiny zjevné přenesení, neboť podle znění jejího mohl pouze ve směnce pojmenovaný remittent další osobu legitimovati. Obchod obcházel však nedostatek tento, a sice nejprve ve Francii, v Německu od polovice, v Itálii od konce 17. stol. původně tím, že jméno indossatáře v indossementu bylo vynecháno, anebo vynechán prostě text a připojen pouhý podpis (blancoindossement), tak že směnka mohla takto projíti libovolným počtem rukou, nežli byl indossement konečně vyplněn. Avšak také větší počet postupných indossementů,¹¹⁾ třeba byl zpočátku za nedovolený pokládán a přísně zapovídán (v Neapoli počátkem, v Janově v polovici 17. stol.), vešel pozděně náha u užívání, a nabýval v obchodě čím dále tím více pády. Vývoj ten nebyl přemožen ani odporem campsořů, valně počkozých tím, že indossementem odpadla potřeba skontrace a tím i směnčných trhů, a intervence campsořů vůbec. Koncem 16. a počátkem 17. stol. byl všivem jich sice indossement, zejména blancoindossement jednotlivými zákony zakazován (v Benátkách 1593, Neapoli 1607, Frankfurtě 1620), avšak později byl znenáhla připouštěn, zpočátku pouze jediný (Norimberk 1654), nadále místy pouze obmezován na 3—4 (nejdéle Brunnšvik 1715), až konečně —

¹¹⁾ Původ indossementu nesluší hledati — přes stejný hospodářský účel a název giro — ani ve skontraci, ani v giro-avalu. Tak zejména Canstein, 27, jenž tvrdí, že avantia a mancamenta byla vyrovnána tím, že dlužník místo vystavení nové ribornosměnky (W. von der Hand) dal hotovou směnku (gemachter W.), kterou v rukou měl, vystaviv na ní jakožto grant tzv. girata t. j. prohlášení, v němž byl poslední věřitel řády (giro) jakožto giratar označen a dlužník vyváván jemu zaplatiti. Neboť při skontraci a girovalu bžželo pouze o vyrovnání pohledávek vzájemným zúčtováním, nikoliv však o přenesení směnky samé. O závazku regressním nebylo při skontraci vůbec řeči; při girovalu byl závazek avalistiv jasným, u indossementu naopak regressní závazek od počátku sporným čenaz by dojísta, nebylo tak býválo. Řečby byla obě právní jednání téhož původu. Sr. Schöps 41, 67 násl. V 17. a 18. stol. byl ovšem indossement často směšován s Avalem.

od počátku 18. století — se zřetelem ku všeobecnému uznání v obchodě připuštěn neomezeně. Ve Francii uznán byl již v Ordonnance du commerce 1673, v Rak. ve sm. ř. 1763 čl. 32. Poměrně nejdéle udržela se zároveň blankoindossamentu. Směnka majiteli znějící jen výjimkou zůstala v užívání.

Pripuštěním indossamentu nastává druhá perioda vývoje směnky; tato stává se stejným krokem papírem cirkulačním, reprezentujícím hodnotu v budoucnosti splatnou, však již v přítomnosti předmět právního obchodu tvořící.

Téměř obecné jest v nutné bezpečnosti cirkulace kotvíci vyloučení námitky, které se zakládají na změně anebo zrušení směnčného závazku, a, nastavě v osobě předchůdců, ze směnky samé zřejmými a nabyvateli známy nejsou, zejména námitky zaplacení, kompensace, pacti de non petendo. (Vid. sm. ř. 1717 čl. 9, Rak. 1763 čl. 5.)¹²⁾ Vesměs předpokládala se platnost všech indossamentů. Nabytí přes nedostatek práva předchůdcova následkem bezelstnosti nabyvatelovy bylo té doby neznámo.

Spůsobilst ku směnčným různými zákony různě byla upravena v příčině věku (téměř všude vyžaduje se 25. rok), pohlaví (ženského) a stavu (kněžského, učitelského, vojenského, řemeslníků, nádeníků, studujících atd.). Všude tu byla důvodem nespůsoblosti ochrana, kterou zákonodárce uznával za nutnou proti nebezpečí hrozcimů ze závazku směnčného hledě k přísnému vymáhání jeho splnění. V příčině žádí platila místy zvláštní výjimečná nepříznivá ustanovení.

Na formě nebylo mnoho změn. Směnka byla již téměř výhradně listinou. Jednotlivé náležitosti co do podrobnosti byly různě upraveny. Adresa trassatova přešla na přední stranu směnky, zadní strana zůstala vyhrazena indossamentům.

Potvrzení valuty pokládalo se za nutné, avšak poměr valutní nenáležel již ku směnce samé, jakožto jedinému zdroji směnčných závazků. Dále stalo se potvrzení valuty pouze formálním. Vedle stvrzení valuty v penězích (V. bar empfangen), vyskytovalo se také stvrzení valuty ve zboží (V. in Waaren empfangen), dostačilo však též prohlášení všeobecné (V. empfangen, V. von demselben, V. con-

¹²⁾ Totéž platilo již dříve u papírů majiteli znějících. Podle *Costumen van Antwerpen* z r. 1570 nelze již od dávného času deutorovi namítati zaplacení, transakci, zúčtování atd., jež se staly naproti pojmenovanému větiteli po době, kdy byl listinu z ruky dal.

tento, um den Wert bin vergnügt), prohlášení vyznačující poměr kontokorrentní (den W. unter uns, in Rechnung), ano i úvěr (V. kreditirt, um den Wert verstanden) atd. Směnka sloužila již nejirůznějším právním důvodům, z původní »směnky« zůstalo jí pouze jméno: závazek byl abstraktním. Proto tím více kladl se důraz na přesné zachování formy.

Distantia loci se stále ještě vyžadovala. Domicil měla směnka, byli-li uvedeno místo splatnosti různé od bydliské trassatova. Domiciliata, osobu, jež v domiciliu zaplatí, nejsou ve směnčném závazku, jmenoval trassant anebo akceptant.

Trassant dával trassatovi o vystavení tráty zvláštní písemnou zprávu (Avis, Bericht, ostatek již z prvych dob tráty pocházějící), k němuž se ve směnce odvolával (podle návěští, gemäss Avis); v opácném případě zněla doložka »bez dalšího návěští« (ohne weiteren Avis). Rovněž obvyklou byla klausule z poměru mezi trassantem a trassatem (krytí, Revalirungs-Klausel), vyjadřující, zdali směnka vystavena byla na vlastní účet trassantův (es soll mit validiren) anebo na účet třetí osoby (Komittenta, Kommissionswechsel: stellen es auf Rechnung für A.).

Akceptace počala se vyžadovati písemná, přes to udržela se však ještě ústní a mlčky daná (podržení směnky) až do 18. stol. Písemná dlouho byla připustnou i na zvláštní listině anebo aspoň jinak dnešní rak. pr. čl. 21) na opisu směnky. Zároveň vyvinula se povinnost ku presentaci k akceptu.

Akceptu na část sumy směnčné nebylo lze místy odmítnouti — co do zbytku stával regress, předpokládajíc učinění protestu; místy nemusil se presentant s částecným akceptem spokojiti, nýbrž přislušel mu regress co do celé sumy směnčné, jakoby směnka nebyla vůbec akceptována; místy ručil akceptant přes částecný akcept za celou sumu směnčnou (jeť že z akceptu samého zjevným byl souhlas druhé strany s obmezeným akceptem).

Výslovně se stanovilo, že akcept nelze odvolati (zvlášť přísné jest ustanovení prusk. sm. ř. z r. 1751 čl. 49, dle něhož dostačí i podpis pouze počatý), jakož i že akceptant nemá námitky z poměru k trassantovi. Směnčné právo trassantovo naproti akceptantu bylo jen místy uznáno.

Zhusta poskytovala se po splatnosti směnky ještě výčkavaci lhůta, tzv. nové respektní (Discretions-, Respittage), od 3 do 30 dnů, buď ve prospěch akceptanta, anebo naopak ve prospěch

majitele směnky, jenž pak po dobu tu nemusel směnku presentovati, aniž by ztrácel regress. Od počátku 18. stol. počaly jednotlivé řády směněné lhůtu tuto odstraňovati.

Regress předpokládal mimo protest též notifikaci předchůdců. Rozlišoval se regress zjišťovací pro odeření akceptace a pro nejistotu (zastavení platů anebo směněnou vazbu) trassata anebo akceptanta, a regress pro nezaplacení. Regress pro nezaplacení obsahoval sumu směněnou, úroky, provizi ($\frac{1}{8}$ až $\frac{1}{2}$ procenta), a náhradu útrat protestních a ostatních — celou sumu v kursu zpětné směnky (Rückwechsel, riorso), přímo do bydliště regrestanta; skutečnou zpětnou směnku bylo vždy nutno takto vystaviti (à drittura, à droiture).

Regress učiněný regrestatem proti předchůdci nazýváán regress rembouršní, a regrestat v této své vlastnosti rembourstregredient; rembours obsahoval sumu, kterou regrestat sám zaplatil, pak další úroky, provizi a výlohy.

V případě nezaplacení bylo lze žalovati (z původní směnky) buď akceptanta anebo vykonati regress proti předchůdcům. Regress bylo nutno buď učiniti vždy proti svému předchůdci (regressus secundum ordinem), anebo proti kterémukoliv z nich (per saltum) a sice bez ohledu k tomu, byli-li snad již zaplacení na dřívějším předchůdci žádáno (variae).

Podpůrné adresy užíval trassant, nebyli-li jist akceptem trassatovým a chtěli-li se vyvarovati útrat zpětné směnky. Původně umístěna bývala na zvláštním se směnkou (voskem) spojeném listu, později na směnce samé, a obsahovala vyzvání addressáta, aby v případě potřeby směnku sám akceptoval anebo zaplatil. V tomto případě musela směnka pod ztrátou regrestu býti po protestu praesentována podpůrné adrese a pro odeření akceptu znovu protestována. Čestný akcept (per honor di lettera) děl se po protestu pro nepřijetí osobou třetí s udáním, ku cti které osoby se stal; nebyvalo povinností spokojiti se na něm s účinkem odvrácení regrestu. Čestné zaplacení rovněž předpokládalo protest pro nezaplacení.

Duplikátů slouživších dosud pouze pro případ ztráty a avalu, upotřebovalo se nyní k indossamentu, mezitím co byla prima zásna k akceptu.

Jakmile odpadla církevní záповěď úroků (Reichsabschied r. 1600), uznána byla opět také původní vlastní směnka a zvána

často c. siccum. Podlehala však dosud — aspoň mlčky — různým omezením.

V době té opouštěla teorie stanovisko kontraktu mezi trassantem a trassatem (mandát) a mezi presentantem a akceptantem (constitutum), spatřujíc ve směnce litterální, chirographární kontrakt, čímž položeno těžiště v listinu samu jakožto zdroj směněných závazků. Z literatury uvěsti sluší: Jaques Savary: La parfat né-gociant 1675; Phoonsen: Wisselstyl tot Amsterdam 1677; Du Puy de la Serra: L'art de lettres de change 1693; Franck, Institutiones juris cambialis 1721; Heineccius: Elementa juris c. 1742; Siegel: Corpus juris camb. 1742; Pothier: Traité du contrat de change 1763; Pardessus: Traité du contrat de change 1809. Epochálním dílem Einertovým: Das Wechselrecht nach dem Bedürfniss des Wechselsgeschäfts im 19. Jhrht 1839, vstupuje teorie v nové, moderní dráhy.

Německo vykazuje od 17. století celou řadu směněných zá-konů.¹³⁾ Mezi nimi sluší uvést: Lipský z r. 1682, Hamburský z r. 1711, Vratislavský z r. 1712, Brunšvícký z r. 1715, Frank-furtský z r. 1739, Augšpurský z r. 1778.

Velice důležitým jest směněný zákon pruského Landrechtu z r. 1794 (II. 8. §§ 713—1249). Co do spůsobilosti k směnkám postavil se na stanovisko různé od dosavadního, vyhradiv tuto pouze stavu obchodnímu, arcit s mnohými výjimkami (§§ 715 násl.). Zná ještě směnky majiteli znějící (§ 762), indossament na majitele (§ 816), ale nikoliv blankindossament (§ 817), žádá klausuli valutní (§ 765 násl.) u základní směnky i u indossamentu závazek úrokový jest platný (§ 887). Akcept jest pravidlem písemný a neodvolatelný (§§ 991, 997, 998), stává však také akcept mlčky učiněný (podrženi směnky trassatem přes noc § 993). Trassant nemá proti akceptantu směněného práva. Mimo námitky zaplacení jsou přípustny toliko námitky z práva směněného (§ 916). Jednotlivé směněné závazky jsou samostatné: přes to, že jest základní směnka anebo předchozí indossament nepravým, může přece bezesrátný nabyvatel směnky žádati zaplacení na předchůdcích, jichž podpisy jsou pravé (§§ 834, 835).¹⁴⁾

¹³⁾ Až do roku 1847 bylo jich celkem 94, v roce 1844 platilo jich sou-časné 56.

¹⁴⁾ Jinak v Rak. ještě dle dv. dekr. z 23. dubna 1802.

S tím souvisí nejdůležitější ustanovení tohoto zákona, totiž §§ 1153, 1154, 1156 a 1159, upravující nabytí práv ze směnky bezelstným nabyvatelem, ač řada přecházejících indossamentů pře-tržena byla indossamentem nepravým. Jakkoliv vykládá se smysl těchto ustanovení, ať chráněn byl bezelstný indossatář vůbec, anebo jen v příčině nepravosti indossamentů, které indossamentu její legitimujícímu předcházejí,¹⁵⁾ každým způsobem běželo zde o kořen zásady významu dalekosáhlého, jež jest počátkem nové, třetí periody vývoje směnky jakožto moderní skriptury.

Prvá polovice 19. století přinesla v Německu další směněné řády, z nichž sluší vytknouti Výmarský z r. 1819, mimo to pak osnovy vynikajících odborníků (Einert 1841 pro Sasko, Liebe 1843 pro Brunšvicko, Thöl 1847 pro Mecklenbursko).

Význačné místo ve světovém právu směněném dodnes zaujímá na místo Ordonnance du commerce z r. 1673 vstoupivší francouzský směněný řád Code de commerce r. 1807 (I. kn. tit. 8, §§ 110—189),¹⁶⁾ jež přijala celá řada států, zejména Řecko 1835, Holland 1839, Turecko 1850 a 1860, v zásadě též Srbsko 1860 a Belgie 1872, tyto však se zřejmým vlivem něm. rakouského práva.

V Rakousku byl před dnešním sm. řádem stav zákonodárství velmi různorodý:

1. V rak. dědičných zemích, Čechách, Moravě, Slezsku, Rakouských nad a pod Enzí, Štýrsku, Korutanech a Krajíně platil sm. řád z 10./9. 1717 a obnovený z 1./10. 1763; týž platil také v Hallí vyhlášen (lat.) 22./7. 1775 (dv. dekr. z 27./6. 1817), Sedmihradsku (dv. dekr. z 15./7. 1793 a 22./4. 1794), Terstu a Přímoří vyhlášen (ital.) 2./4. 1765, fakticky též v sev. Tyrolsku.

2. V Solnohradsku platil bavorský sm. řád z 24./11. 1785 (nejv. nař. z 17./10. 1818).

3. V jižním Tyrolsku a Dalmacii (též v král. lombardsko-benátském) platil francouzský Code de Commerce (v ital. překl.), byv. tamtéž francouzskou vládou zaveden, a po připojení k Ra-

¹⁵⁾ Sr. Gr. I, 226 p. 5. proti Lehmannovi 83.

¹⁶⁾ Rozdíly od něm. rak. práva: nespůsobilost žen k směnkám, nutnost ordé a valutní doložky, nepotřebí pojmenování směnkou, platnost usosměnek, směněné ručení vystavitele trassatovi za krytí, atd.

kousku v platnosti ponechán (dekr. z 11./3. 1817 a 2./11. 1819). Týž zákon platil také v Krakově.¹⁷⁾

4. V Uhrách a Chorvatsko-Slavonsku platil sm. řád z r. 1839 a 1840.

5. V Bolzanu tržní statuty z 13./1. 1787 a 23./3. 1792 (nejstarší pocházel z 15./9. 1635) platné pouze pro tržní magistrát.

Různost mezi jednotlivými směněnými řády — nejen v jednotlivostech, nýbrž i v zásadách základních —, jež byla obchodu přirozeně na překážku, vyvolala v Německu ku konci prvé polovice 19. století energickou snahu po jednotnosti.

Na osmém hlavním zasedání států celní jednoty r. 1846 bylo usneseno sestaviti nový jednotný směněný řád. Vláda pruská svolala 31. srpna 1847 veškeré státy německé a Rakousko. Komise sestávající z 20 právníků a 10 obchodních znalců (celkem s 19 hlasy) sešla se v Lipsku dne 20. října 1847, a v 35. sezeních do 9. prosince 1847 vypracovala (na základě pruského návrhu z r. 1847) nový směněný řád. Tento byl v letech 1848—1850 téměř ve všech státech Německých vyhlášen, dne 5. června 1869 přijat jako německý spolkový, a dne 16. dubna 1871 jako německý říšský zákon. V Rakousku vyhlášen byl cis. pat. z 25. ledna r. 1850.¹⁸⁾ V r. 1861 byl následkem říjnového patentu v Uhersku také směn. řád odstraněn a zaveden opět starý z r. 1839—1840. Od 1. ledna 1877 platí však v zemích Koruny Uherské nový směn. řád (119 čl.) téměř doslovný s rakouským. Některé sporné otázky nového směn. řádu řešeny byly 12člennou komisí, kterou ustanovila konference za příčinou vypracování obchodního zákona v Norimberce od 1. do 3. března 1857 zasedavši, tzv. Norimberské novelly; v Rakousku byly vyhlášeny min. nař. z 2. února 1858. Podle vzoru tohoto německorakouského směněného řádu sdělána byla zcela anebo aspoň z velké části celá řada zákonů, zejména: pro Švédsko r. 1851, Finsko 1858, Uhry 1876, Skandinávské státy (Dánsko, Švédsko, Norsko) 1880, Švýcarsko 1881, Itálii 1882, Bosnu a Heregovinu 1883, Španělsko 1885, Rumunsko 1886, Portugalsko 1888 a nejnověji Rusko, platný od 1./14. ledna 1903. K francouz-

¹⁷⁾ Pro záp. Hallí vyhlášen pat. z 10./10. 1797 sm. řád podle vzoru řádu z 1./10. 1763. Tento pozbyl platnosti odtržením Krakova mírem Vídeňským z 11./10. 1809. Ve svobodném státě Krakově zaveden byl 8. tit. I. kn. franc. Code de Commerce, jež zůstal v platnosti i po opětém připojení Krakova k Rakousku 6./11. 1846.

¹⁸⁾ S nepatrnými odchylkami (v čl. 2., 4., 18., 25., 35., 40., 78.).

skému a německému typu přistupuje jako třetí směněný a checkový řád Britský z r. 1882¹⁹⁾; nekodifikované anglické obyčejové právo platí ve Spojených Státech Severoamerických.

Od let sedmdesátých jeví se dosi pevná snaha po unifikaci směnkového práva. *Association for the reform and codification of the law of nations* sestavila na konferencích v Bremách 1876, Antwerpách 1877 a Frankfurtě 1878 t. zv. *Bremská pravidla* (Bremer Regeln), zásadní věty počtem 27, jakožto návrhy zákona stavení všeobecného práva směněného.²⁰⁾ Skutečné návrhy zákona předložili r. 1885 *Institut de droit international* (Projet d'une loi uniforme sur les lettres de change et les billets à ordre) a kongress Antwerský téhož roku (Projet de loi internationale sur les lettres de change et autres titres négociables); poslední byl r. 1888 v Bruselu částečně zrevidován. Positivního výsledku zákonodár-ného pokusy tyto dosud neměly; Britský směněný řád z r. 1882 zachoval své zvláštní stanovisko, ruský z r. 1902 přiklonil se k právu něm.-rakouskému.

§ 2. Literatura.

V jazyku německém:

Díla celková:

- Adler, Das öst. Wechselrecht 1904.
 Berger, Die öst. Wechselordnung 1850.
 Bernstein, A. d. und a. öst. Wechselordnung 1898 (kom.).
 Blaschke, Das öst. Wechselrecht, 7. vyd. 1877.
 Blodig, Die Wechselkunde etc. 1858.
 Bluntschli, Die a. d. Wechselordnung 1852 (kom.).
 Brauer, Die a. d. Wechselordnung 1849 (kom.).
 Canstein, Lehrbuch des Wechselrechtes 1890; Das Wechselrecht Österreichs, 2. vyd. 1903.
 Cosack (v. Lehrbuch des H. R.) 6. vyd. 1903.
 Dernburg (v. Preuss. Pr. R. II.) 4. vyd. 1889.

¹⁹⁾ Rozdíly od něm.-rak. práva: Připustnost směnek majiteli znějících, inžních a úročných, bez udání doby vystavení a místa a doby splatnosti, indossament podmíněný, blankoindossament na přední straně, respektmi dny, rembouršní posíl při odepření akceptu a jistoty, atd.
²⁰⁾ Od něm.-rak. práva liší se třeba ne v zásadních, avšak přes to důležitých otázkách. (Reg. 8., 13., 15., 19., 20., 25., 26.)

- Ditscheimer, Das a. d. und öst. Wechselrecht 1851.
 Einert, Wechselrecht etc. 1839 (před vydáním směn. řádu).
 Gareis (v. H. R.) 5. vyd. 1896.
 Grünhut, Wechselrecht, 2. díly 1897; Grundriss des öst. Wechselrechtes, 2. vyd. 1903; Lehrbuch des Wechselrechtes 1900.
 Gunesch, Das öst. Wechselrecht 1866.
 Hartmann, D. d. Wechselrecht 1869.
 Hoffmann, Erläut. der a. d. Wechselordnung 1859 (kom.).
 Kalessa, Handbuch des öst. u. d. Wechselrechtes (5. vyd.) 1859.
 Kheil, Wechselrecht 1854.
 Kitka, Erläuterungen usw. 1854.
 Koch, Das Wechselrecht 1850 (kom.).
 Kowalzig, Das Wechselrecht (3. vyd.) 1881 (kom.).
 Kreis, Lehrbuch d. Wechselrechtes 1884.
 Kuntze, Das Wechselrecht 1862.
 Kuntze-Brachmann (v. Endemann, Hdbch IV.) 1884.
 Langner, Öst. Wechselrecht etc. 1869.
 Lehmann, Lehrbuch d. d. Wechselrechtes 1886.
 (Liebe), Die a. d. Wechselordnung 1848 (kom.).
 Meznik, Das öst. Wechselrecht 1861.
 Nöcar, Die Wechsellehre etc. 1872.
 Porth, Öst. Wechselrecht 1877.
 Rehbein, A. d. Wechselordnung, 6. vyd. 1900 (kom.).
 Resch, Öst. Wechselrecht 1882.
 Renaud, Lehrbuch des d. Wechselrechtes 1868.
 Schiebe-Brentano, Die Lehre v. d. Wechselbriefen 1877.
 Skřivan, Öst. Wechsellehre 1880.
 Staub, Kommentar zur a. d. Wechselordnung, 4. vyd. 1902
 Stubenrauch, Die neue Wechselordnung 1850.
 Theumann, Öst. Wechselrecht, 4. vyd. 1891.
 Thöl, Wechselrecht (II. díl H. R.) 1. vyd. 1848, 4. vyd. 1878
 Volkmar und Löwy, A. d. Wechselordnung 1862 (kom.).
 Wächter, Wechsellehre 1861; Encyklopadie d. Wechselrechtes 1881; Das Wechselrecht des d. R. 1883.

Monografie:

- Bettelheim, Das intern. Wechselrecht Öst. 1904.
 Exner, Wechsel u. Wechselprotest 1904.
 Fick, Der trassirt-eigene Wechsel 1853.

- Fuss, Die Rechtsnatur des Vollgiro zu Incassozwecken 1899.
 Gaup-Wagener, Blankowechsel und Blankoakzept 1898.
 Gunz, Das Vollgiro zu Incassozwecken 1903.
 Grawein, Die Perfektion des Akceptes 1876.
 Hassenpflug, Einfluss d. Wechsels auf unt. Obligationsverh. 1858.
 Hoffmann, Grundzüge des sog. civil. Wechselrechtes 1862.
 Ladenburg, Die Anweisung und der gezogene Wechsel 1858.
 Leist, Der Wechselprotest 1899.
 Müller, Unlauterer Wechselverkehr 1904.
 Pavlíček, Die europ. Wechselgesetzgebung 1891.
 Schaps, Zur Geschichte des Wechselindossaments 1892.
 Stranz, Ein Protest gegen den Wechselprotest 1903.
 Walter-Lehmann, Die Haftung des Akceptanten aus d. durch
 Stellvert. vollzog. Akcept 1900.
 Walter, Der Wechselprotest 1892.
 Wieland, Der Wechsel und seine civilrechtl. Grundlagen 1901.
 Spisy v jazyku *českém* :
 Předkem uvěsti sluší řadu článků Randových v Právníku (4. 2.;
 4. 145.; 4. 325.; 5. 151.; 5. 698.; 6. 393.; 17. 1.; 24. 172.;
 28. 1.).
 Herrmann, O směnkách, 4. vyd. 1892.
 Joklik, Karchismus rak. práva obch. a směn. 1901.
 Koldinský, Rak. směnéčné právo 1887 (kom.).
 Mezník, Stručná nauka o směnkách, 2. vyd. 1873.
 Nocar, Výklad všeob. ř. směnéčného 1902.
 Pavlíček, Směnka a ček v evrop. zákonodárství 1884.
 Sedláček, Rozpravy o směnkách 1875.
 Skřivan, Směnkářství, 3. vyd. 1897.
 Protokol y Lipské konference vydány byly v Lipsku 1848
 a Thölem v Göttingen 1866, Norimberské konference v Norim-
 berce 1858.
 Sbírky soudních rozhodnutí:
 Soudi rakouských :
 Schuster, Entscheidungen 1855.
 Branowitz, Entscheidungen 1867 (výtahy spořádané dle
 zákona).
 Schimkovský, Die Rechtsgrundsätze etc. 1869 (výtahy spořá-
 dané dle zákona).

- Petler, I. díl 1864 (rozh. z r. 1850—1862), II. díl 1867 (rozh.
 z r. 1863—1866).
 Krall, 1873 (rozh. z r. 1867—1872).
 Czelechovsky, I. díl 1883 (2. vyd. 1903, rozh. z r. 1872—1882);
 II. díl 1892 (rozh. z r. 1883—1890); III. díl 1903 (rozh. z r. 1891
 až 1901).
 Soudi německých :
 Borchardt, Die a. d. Wechselordnung (s přehledem něm.
 a rak. judikatury) 8. vyd. 1882; Entscheidungen des Reichs-
 handelsgerichtes, sv. I.—XXV. (1871—1880); Entscheidungen des
 Reichsgerichtes in Civilsachen (od r. 1880).
 Fuchsberger, Entscheidungen etc. 1881, Supplement 1891
 (výtah rozhodnutí).
 Nejdležitější spisy o cizím právu směnéčném :
 Daniel, A treatise on the law of negotiable instruments, New
 York 1886 (3. vyd.).
 Daniel, The law of negotiable instruments 1891.
 Lyon Caën et Renault, Traité de droit commercial (vol. IV.)
 1893 (2. vyd.).
 Chalmers, A Digest of the law of bills of exchange 1890
 (10. vyd.).
 Plosz, Magyar váltóigaz kézikönyve (Uherské sm. právo) 1895
 (3. vyd.).
 Späting, Franz, Belg., u. Engl. Wechselrecht 1900.
 Thaller, Traité de droit commercial 1900.
 Vidari, La cambiale 1885.
 Vivante, Trattato di diritto commerciale 1901.
- § 3. Pojem a prameny rak. směnéčného práva.**
- Směnéčné právo tvoří součást práva soukromého, a sice —
 poněvadž směnkou zakládají se závazky — součást práva obli-
 gáčního.
- Směnéčné právo — v užším smyslu — jest souhrnem právních
 pravidel, která upravují závazky směnéčné a právní poměry k nim
 se vztahující, t. zv. styk směnéčný (Wechselverkehr), způsobem

zvláštním (formu směnky, posil směněný, obměškání, intervenci, duplikáty atd.).¹⁾

Z důvodů historických, zejména vzhledem k tomu, že se směnka vyvinula v podstatě ve styčích obchodních, ano mistry na ně i obmezena zůstala, řadí se při rozlišování práva soukromého obchodního od všeobecného občanského, právo směněčné obvykle k prvému (sr. čl. 2. obch. zák., odst. 7. vyř. pat. k obě zák.)²⁾

Těmito zvláštními pravidly právními nejsou však upraveny veškeré se směnkou související právní poměry.³⁾ Pokud tomu tak není, podléhají právní poměry tyto právu obchodnímu pouze pokud běží o obchod (čl. 271. násl. 277. obch. zák.) nebo o věc obchodní (čl. 1. obch. zák.), jinak však podléhají všeobecnému právu občanskému,⁴⁾ neboť směnky nejsou na obchody nebo obchodníky obmezeny. Prameny směněného práva jsou dle toho:

1. V prvé řadě směněný řád, vyhlášený cis. pat. z 25. ledna r. 1850 č. 51 ř. zák., doplněný min. nař. z 2. listopadu 1858 č. 197 a 198 (Norimberské novely),⁵⁾ pak pozdější zákony směněné: cis. nař. z 3. července 1852 č. 138; min. nař. z 29. října 1852 č. 218; min. nař. z 6. října 1853 č. 100, zák. z 19. června 1872 č. 88 (lex Jasinski); zák. z 9. března 1903 č. 60. K těmto směněným zákonům přistupují příslušná ustanovení řádu konkursního (z 25. prosince 1868 č. 1 ř. z r. 1869), zákona odpůrčího (z 16. března 1884 č. 36), civ. řádu soudního (čl. XLV. uvoz. zák., § 232 odst. 2. c. ř. s.) a řádu exekučního (§§ 296, 297, 304, 317, 319, 401). Dosud platí též dv. dekr. z 13. července 1789 č. 1033.⁶⁾

¹⁾ Sr. čl. 82.

²⁾ Thölš, Grünhut I, 4, Randa, Obch. pr. I, 27; jinak Lehmann, násl., Canstein 98. Směněné právo jest součástí franc. Code de commerce, též italského, Rumunského, Srbského, Španělského, Portugalského, Japonského (1899) obch. zákoníka a býv. pruského L. R. Ve Švýc. právu tvoří součást všeobecného práva mobiliárního.

³⁾ Zejména nedotýkají se právních poměrů sice se směnkou souvisejících, avšak mimo směněčné záležitosti samy ležících, na př. poměru valuty, krytí, povinnosti k akceptaci atd.

⁴⁾ Zde mluví se o t. zv. civilním směněném právu (civilis Wechselrecht, Grünhut I, 1 sr. též NSO, 9, 238) na rozdíl speciálního práva směněného (v užším smyslu).

⁵⁾ Sr. čl. 4 ad 4, 7, 18, 29, 30, 99.

⁶⁾ Poněvadž obshnuje pouze obecnoprávní ustanovení nebyl zrušen § 5 uv. zák. k směn. ř. (jak za to má Grünhut II, 257 p. 2). Sr. Blaschke 25, Randa v Ger. Ztg. 1899, 21, Tilsch, Závěsta 40 p. 8, a Der Einfluss etc. 138 násl., Peitler 306, 440, Czel. 67, 162, 185, 262, 275, 349. Avšak ani čl. 1. odst. 2. uv. zák. k exek. ř. jej neztušil. — Neboť běží zde sice stejně jako v čl. 311 obch. zák.; sr. rozh. spr. s. z 5./5. 1902 č. 1697, § 1228

2. Pokud není úpravy právem směněným sluší rozeznávat:

a) Podléhá-li právní poměr právu obchodnímu, platí prameny tohoto: všeobecný zákoník obchodní s pozdějšími zákony (nejnovější zák. ze 6./3. 1906, č. 38), podpůrně pak předekem právní obvyčeje, konečně pak ustanovení všeobecného práva občanského (čl. 1 obch. zák.).⁷⁾

b) Podléhá-li právní poměr právu občanskému, platí pouze zákonná ustanovení všeobecného práva občanského.⁸⁾

Soudní příslušnost a řízení směněné upraveny jsou jur. norm. §§ 51 ad 3, 89, 93, 115 a civ. řádem soudním (§§ 224 ad 1, 555 až 559 resp. 550—554).⁹⁾

Kolková povinnost upravena jest zák. z 8. března 1876 č. 26 a min. nař. z 31. března 1876 č. 54.

Obdobě (analogii) zásad práva směněného v užším smyslu přísluší přednost před ustanoveními jak práva obchodního, tak práva občanského.

V příčné výkladu zákona platí — v nedostatku zvláštního ustanovení — všeobecné zásady vyslovené v §§ 6, 7 zák. obč. 1¹⁰⁾

Právo směněčné jest lex cogens, odchylná vůle stran jest platna pouze pokud, pokud zákon zněním anebo smyslem odchylku připouští.

§ 4. Mezinárodní právo směněčné.

Podle svého úkolu v obchodě mezinárodním přetřocuje směnka často hranice států. Jest tudíž ve směněném, více nežli

něm, obě zák. Cosack II, 306, jinak Tilsch, Petschek, Jur. Vjschr. 1903, 3, Staunb-Pisko II, 132) zásadně o výkon zástavního práva nucený (Randa na u m., jinak Tilsch a Petschek na u m., kteří zde shledávají vesměs pouze realiaci zástavního práva moci soukromoprávního opírávní distrikční), avšak nikoliv soudním příkazany, a jen k těmto vztahuje se dle čl. I ad I exekuční řád, tudíž také zrušení dosavadních zákonných ustanovení v čl. I ad 2. (Vzhledem k čl. I ad I odůvodněno jest, že udržěn v čl. XIII. ad 9 výslovně čl. 310 obch. zák. a § 47 uv. zák. k obch. zák. v platnosti, sr. rozh. A. C. 2015, Links 6534, kdežto v příčině čl. 311 toho zapotřebí nebylo.) Za zrušený pokládá cit. dv. dekrét Randa na u m., jinak uvedení spisovatelé, Flieder, O exekuci na pohl. ad, 30, a Adler 81.

⁷⁾ Randa, Obch. pr. I, 26.

⁸⁾ Nikoliv právní obvyčeje. Sr. § 10 obč. zák., Peitler 75, jinak Adler 13.

⁹⁾ Sr. též §§ 1 ad 2, § 371 ad 2 exek. ř.

¹⁰⁾ Protokolky konferenci Lipské a Norimberské poskytují sice pro výklad zákona materiál o sobě valice ceny, jinak však rozhodující výhradně text zákona. Sr. Randa, Obch. pr. I, 27, Lehmann 112, Bernstein 2.

v ostatním právu soukromém zapotřebí úpravy vztahů mezi právem tuzemským a cizozemským.¹⁾

V té příčině platí následující, celkem mezinárodním soukromému právu²⁾ náležející, pro směnku z části modifikované zásady:

1. Spůsobilost k směnkám. Aktivní spôsobilost Rakušanů řídí se právem rakouským (§ 4 obč. zák.). Aktivní spôsobilost cizinců³⁾ řídí se právem jich bydliště, ať se toto nalézá v Rakousku anebo v cizině, ve vlasti cizincovské nebo mimo ni a v nedostatku bydliště bydlištěm otce v čas narození (§ 34 obč. z.)⁴⁾ U osob právnických a obchodních společností rozhoduje jich sídlo.⁵⁾

Passivní spôsobilost Rakušanů posuzuje se v Rakousku vždy podle práva rakouského bez ohledu k místu, kde se směněčné prohlášení stalo (§ 4 obč. z.).⁶⁾ Passivní spôsobilost cizinců⁷⁾ řídí se právem státu, jehož jsou poddanými (statutum personale, čl. 84, 1. věta sm. ř.)⁸⁾ Nespůsobilost vojenských osob podle cis. nař. z 3./7. 1852 č. 138 ř. z. platí však také pro cizince v rakouské armádě se nalézající.⁹⁾ Ve příčině osob právnických atd. rozhoduje jich sídlo.¹⁰⁾

Ve prospěch platnosti směněčných, v Rakousku podstupených závazků stanoví z pravidla tohoto výjimku 2. věta čl. 84 sm. ř. v ten rozum, že cizincem, podle práva vlastní nespůsobilým, v Rakousku¹¹⁾ podstupený¹²⁾ směněčné závazky jsou v Rakousku

¹⁾ Důkaz cizího práva přisluší vždy tomu, kdo tvrdí úchytku jeho od práva rakouského.

²⁾ Sr. Meili, Intern. Civil- u. Handelsr. 1900 II, 311.

³⁾ Sr. J. Bl. 1877, 16.

⁴⁾ V poslední řadě podle dočasného pobytu. Otázka je sporná. Sr. Unger I, 164 násl. Bettelheim 47 násl. U. Gl. 5849, 6867, 10583, 11934, G. Z. 1874, 6.

⁵⁾ Zde běží o spôsobilost k právům.

⁶⁾ Nespůsobilý Rakušan není tedy v Rakousku vázán směněčným prohlášením v cizině učiněným. Peitler 144. To platí zejména také o nespůsobilosti vojenských osob v příčině směněčných závazků v cizině podstupených.⁷⁾ Cizinou jsou také Uhry (Krahl 144, Czel. 111, 151, 545 atd.), ovšem též Bosna-Hercegovina a knížectví Liechtensteinské. Links 5363.

⁸⁾ Nikoliv domicilem. Peitler 201, Czel. 151, 276. Místo podstupení závazku a místo splatnosti jsou zcela nerozhodny. Czel. 111, Krahl 144, NRS. 15, 11.

⁹⁾ Spočívá na důvodech veřejných. Czel. 562, 729. Links 4533.

¹⁰⁾ Krahl, 46, 66, G. H. 1875, 58.

¹¹⁾ Výjimka nevztahuje se k směněčným prohlášením, která cizinec vystavil mimo Rakousko, třeba mimo svoji vlast; zde platí právo jeho vlastní Sr. Czel. 151, 276.

¹²⁾ V této příčině rozhoduje místo vystavení směněčného prohlášení a sice skutečné, nikoliv ve směnce v odporu se skutečností uvedené místo.

platny, pokud by týž podle rakouského práva byl spůsobilým (locus actus).¹³⁾

2. Pokud se týče formálních směněčných náležitostí, rozhoduje místo vystavení.

Formální náležitosti směnky v Rakousku vystavené řídí se právem rakouským. Pravidlo toto platí bezvýjimečně co do směněčných prohlášení Rakušanů proti Rakušanům a Rakušanů proti cizincům. Formální náležitosti směněčného prohlášení v Rakousku cizincem naproti Rakušanu vystaveného posuzují se však ve prospěch Rakušana podle práva bydliště cizincova, pokud toto platnosti jest příznivější (§ 35, 34 obč. zák.).¹⁴⁾ a cizinci mezi sebou mohou se i v Rakousku podrobiti právu cizinnu (§ 36 obč. zák.¹⁵⁾

Formální náležitosti v cizině vystavené základní směnky jakož i dalších směněčných prohlášení (indossamentu, akceptu atd.) řídí se nutně právem místa vystavení (locus regit actum, čl. 85, 1. věta).¹⁶⁾ Prohlášení podle práva práva vystavení platná jsou platna i v Rakousku, neplatná jsou neplatna i v Rakousku.

V příčině posledních stanoví však čl. 85 ve prospěch platnosti jich dvě důležité výjimky:

a) V Rakousku vystavená další směněčná prohlášení jsou platna, pokud předcházející, platnost jich podmiňující, v cizině

Místo splatnosti i domicil jsou nerozhodny. Krahl 144 (sr. NRS. 15, 11), jinak však Peitler 391, Czel. 551 (Nowak II, 120), Jur. Bl. 1898, 322 Czel. 778, Links 5363.

¹³⁾ Rozhoduje tedy právo spôsobilosti příznivější (sr. § 35 obč. zák.), avšak spôsobilost musí státi podle zásad rak. práva (zejména dokonany 24. rok, provozování živnosti v Rakousku) a nedostatci spôsobilost podle vlastní cizincovy. Czel. 778; (GZ. 1904, 20; jinak Peitler 201, Czel. 151. Jinou je otázka práva státi k soudu. Sr. Czel. 545.

¹⁴⁾ Bettelheim 103, jinak Blaschke 40 p. 2.

¹⁵⁾ Sr. též čl. 85, odst. 2; Blaschke 40, Bettelheim 101 násl.

¹⁶⁾ Sr. rozh. NSO. 6, 127. Czel. 137, 214, 317, 318, 339, 603. NZ. 1904, 15. Místo splatnosti je zcela nerozhodno, taktéž domicil. Krahl 145, 53, 137, 192, 318, chybně Peitler 391. Rozhoduje místo vystavení, a sice skutečného vystavení nikoliv dle libovolného znění papíru (důkaz opaku jest přípustným NRS. 9, 438; 23, 50, Lehmann 127, Staub 85, § 3, Bernstein 354, jinak NSO. 6, 128. Canstein 99, Grünhut II, 572 p. 14), nikoliv místo odevzdání (Grünhut na u. m., Bettelheim 108, jinak Lehmann, Staub a Bernstein na u. m.). Pokud není místo prohlášení ve směnce uvedeno, na př. u indossamentu, musí ten, kdo tvrdí, že náležitosti směnky posouditi dlužno dle práva cizího, okolností k tomu směřující dokázati. Krahl 192.

vystavená prohlášení (základní směnka, předcházející indossamenty atd.) jsou platna aspoň podle práva rakouského (čl. 85, 2. věta).¹⁷⁾

b) Směnečná prohlášení vystavená¹⁸⁾ v cizině rak. poddaným¹⁹⁾ přímo rak. poddanému²⁰⁾ jsou v Rakousku platna, pokud aspoň rak. právu vyhovuji (čl. 85, 3. věta); to platí o základní směnce i — platnost její (podle čl. 85, 1. nebo 3. věta) předpokládá — o dalších směnečných prohlášeních.²¹⁾

3. Právní účinky směnečného prohlášení: základní směnky, akceptu, indossamentu, čestného akceptu a avalu, tedy existence, trvání, zánik a objem závazku,²²⁾ posuzují se podle práva místa vystavení²³⁾ a sice — poněvač každé prohlášení jest v tomto směru zcela samostatné (srv. čl. 3, 75, 76, 94 sm. ř.) — v příčině každého zvláště.²⁴⁾

¹⁷⁾ Výjimka z čl. 7. Ačkoliv jest tedy základní, v cizině vystavená směnka podle práva místa vystavení neplatna, jest indossament, akcept, aval staveno Rakouskem nebo cizincem, zákon nerozpoznává. V cizině vystavená další směnečná prohlášení pod výjimku tuto nespádají. Sr. Blaschke 42, Bettelheim 110. Místo splatnosti je lhotejno.

¹⁸⁾ Místo splatnosti směnky je lhotejno, Bettelheim 116, jinak Grünhut, Lehrbuch 444.

¹⁹⁾ Sr. § 37 obč. zák. Směnečné prohlášení cizím poddaným poddanému téhož státu v Rakousku vystavené musí vyhovořati právu rak.

²⁰⁾ Pozdější, nikoliv bezprostřední nabytí směnky rak. poddaným nestací. Vystavení trati na vlastní řád rak. poddaným s prvním indossamentem na rak. poddaného však dostačí. Sr. Grünhut 572, Bernstein 355, Bettelheim 114.

²¹⁾ Byla-li zák. směnka vystavena v cizině cizincem anebo cizinci a jest podle práva místa vystavení neplatna, jest neplatnou také podle rak. práva a tudíž neplatnými také pozdější směn. prohlášení jí, třeba rak. poddaným rak. poddanému, v cizině připojená, čl. 85, 1. věta. Pozdější prohlášení v Rak. vystavená jsou však platna, pokud základní směnka aspoň rak. právu odpovídá, čl. 85, 2. věta. Grünhut II, 572, p. 24, 25.

²²⁾ Sem náleží zejména: právní účinky omezeného akceptu, blanko-indossamentu, indossamentu po splatnosti směnky, nutnosti jistých jednání ku zachování směnečných práv: presentace, protestu, notifikace (différence, chybné Blaschke 43, p. 9), obsah a objem postizního závazku, promlčení, závazku nárok z obohačení atd.

²³⁾ Sm. řád nemá v této příčině ustanovení. Sr. však §§ 36, 37 obč. zák., též čl. 78 sm. ř. Otázka je velice sporná. Pro názor v textu vyslovený m. j.: Hartmann 64, Meilli II, 331, Grünhut II, 578 (Lehrbuch 446), Pettler 13, 133, 174, 401, Krall 45, 53, 192, Czel. 706, 785 Links 3589, 3977; NSO. I, 288; 5, 101; II, 219, 153, NRS. 9, 438; 23, 49. — Ze rozhoduje místo, v němž závazek splnit se má, tvrdí zejména Goldschmidt Grundriss 220, 267, Thöl 416, Lehmann 130, Canstein 102, Cosack 208, Staub 86, § 7, 8, Bernstein 359 a řada rozh. něm. soudů. Důkaz neplatnosti nebo pomnutí závazku dle práva místa vystavení náleží žalov. vědnu.

²⁴⁾ NSO. I, 288. To platí zejména i o avalu, jenž nepodléhá právu hlavního závazku. Grünhut na u. m. Poznámami dlužno, že, poněvač se nutnost

Rozhoduje skutečné místo vystavení,²⁵⁾ avšak proti místu ve směnce samé uvedenému, po případě proti bydlišti vystavitelu²⁶⁾ lze je pouze potud k platnosti přivést, pokud majitel v čas nabytí bylo známo.

4. Modalitý splnění²⁷⁾ každého jednostranného směnečného závazku řídí se právem místa, kde má být splněn:²⁸⁾ závazků akceptanta, vystavitele vlastní směnky a jich avalistů tedy právem místa splatnosti základní směnky, závazků vystavitele tratty, indossantů a jich avalistů právem jich bydliště v čas postihu, závazku čestného akceptanta právem místa, na které zní (čl. 56, 62).²⁹⁾

5. Forma, obsah, místo a doba jednání, jichž se vyžaduje ku zachování jistých směnkových práv (praesentace, protestu, notifikace) podrobena jsou právu místa, kde se jednání vykonati má (locus regit actum); v příčině jednání, jež se mají vykonati v cizině, platí tedy právo cizí (čl. 86).³⁰⁾

protestu dotýká právních účinků směnečného prohlášení a jako taková se posuzuje podle místa vystavení jeho, závazek pomíjí, byl-li protest, jenž v cizozemsku učiněn byl měl (sr. níže ad 5), následkem uznávané tamtéž vis maior nemožný anebo následkem zákonného moratoria, jako ve Francii r. 1870—71, vyloučen. Rozh. Krall 214, 215, 216 sledovala v posledním případě pouhé prodložení protestu lhůty, jež by se, náležitěji státi (čl. 86). Sr. Grünhut II, 583, Bettelheim 209 násl. (tamtéž 218 p. 28, něm. lit. a jud.) Adler 172.

²⁵⁾ Sr. shora pozn. 16.
²⁶⁾ Bettelheim 199, jinak Adler 173; Grünhut na u. m. p. 35 tvrdí, že nedatované indossamenty podřízeny jsou prima facie právu místa vystavení směnky základní.

²⁷⁾ Stanovení dne platebního následkem svátků, dnů respекtních a výběžích (sr. str. 51 p. 59 t. d.), stanovení dnů splatnosti směnky vystavené ve státě starého stylu (čl. 34, sr. str. 53, 54 t. d.), kurs (čl. 37, 50—53), výše úroků z prodlení (NSO. 24, 388, NRS. 1, 59, jinak 8, 174), povinnost přijetí částecného placení, kvitování atd. Sr. Grünhut II, 585, jinak Staub 86, § 9.

²⁸⁾ Bettelheim 174, Grünhut II, 584.
²⁹⁾ Bettelheim na u. m, jinak Lehmann 191, Canstein 103; Staub 86, § 7.

³⁰⁾ NSO. I, 288; 3, 127; 21, 153 NRS. 9, 438; 32, 115. U-GI 7875 (respекtní dny). Nesprávně Czel 77.

HLAVA I.

§ 5. Spůsobilost k směnám.

Spůsobilost k směnám (Wechselfähigkeit) ¹⁾ dlužno rozeznávati dvoji:

a) *spůsobilost ve smyslu širším*: býti subjektem právních podměrů směnčých vzniklých, a sice aktivní: býti subjektem práv a *passivní*: býti subjektem závazků ze směnky — směnčná *spůsobilost* k právům (Wechselrechtsfähigkeit);

b) *spůsobilost ve smyslu užším*: státi se subjektem právních podměrů směnčých vlastním právním jednáním, a sice aktivní: státi se subjektem práv a *passivní*: státi se subjektem závazků ze směnky — směnčná *spůsobilost* k právním činům (Wechselhandlungsfähigkeit). ²⁾

1. Aktivní *spůsobilosti* ve směru jak širším tak užším *nedotýká* se směnčý řád vůbec (sr. čl. 1.); zde platí veskrze všeobecné zásady o *spůsobilosti* k právům. ³⁾

¹⁾ Spůsobilost posuzuje se podle doby vzniku práva nebo závazku. Peitler 202. — Procesní *spůsobilost* upravena jest řádem soudním.

²⁾ Těž: Wechselgeschäftsfähigkeit (Grünhut I. 801), selbständige Wechselfähigkeit (Staub I. § 1, 8).

³⁾ Sr. §§ 16—18, 21, 310, 865 obč. zák. Nespůsobilí v širším smyslu (máni nabyvat) jsou deserteurů (voj. tr. zák. § 208, nikoliv více bez povolení vystěhovali, sr. § 45 zák. z 11. dubna 1889 č. 41) a fcholníci, kteří slozili slavné sňby (§ 182 pat. z 9. srpna 1854 č. 208, výjma případy § 573 obč. zák.; *spůsobilými* jsou rytíři — nikoliv kněží — něm. a maltez. řádu, dvor. dekr. z 28. června 1840 č. 451 a redemptoristé, dv. dekr. z 9. ledna 1843 č. 670). *Spůsobilými* jsou však děti nezletilí (Links 2368, Centr. Bl. 1892, 184, Czel. 631) choromyslní, kridatáři, vojenské osoby (jinak v příčině *passivní* *spůsobilosti*, Peitler 72, 390). V užším smyslu nespůsobilými jsou děti a choromyslní. — Pokud se týče cizinců sr. čl. 84 a str. 22. t. d.

2. *Passivní* *spůsobilost* ve smyslu jak širším tak užším ⁴⁾ kryje se dle čl. 1. se *spůsobilostí* k závazkům smluvním. Každý právní subjekt, který se může smlouvat státi *zavázaným*, jest také *passivně* k směnčým *spůsobilým*. Výjimka platí vedle cis. nař. z 3./7. 1852 č. 138 ř. z. pro skutečné důstojníky aktivní i ve výslužbě a mužstvo bojovného stavu ⁵⁾, *spůsobilými* jsou však *jednak* osoby, které *požívají* pouze *hodnosti* důstojnické, *vojenští* *lékáři* a *auditoři*, *vojenští* *úředníci* a *duchovní*, *jednak* *důstojníci* *reservy* a *mužstvo* *reservy* i *během* *cvičení*. ⁶⁾

Passivně *spůsobilým* ve smyslu užším jest každý, kdo může *samostatně* *závazek* *smlouvat* na se vzíti.

Spůsobilost tato *schází* *dětem* a *osobám* *choromyslným*, *za* *které* *jedná* *jich* *zákonný* *zástupce* a *obmezena* *jest* ⁷⁾ *u* *nezletilých* ⁸⁾ a *prohlášených* *marnotratníků* ⁹⁾, *kteří* *potřebují* *souhlasu* ¹⁰⁾

⁴⁾ K oboji se vztahuje čl. 1. přes slova: „jeder welcher sich...“ Staub 1 § 1, Bernstein 6 pr. i. jinak Grünhut I. 302 nsl. Sr. Bettelheim 12. ⁵⁾ Obrojená *moc* (die bewaffnete Macht) skládá se z *řádového* *vojska*, *válečného* *námornictva*, *zemské* *obranu*, a *domobranu*; *řádové* *vojsko* a *zemská* *obrana* *obsahují* *těž* *reservu* (§ 2 *branného* *zák.* z 11./4. 1889 č. 41). *Bojovní* *stav* (der streitbare Stand), k němuž se vztahuje *cis. nař.* z 3./7. 1852 č. 138, *obsahuje* *dle* *nyri* *platných* *ustanovení* *osoby*, *které* *se* *nalézají* *v* *trvalé* *činné* *službě*, *tedy* *mužstvo* *nején* *řádového* *vojska*, *nybř* *i* *bezpřestředně* *ku* *zem. obraně* *zařádné* (včetně *jednoročních* *dobvojnůků*, §§ 24, 25 *brann. zák.*), *s* *vyjimáním* *pouze* *osob* *na* *trvalé* *dovolené* *se* *nalézajících* (a *contr. dočas. ných* *dovolenců*, § 1 *odst.* 2 *min. nař.* z 28./11. 1890 č. 207); sr. §§ 8, 12, 13 *brann. zák.* a § 1 *zák.* o *zem. obraně* z 25./12. 1893 č. 200 a *rozh.* z 11./10. r. 1904 č. 14937, *Práv.* 1905, 776 a *Věst.* 825 *ze* *dne* 15./2. 1905 č. 2252, *Zprávy* 1905. 3. *Důstojníci* *mimo* *službu* (nař. *min.* *války* *ze* 17./9. 1879 č. 5048) *jsou* *spůsobilí*. *Links* 5174. K *obrojené* *moci* *náleží* *také* *četnictvo* (§ 1 *zákona* z 25./12. 1894 č. 17 z. 1895, Czel. 734, Links 4612, G. H. 96, 30, Nespůsobilost vztahuje se *též* *k* *cizozemcům* *v* *rak. armádě*. Czel. 562, 729, Links 4633.

⁶⁾ Peitler 195, 232, Jud. 72, Krall 206, Czel. 223, 229, 580 (nespr. Peitler 357). K *nespůsobilosti* *voj. osob* *přihlíží* *soud* *z* *moci* *úřední*. Czel. 24, 146, 157, 168, jinak Krall 176, Czel. 143.

⁷⁾ Spůsobilost *nesamostatná* (Staub I. § 8) *nebo* *nedokonalá* (Lehmann 292).

⁸⁾ Sr. §§ 865, 152, 244, obč. zák. (tusenest) o *prohlášení* *zletilým* *musí* *nabyti* *právní* *moci*, Centr. Bl. 1904, 1031. *Na* *určité* *jmění* *obmezená* *spůsobilost* *vedle* §§ 247, 151, 246 *obč. zák.* *nestáčí*. Canstein 106, p. 6, Grünhut I. 303, p. 5, 306, p. 8, Adler 36, Czel. 82, 488, 534, *chybně* *Krall* 175, *Bernstein* 6, 9. *V* *příčině* *nabyti* *svěprávnosti* *dle* §§ 174 a 252 *o* *z. sr. rozh.* P. 109, 139, 204, 355, Czel. 159, 354, *Links* 5363. — *Odmyslné* *predstírání* *svěprávnosti* (jež *však* *neleží* *jiz* *ve* *vystavení* *směnky* *o* *sobě*) *má* *po* *případě* *za* *následek* *obecnoprávní* *povinnost* *k* *nahrádě* *škody* § 866 *obč. zák.* Peitler 202, Czel. 82, G. H. 74, 31.

⁹⁾ Sr. § 21 *obč. z.*

¹⁰⁾ *Souhlas* *nemusí* *být* *ostatek* *ve* *směnce* *samé* *obsažen*, *zejména* *není* *třeba* *spolu* *podpsán* *zástupce*, *Souhlas* *jest* *materiální*, *nikoliv* *formální* *naléžtosti*. Sr. Goldschmidt, Grundriss 223, Lehmann 298, Canstein 108, Staub 1 § 37, Bernstein 9, 19.

zákonného zástupce a soudu.¹¹⁾ — V příčině zastoupení osob právnických (§ 26 obč. zák.), obchodních společností, společenstev, téžřstev,¹²⁾ platí zásady všeobecné (čl. 112, 114, 164, 167, 196, 213, 227—230 obč. zák., § 12 zák. z 9. dubna r. 1873 č. 70, §§ 15 násl., 61 zák. ze 6/3. 1906, č. 38, §§ 138 násl. hor. 196, 213, 227—230 zákona).

Cizí práva.

Spůsobilost směněčná kryje se téměř všeobecně se spôsobilostí k právním činům vůbec (zletlost nastává ve Švýcarsku dokonáným rokem 20., v Anglii den před dokonáným 21., v Německu, Belgii, Francii, Rumunsku, Srbsku, Švédsku, Norvéžsku, Rusku dokonáným 21., v Hollandsku, Španělsku dokonáným 23., v Uhrách dokonáným 24., v Dánsku dokonáným 25. rokem). Pasivní nespůsobilost duchovních a rolníků stává v Rusku, rolníků a osob vojenských nižších stupňů v Srbsku. Nespůsobilost žen vdáných i svobodných, pokud nevedou obchodu, platí ve Francii (též Rumunsku, Řecku, Turecku, Egyptě) a Rusku; v Ubersku jsou vdané ženy, třeba svéprávné, před 24. rokem nespůsobilé.¹³⁾ Nezletilí, kteří provozují obchod, jsou spôsobilí ve Francii a státech franc. práva. Na obchodníky obmezena jest spôsobilost ve Španělsku a na obchodníky protokolované v Bosně a Heregovině.

¹¹⁾ Rozhodnou je doba podstoupení závazku t. j. vystavení jeho; vlastní uznání po dosažené svéprávnosti nečiní směnku v době obmezené spôsobilostí vystavenou platnou (Czel. 534, No wak III. 81, nesprávně Peitler 432, 433, Gl. U. 11806, Czel. 493), neboť požadavek schválení jest obmezením spôsobilosti, několik podmínek platnosti. — Nespůsobilými nejsou osoby, jichž pouze dispositivní právo jest obmezeno: Konkursanti, kteří pouze nemohou disponovati s jménem do konkursní podstaty náležejícím (§§ 1, 3, 9 kk. i., Peitler 238, Czel. 384, 443, 516, 586, 588, 766, U. Gl. 13424, 13448, Canstein 107, p. 11), fehovníci, na jichž jmění však exekuci vésti nelze (§ 573 obč. z. § 812 pat. z r. 1854, Czel. 315, jinak G. H. 1883 č. 83 a Adler 35). Úplně spôsobilými jsou slepí, hluchí neznaří čtení a němí neznaří písma, musí však také u směnky šetřiti formy not. aktu, § 1 e) zák. z 25./7. 1871 č. 76. Nedostatek formy působí proti každému nabyvateli, neboť ona podmiňuje platnost právního jednání. Peitler 202, Czel. 227, jinak je neznařlost čtení a písma nerozhodna, pouze znamení ruky vyžaduje ověření (čl. 94).

¹²⁾ Spůsobilosti nemají společnosti tichá (čl. 250 obč. zák.), která vůbec proti osobám třetím jako společnost nevystupuje a společnost přípaná (Gelegenheitsgesellschaft, čl. 266 obč. zák.), která se vůbec nemůže jako taková smlouvou zavázati (čl. 269 obč. zák.).

¹³⁾ V příčině vdáných žen dle něm. práva sr. Staub 1, § 15 násl. Bernstein 11 násl.

HLAVA II.

§ 6. Právní povaha směnky.

1. Směnka jest listinou o soukromoprávném závazku (obligaci). Závazek ze směnky směřuje výhradně k zaplacení určité jednotné peněžité sumy (čl. 4 ad 2, 96 ad 2); více osob z téže směnky zavázaných ručí rukou společnou a nerozdílnou (čl. 26, 49, 81, 98 ad 6 a 10). Zákonem předepsána jest směnce určitá, písemná, co do obsahu nutná forma (čl. 4—6, 96—98 ad 1); nedostává-li se listině veškerých předepsaných podstatných náležitostí, zejména také, není-li v kontextu výslovně jako „směnka“ pojmenována, — není smenkou (čl. 7, 98 ad 1) a nevzházejí z ní směněčné závazky.¹⁾ Směnka jest listinou abstraktní (indikretní, na rozdíl od kausální, diskretní čili individualisované), nevyjadřující právního důvodu závazku; věřitel směněčný nemusí se k právnímu důvodu odvolávati, jej tvrditi, tím méně dokazovati.

2. Směnka jest listinou dispositivní (konstitutivní, na rozdíl od listiny pouze důkazní), závazek směněčný bývá vznik svůj výhradně (pravým) podpisem směnky.

3. Směnka jest cenným papírem a sice úplným čili dokonalým. Výkon práva předpokládá předložení, tedy detenci směnky (papír presentacní), a ona obsahuje výlučně jednostranný, na vzájemném plnění nezávislý závazek. Směnka musí býti předložena dlužníku v jeho obchodních místnostech anebo bytě, pro zaplacení třeba tudíž k němu dojíti (Holschuld, na rozdíl zá-

¹⁾ Veškeré listiny jakož i ústní ujednání a prohlášení mimo směnku jsou v této příčině zásadně nerozhodny.

závazků, jejich splnění musí dlužníkem býti přineseno, Bring-schuld).²⁾

4. Směnka jest skripturou (skripturní obligace), náležející k pá-
prům indossovatelným, a sice i bez ordredoložky (praesumtivní
ordrepapír čl. 9, 98 ad 2).³⁾ Závezek směnčný jest číře písemní,
v příčině jeho existence a obsahu rozhoduje výhradně obsah
listiny, naproti bezelstnému nabyvateli nelze namítati skutečnosti
obsahu listiny odporující⁴⁾ (čl. 82, 98 ad 10). Právo ze směnky
kryje se s vlastnictvím listiny; převod práva děje se tradicí indos-
sované listiny; nabytí práva se strany bezelstného nabyvatele ne-
vádí, obdobně jako u mobilij, nedostatky práva auctorora (čl. 74,
98 ad 8). Indossament poskytuje legitimaci, jež zastupuje důkaz
práva (čl. 36, 98 ad 5).⁵⁾

5. Závezky ze směnky jsou:

a) závezky přímé,

b) závezky nepřímé čili postížní (regressn).

Rozeznávají dlužno směnku základní (Grundwechsel,
čl. 4—6 96, 97) a další směnčnou prohlášení: akcept
tratty, indossament, aval a čestný akcept (čl. 21—23, 9—17, 98
ad 2, 81, 98 ad 10, 56—61).

Zákon připojuje dva typy směnky:

a) směnku vydanou (cizí, trattu, gezogener, fremder
Wechsel, Tratte), ve formě poukazu (assignace) vystavitele směnky,
trassanta (směnkovatele), směřujícího ku osobě ve směnce po-
jmenované, trassatovi (směnčnku), aby rovněž ve směnce pojme-
nované osobě, remittentovi, určitou sumu peněz zaplatil;

b) směnku vlastní (eigener, trockener, v obchodě také
solasměnkou, Solawechsel zvanou)⁶⁾, ve formě slibu vystavitele

²⁾ Vyslovnou doložkou může účinek tento býti vyloučen.

³⁾ Stejně akcie na jméno změní (čl. 182, 220 obch. zák.); naopak třeba
jest u papíru čl. 301 a 302 obch. zák. vyslovné ordredoložky. Sr. též § 6
chek. zákona z 3. dubna 1906 č. 84.

⁴⁾ Zde mluví se o t. zv. přímosti směnčny (Wechselstrengé, rigor cam-
bialis) a sice formální a materiální. Touto rozumní se jednak abstraktnost
směnčného závazku, jednak vyloučení námitek, onou předpisy o různosti
vymáhání směnčných závazků. Avšak vyloučení námitek platí v příčině ve-
škerých závazků skripturních, t. j. papírů majitelů a na řad znějících, a exe-
kuce na osobu odpadá zák. z 4. května 1868, č. 34. Nyní pouze řízení smě-
nčné vyžaduje jisté odchylky od řízení rozkazního vůbec (§§ 224 ad 1,
555—559 c. f. s., § 371 ad 2 exek. ř.).

⁵⁾ Následek zásad těchto jest snadná zcizitelnost směnky, jež má pro
obchod dalekosáhlý význam.

⁶⁾ Solasměnka slove správně směnka vydaná pouze v jediném exem-
pláři, tedy také tratta (O. H. 17, 230); poněvadž však u vlastní směnky du-

směnky, že osobě ve směnce pojmenované, remittentovi, určitou
sumu peněz zaplatí.

Základní vydaná směnka vyžaduje tedy tři, základní vlastní
směnka dvě osoby.⁷⁾

Závezek vystavitele tratty (čl. 8) je závezkem postížním proti
nástupcům,⁸⁾ závezek vystavitele vlastní směnky závezkem přímým
(čl. 99, doplněný min. nař. z 2. listopadu 1858 č. 197).

K základní trattě mohou přistoupiti tato další směnčná pro-
hlášení:

a) akcept, čili přijetí vydané směnky trassatem. Akceptant
přijímá poukaz jemu vystavitelem daný; závezek jeho jest přímý
a směřuje také proti vystaviteli samému (čl. 21, 23);

b) indossament (giro) jest poukaz⁹⁾ směnku vykáza-
ného věritele, indossanta, aby zapláceno bylo osobě další, in-
dossatři; osoba tato nemusí býti ani pojmenována (blancoindos-
sament čl. 12, 98 ad 2). Prvním indossatem musí býti remitent,
dalším vždy indossatř z předcházejícího indossamentu. Indossa-
ment poskytuje indossatři legitimaci (čl. 36, 98 ad 5) a spůso-
buj ve spojení s tradicí směnky směnčně právní, podle čl. 74
a 82 chráněný přechod práv ze směnky (čl. 10, 98 ad 2). Kromě
toho zavazuje indossanta stejně jako vystavitele postihem proti
nástupcům, pokud tento účinek výslovně nebyl vyloučen (sr. čl. 14,
15, 98 ad 2). V prvním směru mluví se o funkci transportní,
v druhém o funkci garanční (regressn) indossamentu.

plikáty nebyly nikdy obvyklý (sr. též čl. 98, jenž se k čl. 66—69 neodvolává),
nazývá obchod vlastní směnku solasměnkou.

⁷⁾ Nejjednodušší forma základní tratty jest:

„V Plzni dne 1. listopadu 1905.

Dne 1. února 1906 zaplatte za tuto směnku pannu R. sumu 200 korun.
Pannu T. v Praze. V. (podpis);

vlastní směnky:

„V Plzni dne 1. února 1905.
Dne 1. února 1906 zaplatím za tuto směnku pannu R. sumu 200 korun
V. (podpis).“

⁸⁾ Postížním závezkem vystavitele a indossantů liší se tratta: od občno-
právní assignace. Sr. Wendt, Anw. R. 4 násl. 126. Stejně má se věc v pří-
čině závazku akceptantova proti vystaviteli (čl. 23 odst. 2), viz 176. Po-
stihu směnčného není u papíru čl. 301 a 302 obch. z. (sr. tamtéž čl. 303,
305); pro warrant viz § 56 zák. z 28. dubna 1889 č. 64.

⁹⁾ U tratty druhý, u vlastní směnky prvý poukaz. Jinak Bernstein. 75.

c) Aval jest rukojemství směnčné. Závazek avalistův se připojuje k závazku hlavního dlužníka, buď přímého anebo postěžního, jakožto závazek vedlejší (akcessorní), jinak však samostatný (čl. 81, 98 ad 10).

d) Čestný akcept (Ehrenakcept) jest převzetí závazku k zaplacení směnky za dlužníka postěžního (honorata), k poskytnutí směnčné jistoty povinného (čl. 25—29, 98 ad 4), proti jeho nástupcům osobou třetí (hořhorantem, intervenientem) a má za účinek odvrácení postihu (čl. 56—61). Čestný akcept jest druhem intervence (honorace).¹⁹⁾

Závazky přímými jsou dle toho:

- a) závazek akceptanta směnky vydané,
 - b) závazek vystavitele směnky vlastní,
 - c) závazek avalisty těchto přímých dlužníků.
- Závazky nepřímými čili postěžními jsou:
- a) závazek vystavitele směnky vydané,
 - b) závazek indossantův,
 - c) závazek čestného akceptanta,
 - d) závazek avalisty postěžních dlužníků.

Závazky přímé směřují:

- a) k zaplacení směnky v době splatnosti;
 - b) k poskytnutí jistoty, že bude směnka v době splatnosti zaplacena v případě, že se přímý dlužník sám stal nejistým (čl. 29 ad 1 a 2, 98 ad 4, min. nař. z 2. listopadu 1858 č. 198).
- Závazky postěžní směřují:

- a) k zaplacení směnky v době splatnosti v případě, že trassat anebo přímý dlužník směnku nezaplatil: postih pro nezaplacení (Regress Mangels Zahlung, čl. 41—55, 98 ad 6),
- b) k poskytnutí jistoty, že bude směnka v době splatnosti zaplacena v případech, že trassat odepřel trattu (bez obmezení) akceptovati (čl. 25—28), anebo přímý dlužník se stal nejistým a sám jistoty neposkytl: postih ku zjištění (Regress auf Sicherstellung, čl. 29 ad 1 a 2, 98 ad 4). Závazek čestného akceptanta směřuje pouze k zaplacení směnky (čl. 60).

Zákon nařizuje jisté úkony, jichž jest, buď vůbec anebo následkem ustanovení ve směnce obsaženého, nevyhnutelně zasledkem ustanovení ve směnce obsaženého, nevyhnutelně zas-

¹⁹⁾ Pod jméno honorace čili intervence spadá jednak čestný akcept, jednak čestné zaplacení (čl. 62—65, viz níže). Předpokládá vždy t. zv. nuznou směnku (in Not getatener Wechsels), kterou honorant svojí intervencí uděluje, ve cit.

potřebí k zachování práv ze směnky, hlavně nároků postěžních (sr. čl. 41, 98 ad 6; 31, 98 ad 5; 60, 62, 98 ad 7; 19, 20, 98 ad 3, 24; 25; 29, 98 ad 4; 56; 69 ad 1 a 2, 72, 98 ad 8), výjimečně též nároku proti přímému dlužníkovi (čl. 43, 99), diligence, vigilance. Bezvýsledné předsevzetí úkonů těch, presentace k zaplacení, k akceptu, k datování akceptu, k datování viděné, žádosti za poskytnutí jistoty, za vydání exempláře nebo originálu směnky k akceptu určeného, pak ku poskytnutí čestného přijetí anebo čestného zaplacení musí býti osvědčeno veřejnou listinou, t. zv. protestem (čl. 87—90). Ztráta směnčného práva následkem opomenutí předepsaného úkonu a proto učiněného protestu zove se směnčným obmeškáním (Präjudizierung des Wechsels).

Kromě toho předepsána jest notifikace (čl. 45—47), totiž zpravení předchozího postěžního dlužníka o protestu pro nezaplacení, k zachování plného nároku ze směnky (na úroky a útraty); opomenutí má zde, jakož i opomenutí rovněž předepsané notifikace čestného příjemce honoratorů o čestném přijetí (čl. 58), za následek též povinnost k náhradě opomenutím vzešlé škody.

6. Každý závazek směnčný předpokládá ku své právní existenci formálně platnou, všemi náležitostmi opatřenou směnku (čl. 4, 7, 96, 98 ad 1), závazek z akceptu tedy formálně platný závazek vystavitele směnky vydané; závazek z indossamentu kromě toho ormálně platnost a souvislost indossamentů předcházejících (čl. 36), závazek z čestného akceptu formálně platný závazek honoratův (čl. 60), závazek z avalu konečně formálně platný závazek hlavního dlužníka. Jinak však jest každý směnčným závazek zcela samostatný a na materiální platnosti ostatních závazků úplně nezávislý a stává zejména po právu i tam, když ostatní závazky následkem passivní nespůsobilosti k směnkám anebo následkem nepravosti podpisu materiálně neexistují (čl. 3, 75, 76, 98 ad 9).

7. Kromě dosud jmenovaných osob, které podstupují závazek směnčným, dlužno uvést i mimo trassata — ještě následující, se směnkou ve spojení stojící osoby, však směnčně nezávázané:

a) Domiciat (umsténec) jest ve směnce domiciliované (umsténé), — totiž udávající místo splatnosti různé při trattě od směnčného bydiště trassatora, při vlastní směnce od směnčného bydiště vystavitele, pravidlem tedy (čl. 97) od místa vystavení — po jmenované osoba, která má za trassata nebo vystavitele vlastní směnky tuto v domiciu zaplatiti (čl. 24, 43, 99).

b) Čestný plátcce (Ehrenzahler) jest osoba, která v případě nouze směnky tuto za některého z posízlých dlužníků zaplatí (čl. 62, 98 ad 7). Čestné zaplacení jest druhem intervence (honorrace), čestný plátcce zove se intervententem neb honorantem, posízlí dlužník honoratem.

c) Podpůrný adresát (Notadressat) jest osoba ve směnce za tím účelem pojmenovaná, aby v případě nouze směnky zachovala ji ve cti svojí intervenci t. j. čestným akceptem anebo čestným zaplacením za některého z posízlých dlužníků (čl. 56, 62, 98 ad 7).

d) Depositář (Verwahrer) sluje osoba, u níž v případě, že byl jeden z více exemplátů směnky anebo originál směnky vydané zaslán k akceptu, tento naléztí lze a která za tím účelem na ostatních (cirkulačních) exemplářích (čl. 68) anebo opisech (čl. 70) pojmenována býti má.

8. Jak již výše uvedeno, jmenuje základní směnka prvního větitele (4 ad 7, 96 ad 7); právo ze směnky může přecházeti na další osoby indossamentem; indossatář souvislou, až k němu sahající řadou indossamentů vykázaný, jenž jest majitelem směnky, požívá legitimace jako větitel (36, 98 ad 5), nemusí totiž věsti důkaz, že mu právo přísluší. Přechod směnečné pohledávky podle práva občanského není vyloučen.

HLAVA III.

§ 7. Forma a obsah směnky. Pravidla všeobecná.

1. Směnka děkuje dnešní podobu svojí staletému vývoji obchodních zvyků. Mnohé z nich během času odpadly, některé upraveny byly zákonem ve smyslu kladném anebo záporném, jiné udržují se mimo zákon. Svojí ustálenou, obchodně úsečnou, co do podstatných náležitostí zákonem přesně upravenou formou liší se směnka význačně od obyčejné právní listiny.

2. Jako ku všem listinám, užívá se k směnce vůbec papír.¹⁾ Typickým je formát úzký, podšlíný (asi 30 × 12 cm.).²⁾

V příčině alonge sr. níže § 11. ad 2.

Písma jest zapotřebí pouze pokud běží o podpis; veškerý ostatní obsah směnky může býti psán anebo mechanicky zhotoven. Také látka, které se k písmu, pokud jest ho zapotřebí, anebo k mechanickému zhotovení obsahu užívá, je lhostejna.³⁾ Pravidlem užívá se tištěných blanketů,⁴⁾ obsahujících obyčejlé schema směnky s vynechanými místy pro jednotlivé podstatné náležitosti a obyčejlé doložky (valutní a návěstní), jež se vyplňují písmem. Alfábety dlužno

¹⁾ Užití jiné látky na př. pergamentu není vyloučeno.

²⁾ Jiný formát není zásadně vyloučen, sluší však zřetel míti jednak k obchodním zvykům, jednak k rozeznávání líce a rubu směnky.

³⁾ Směnka může býti tedy — vyjímaje podpisy — celá anebo částecně tištěna, litografována nebo psána. Ku psaní užívá se vůbec inkoustu, avšak tužka, křída atd. nebyly by vyloučeny.

⁴⁾ Státem vydávaných a kolkovaných (zejména vzhledem k přísané povinnosti kolkové, sr. zák. z 8./8. 1876 č. 26).

⁵⁾ Stenografické značky jsou vyloučeny. Staub. 4 § 64, jinak Bernstein 29.

užití všeobecně užívané.⁵⁾ Cizí řeč, tedy i alfabeta, připuštěna je čl. 4 ad 1.⁶⁾

Forma notářského aktu — veškerých náležitostí směnky šetřící — jest vůbec připuštěna, někdy také nutna.⁷⁾

3. Začíná směnky musí býti vůbec určité, nesmí býti nemožné, nerozumitelné, anebo samo s sebou v odporu,⁸⁾ leč když zdánlivou neurčitost anebo zdánlivý odpor lze odstraniti výkladem ze směnky samé, anebo zákon sám obsahuje ustanovení výkladem.⁹⁾ V přičině výkladu směnky nerozhoduje nikterak pravá vůle stran (a contr. čl. 278 obch. zák.), nýbrž výhradně doslov směnky,¹⁰⁾ a sice pouze ve smyslu všeobecně uznaném.¹¹⁾ Zůstává-li takto smysl pochybným, je směnka neplatnou.¹²⁾ Zkratky všeobecně

⁶⁾ Podpis písmem hebrejským platí podle rak. práva (nikoliv podle něm.) za pouhé znamení ruky (dekr. z 20. prosince 1842 č. 603 a z 19. února 1846. č. 938; na tom zákl. zák. z 21. prosince 1867 nějeho nezměnil. Krahl 145, 53, Czel. 137, 140, 197, 318, Canstein 186; jinak Blaschke § 16). Vzhledem k tomu sluší hebrejskou ababetu také co do ostatního obsahu směnky vyloučiti.

⁷⁾ Nutnost této formy pro směněné prohlášení nastává v případech zákona z 23.7. 1871 č. 76. § 1 lit. a) b) d) e) (v přičině lit. c) sr. Czel. 346, 696, nesprávně 739 a J. B. 1904, 23), pokud nebeží o obchod (čl. 317 obch. zák.). Nedostatek formy působí však pouze v případě lit. e) (směněná prohlášení slepých, němých neznalých písma a hluchých neznalých čtení) proti každému nabyvateli směnky, kdežto v případech lit. a) b) d) (kde souvisí pouze s právním důvodem závazku), nemůže býti bezesrástnému nabyvateli namítán. Czel. 251, 497, 628, 744.

⁸⁾ Na př. doba platnosti 31. února 1905 NSO. 1, 55, Czel. 750 (Práv. 1897, 494); směnka vystavena 15. srpna 1905, splatna 15. února 1905 atd. Stává-li tu omyl čili nic je lhostejno.

⁹⁾ Sr. čl. 5, 11, 12, 21, 32.

¹⁰⁾ Pouhé poznámky na okraji směnky, jež bývají z pravidla jiným inkoustem psané a smu směněnou a dobu splatnosti obsahují (Randanmekungen), nenáleží vůbec k obsahu směnky a jsou ve všech směrech právně zcela bezvýznamny. Slouží v obchodě pouze rychlému přehledu za účelem kontroly. NSO. 25, 237, Krahl 106.

¹¹⁾ NSO. 21, 169, N. R. S. 15, 113. — Příliš volně Thöl 195 p. 5 a Lehmann 118, 337 pro užití všeobecných pravidel výkladových, příliš obmezeně Canstein 141 pro užití výkladových pravidel výhradně ve směněném řádu obsažených.

¹²⁾ NSO. 19, 16; 24, 274. Pouhá zjevná nedopatření nepadají na váhu. Sem náleží zejména často se vyskytující záměna výrazu »zaplatím« místo »zaplatíte«; směnka není proto neplatnou, pokud vyžaduje jinak veškeré náležitosti tržby a tudíž pochybnosti místa nedává. Czel. 224, 280, 299, 475, 484, 679, 802, NSO. 17, 230, Gr. I. 423, p. 2 (s výkladem, že výraz »zaplatím« zahrnuje v sobě též »zaplatíte« jakožto slib »zaplatiti třetí osobou«). Přinejším NSO. 19, 16, Staub 4 § 52. Stejně použije-li vystavitel vlastní směnky při podpisu výrazu »přijal« anebo dodá adresu: »sola na mne samého«. NSO. 9, 422. Neplatnou je směnka: »na řád můj vlastní pana B.«, když B. je zároveň trassatem. Czel. 759.

strozumitelné nejsou vyloučeny.¹³⁾ Pouhé nedostatky mluvnické, slohové a pravopisné jsou bezvýznamny.¹⁴⁾

4. Podle povahy věci obsahuje vydaná směnka poukaz trasantův, znějící trassatovi, aby zaplatil, obvykle: »zaplatíte za tuto směnku«,¹⁵⁾ vlastní směnka slib vystavitelův, že sám zaplatí, obvykle: »zaplatím za tuto směnku.¹⁶⁾

Podstatné, zákonem předepsané náležitosti základní směnky jsou tyto:

a) v kontextu směnky pojaté označení její výslovným pojmenováním jako »směnka«, čl. 4 ad 1, 96 ad 1;

b) suma peněz, k níž se směněný závazek vztahuje, čl. 4 ad 2, 96 ad 2, 5, 98 ad 1;

c) osoby základní směnky:

aa) podpis vystavitele vydané směnky (závazek nepřímý) a vlastní směnky (závazek přímý) čl. 4 ad 5, 96 ad 5;

bb) pojmenování remitenta čl. 4 ad 3, 96 ad 3;

cc) u směnky vydané pojmenování trassata, č. 4 ad 7;

d) doba a místo vystavení, čl. 4 ad 6, 96 ad 6;

e) doba a místo splatnosti, čl. 4 ad 4 a 8, 30; 96 ad 4; 97, 98 ad 5.

Více nežli těchto podstatných náležitostí základní směnka k platnosti nevyžaduje. Zejména neuvádí směnka právní důvod závazku (causam obligandi); závazek směněný jest abstraktním, formálním, pro cirkulaci od obecnoprávního základu odloženým závazkem k zaplacení určité peněžité sumy (Summenversprechen). Rovněž nevyžaduje se k indossovatelnosti směnky doložky na řád (ordredoložky): směnka jest indossovatelnou ze zákona.¹⁷⁾

Naopak jest veškerých uvedených podstatných náležitostí nutně zapotřebí, žádá z nich nesmí formálně na papíru scházeti, jinak není papír směnkou (čl. 7).¹⁸⁾ Podstatné záležitosti nemožnou do-

¹³⁾ Na př. »r. č.« (rak. čísla); »b. prot.« (bez protestu), v něm. jazyce »o. K.« (ohne Kosten čl. 42); jinak, potěvač není všeobecně strozumitelné »s. o.« (sine obligo, čl. 14). V přičině doby splatnosti sr. str. 51 p. 62 t. d.

¹⁴⁾ NSO. 8, 88; 11, 170; 17, 230; 24, 275.

¹⁵⁾ Jiná forma stejného významu není vyloučena.

¹⁶⁾ Ve řecích těchto obsažena je zároveň t. zv. presentční doložka (positivní). Pokud se týče záměny obou řecí, sr. shora pozn. 12.

¹⁷⁾ Viz str. 30. t. d.

¹⁸⁾ Peitler 44, 274, Czel. 616, 670, 741, 809, Link 6188. Od tohoto původního nedostatku podstatných náležitostí dlužno rozeznáhati otázku, pokud pozdějším odstraněním jich platnost směnky se zrušuje. Ze má papír, jenž nevyžaduje všech podstatných náležitostí směnky, snáď jiný mate-

plněny býti z okolnosti mimo papír sám ležících (jinou listinou, jiným důkazem).¹⁹⁾

Formálně platná základní směnka jest předpokladem platnosti všech dalších směnčných prohlášení: akceptu tratty, indossamentu, čestného akceptu, avalu (čl. 7, 2 věta).²⁰⁾

5. Obsah směnky nezůstává na tyto podstatné náležitosti omezen, výběr stává celá řada doložek (klausul), částečně co do účinků zákonem samým upravených, částečně mimo zákon.

Zákonem upraveny jsou zejména tyto doložky²¹⁾ základní směnky:

a) doložka vystavitele a vylučující indossovatelnost směnky (rektadoložka, negativní ordredoložka) čl. 9, 2. věta;

b) doložka stanovící lhůtu od zákonné úchylnou k prezentaci určitý čas po vidění splatné tratty k akceptu, čl. 19;

c) doložka nařizující prezentaci domicilované tratty k akceptu, čl. 24;

d) udání domicilu, totiž místa splatnosti směnky, různého od směnčného bydliště trassatova, u vlastní směnky od směnčného bydliště vystavitele, pravidlem — pokud zvláštní bydliště jeho udáno není — od místa vystavení (čl. 97, 99), po případě po jmenování domiciliata (osoby, jež má směnku v domicilu zaplatiti) čl. 24, 99;

e) doložka, kterou se promíjí prezentace (negativní prezentace doložka) nebo protest, čl. 42;

f) označení více exemplářů (duplikátů) tratty, čl. 66;

g) u duplikátů a opisů označení osoby, u níž se nalézá

anebo formálně právní (důkazný) význam, vyloučeno není. Sr. NSO. 18, 169; 22, 205; N. R. S. 8, 41; 48, 223; Czel. 506, 809 (sr. 506, 651).

¹⁹⁾ N. R. S. 10, 4. Ani z dalších směnčných prohlášení (akceptu atp.) anebo poznámek na okraji, viz sh. str. 35, pozn. 10, tím méně uznává za směnku atd.

²⁰⁾ Peitler 377, 200, Czel. 1, 755. Za to materiální neplatnost (na př. falešný, vystavitel směnčně nespůsobilý), nečiní směnku neplatnou; závazek připojený základní směnce formálně správné je platným a zavazuje samotratně. Stejně má se věc v případě dalších indossamentů při materiální neplatnosti předěšlých atd. (sr. čl. 3, 75, 76, 82, NSO. 1, 98; 1, 288). Rovněž jest o sobě nerozhodno, kdy a v jakém časovém postupu jednotlivé náležitosti a další směnčná prohlášení (indossament, akcept tratty, aval) byly připojeny; pozdější doplnění je zásadně přípustno (min. nař. z 6. října 1853 č. 200 ř. zák.).

²¹⁾ Význam jich uveden jest na příslušných místech.

exemplář k akceptu zaslany (doložka depozitní, Depositions-Versendungsvormerk), čl. 68, 70;

h) doložka stanovící zaplacení směnky „efektivně“ (čl. 37); pak doložky dalších směnčných prohlášení:

i) zápočet další indossace připojená indossamentu (čl. 15);

k) doložka vylučující závazek z indossamentu (čl. 14);

l) doložka akcept tratty obmezující (čl. 21, 22).

Avšak také doložky směnčným právem výslovně neupravené nejsou vyloučeny,²²⁾ pokud jen nestojí v odporu ani s právní povahou směnky ani s pozitivními předpisy práva směnčného.

Zejména uvéstí sluší:

a) Závazek ze směnky jakožto abstraktní, výlučně jednostranný a bezvýmínečný nemůže býti nijakým způsobem ovládnán okolnostmi mimo směnku samu ležícími. Neplatnou činí proto směnku ajejen závislost na výmince anebo vzájemném plnění,²³⁾ výběr i každé jiné s právním důvodem souvisící, tuto zásadní vlastnost směnčného závazku porušující, anebo aspoň v tomto směru pochybnost vzbuzující ustanovení.²⁴⁾

Naopak nevadí platnosti směnky v obchodě obvyklé doložky valutní a úhradní²⁵⁾ (Valuta-, Deckungsklausel).

Doložka valutní obsahuje formální, více méně všeobecné stvrzení obdřžené valuty, čili vzájemného plnění za závazek vystavitelův.²⁶⁾ Poukazující takto k valutě způsobem číže historickým jest pro závazek ze směnky samé bezvýznamnou.²⁷⁾ Obvyklá, znění jsou:

²²⁾ Opatřen byl sice názor většiny konference (prot. 62, 230 násl.), avšak v zákoně výrazu nedošel. NSO. 6, 365.

²³⁾ Sr. čl. 301 obch. zák.; NRS. 9, 115, jinak Lehmann 391. Předpisuje-li směnka pouze zákonem předepsané podmínky výkonu (prezentaci, protest) není proto neplatnou.

²⁴⁾ Neplatná jest třáta: „zaplatte podle obsahu smlouvy ze dne...“ (NSO. 21, 169, jinak NRS. Bolze 19, 383, Lehmann 402), „jako zápujčku na cestu do X“, „jako činžie“, „jako kupní cenu za pole Y“, „pod následky ve stanovách uvedených“ (Czel. 536), jinak Grünhut I, 472 p. 4. Czel. 785 (*pode dmluvy ze dne...*) Pouhá všeobecná označení: směnka „kauchní“, „garantní“, „jako depôt“ atd. nevadí. Peitler 311, NSO. 6, 439; 13, 412.

²⁵⁾ Též revaliční, zúčtovací.

²⁶⁾ Doložka valutní hraje významnou úlohu v dějinách práva směnčného; v ní kotví vznik postřimho závazku vystavitele tratty na rozdíl od obecnoprávní assignace. Konservatism formálních styků obchodních přenesl ji, ač svého původního významu dávno pozbyla, až na naše doby již jen jako stereotypní obchodní zvyklost, více méně pouhou, nežřídka i skutečností odporující frázi. Není ani vždy stvrzením valuty obdřžené, výběr poukazuje i při dodržení historické formy často k valutě kreditované. Podstatnou náležitostí jest vedle práva francouzského.

²⁷⁾ Pro třetí nabyvatele směnky je vůbec bezvýznamna, avšak i její,

hodnota v hotovosti (Wert bar erhalten), *hodnotu obdržel* (Wert erhalten), *hodnota ve zboží* (W. in Waren), *hodnotu s dtky* (W. vergütet), vztahují se k valutě obdržené; *hodnota smluvena* aneb *hodnota ve smlouvě* (W. verstanden, im Vertrag, im Kontrahiren), *hodnota mezi námi* (W. unter uns), *hodnota v účtu* (W. in Rechnung), pak *hodnota má se obdržeti* anebo *hodnota se očekává* (W. zu empfangen, in Erwartung, es soll mir validiren), poukazují prostě k valutnímu poměru anebo vztahují se k valutě kreditované; *hodnota u mne samého* (W. in mir selbst) u tratky na vlastní řad (bevyznaná, poněvač vystavitel sám sobě valutu dáti nemůže) atd.

Doložka úhradní u směnky vydané vztahuje se k úplatě, dané trassatovi za to, že k rozkazu trassantovu směnku akceptuje a vyplátí; jest v příčině závazku směněného zcela bevyznaná. Zní občejně: *a zaúčtujte mně ji*, anebo v případě, že byla směnka vystavena nikoliv na účet vystavitelův, nýbrž vystavitelem jakožto komissionářem na účet osoby třetí: *a zaúčtujte ji panu X* (*stellen es auf meine Rechnung*, *stellen es auf Rechnung des Herrn X*²⁸⁾)

Směněčtoprávně bevyznanou jest též doložka návštěvní (Avisklausel), totiž poznámka, zda-li trassat má vyřádkati zvláštního návštěv trassantova čili nic. Zní *podle návštěví*, *bez návštěví* (laut, ohne Bericht; suiavant, sans avis).

b) Neplatnou čini směnku doložky odstraňující anebo nutné určitosti zbavující některou z podstatných náležitostí směnky:

aa) doložka vylučující závazek vystavitelův (*bez závazku*, *bez ručení*, *sine obligo* atd.),²⁹⁾ pak ustanovení místa splat-
zejména důkazní význam mezi stranami jest (viz pozn. před.) dosti pochybným. Sr. Thöl 211, Canstein 166, p. 20, Lehmann 443, Staub 4, § 57, Grünhut I, 456, p. 6, 7, Bernstein 51, Cz. 1. 651.

²⁸⁾ T. zv. doložka ze strachu, *Angstklausel*. Formálně platný podpis vystavitelův je podstatnou náležitostí směnky (materiální závaznost, na př. nepravost je nerozhodnou, zde je směnka formálně úplnou). Vyloučení z práva jest přípustno u indossamentu (čl. 14), kde zbývá přes to funkce transportní. Sejně Lehmann 389, Canstein 180, Staub 4, § 67, Grünhut II, 474, Bernstein 50, 73. Odchylná mínění jsou: 1. vystavitel není zavázán, ovšem ale akceptant u indossanté, Thöl 61 634, sr. rozh. českého vrch. s. Práv. 1903, 470; 2. vystavitel vlastní směnky je přes doložku zavázán, nikoliv však vystavitel tratky, Cz. 1. 213; 3. doložka platí za nedoloženou, Volkmart & Löwy 50, Canstein 172 p. 33, jinak týž 180. Poslední názor nelze opřít o znění čl. 8, neboť že výslovně projevěná vlně je jediné rozhodnou, následuje nejlépe z čl. 21, který i u daleko přísnější upraveného akceptu vyloučení závazku respektuje.

nosi směnky *splatna všude* (nebo *v Plzni a všude*, nebo *zde a všude*), poněvač ona zbavuje směnku formálně závazného podpisu vystavitelova, tato nevyhovuje náležitosti určitého místa platebního.³⁰⁾

bb) Závazek směněčný vztahuje se k určité sumě peněžité (čl. 4 ad 2). S ustanovením tímto stojí v odporu také každé rozšíření závazku. Vedle výslovného ustanovení čl. 7 (doplněného min. nař. z 2. listopadu 1858 č. 197 ř. z.), 98 ad 1, čini závazek úrokový směnku neplatnou.³¹⁾ Důsledně platí totéž v příčině stanovení konvenční pokuty,³²⁾ provise atd. Za neplatnou nesluší však pokládati směnku s doložkou, kterou se zástavní právo zřizuje,³³⁾ neboť zřízení zástavy neobsahuje rozšíření závazku samého, jinak pak doložky nejsou zapovězeny, pokud s povahou směnky v odporu nestojí.

cc) Doba splatnosti směnky jest zásadně jednotna. Lhůtní směnky jsou neplatny čl. 4 ad 4 (doplněný min. nař. z 2. listopadu 1858 č. 197 ř. z.), 96 ad 4, doložka k placení ve lhůtách směřující čini směnku neplatnou.³⁴⁾

c) Doložky, které nedotýkají se povahy závazku, avšak upravují směněčnā jednání v odporu s předpisy zákona, platí za nedoloženy. Tak doložka zapovídající presentaci směnky k akceptu (sr. čl. 18, doplněný min. nař. z 2. listopadu 1858 č. 197), doložka nářizující presentaci k akceptu — mimo směnky splatné určitý čas viděné (sr. čl. 19) anebo směnky domicilované (sr. čl. 24,

²⁹⁾ Blaschke 77, Staub 4, § 47. Německé soudy pokládají směnku s dodatkem *a všude jinde* (und aller Orten) za platnou, přikládajíce dodatku význam pouze pro soudní příslušnost. NSO. 4, 261; 4, 387, stejné, Grünhut I, 417, p. 8, 431 p. 19, Adler 25, Bernstein 48, 147, 406, 408. Sr. též Cz. 1. 20. Významu toho podle rak. práva (§ 88, 104 jur. n) dodatek tento vůbec míti nemůže. Sr. Olt, Bes. Verf. 23.

³⁰⁾ Dvoji jest tu možné stanovisko: buď pokládá doložku závazek rozšiřující za nedoloženou (tak čl. 7 nēm. sm. ř.) anebo směnku za neplatnou. Rak. soudy pokládají směnku i tehdy za neplatnou, když závazek úrokový stojí jako doložka mimo kontexti anebo připojen jest závazku indossanta anebo akceptanta Cz. 1. 45, 47, 66 (jud. 91), 100, 158, 253 (jinak pouhá poznámka na okraji Krall 106, sr. str. 35, p. 10). Sám závazek úrokový i ve zvláštní listině pokládají za neplatny Cz. 1. 124, 166, 239, 268 (jinak 119).

³¹⁾ Blaschke 58 p. 3, Krall 213, Cz. 1. 33, Grünhut I, 348, jinak Canstein 166.

³²⁾ Sr. § 6 uvoz. zák. k sm. ř., § 12 zák. z 8. března 1876 č. 26. Praxe rak. soudů klomí se k neplatnosti, Cz. 1. 45, 66 (jud. 91), 84, 97, 100, 139, 158, 253, 432, jinak Cz. 1. 25, 44, 60, 129.

³³⁾ Sr. str. 51 nās. t. d.

2. odst.); doložka zapovídající protest pro nepřijetí anebo pro nezaplacení (sr. čl. 25, 41); doložka stanovící jinou nežli zákonnou dobu protestní (sr. čl. 41) atd. ⁸⁵⁾

§ 8. Místo podstatných náležitostí směnky základní.

1. Kdežto listina skládá se obvykle z nadpisu, kontextu, data, podpisu a — pokud směřuje k třetí osobě, jako assignace, — adresy, nevyskytuje se u směnky nadpis vůbec. Označení jako směnka — jinde nadpis tvořící — musí se podle čl. 4 ad 1, 96 ad 1 nalézáti v kontextu: ¹⁾ musí být i »pojato ve směnku samou.« ²⁾ Vedle toho kontext přirozeně obsahuje u směnky vydané poukaz trassantův trassatovi, u směnky vlastní slib vystavitelův.

2. Podpis vystavitelův (čl. 4 ad 5, 96 ad 5) jest zakončením základní směnky vydané i vlastní a musí se podle povahy věci samé nalézáti pod její obsahem, k němuž se vztahuje, ³⁾ tedy vždy na přední straně; obvykle nalézá se v pravo.

⁸⁶⁾ Připustnou jest však doložka, podle níž dlužník musí při placení věřitele sám vyhledati; tak při uvedení bydliště anebo obchodní místnosti remitenta jako místnosti výplatní (Zahistelle) t. zv. Bringschuldkausal (ovšem má tento význam jen pokud remitent sám směnku podrží).

¹⁾ Ojedíněle a bezdůvodně popírá Staub, 4 § 53 vůbec potřebu kontextu, tvrdí, že není zákonem předepsána souvislá věta, tudíž dostati každý a jakýkoliv projev přislíbení vůle. Potřeba věty není předpísána práva pozitivního, ovšem ale požadavkem mluvnickým, neboť poukaz aneb slib zaplatiti nelze písemně jinak vyjádřiti nežli větou, třeba nikoliv jednou a třeba užito bylo vět elliptických. Sr. příklady u Cansteina 159 p. 3, Gr. I., 338 p. 9. Kontext směnky uznává výslovně čl. 66, tak sám Staub 66 § 3.

²⁾ Nestati tedy pouhý nadpis: »směnka«. Sr. čl. 4 ad 1: »in den Wechsel selbst«. Tak jest téměř všeobecně uznáno. Literatura podrobně u Grünhuta I., 338 p. 2; rozh. Ger. Zg. 1855, 71, Peitler 57, jinak Peitler 119, Jolly v. Siebenhars Arch. 3, 15, a Staub 4 § 53, p. 2. Jolly tvrdí, že slovem »Wechsel« se rozumí »Wechselkurunden« (opáčně Lehmann 333, 340). Staub (viz pozn. před.) popírá vůbec potřebu kontextu. Lipské konference sloužili za základ návrh pruský, jehož znění »in den Kontext« (§§ 4, 87) změněno bylo komisí ve znění »in den Wechsel selbst«, aniž tím míněna změna věcra. Výraz tento jest užší nežli listina celá a rozumí se jím nikoliv celá základní směnka včetně podpisu vystavitelova (na rozdíl dalších směnkových prohlášení), nýbrž pouze poukaz aneb slib, t. j. kontext základní směnky (sr. čl. 66). Nejnověji zabývá se touto otázkou podrobně a rozhoduje ji ve smyslu zde uvedeném rozh. N. R. S. 48, 223, Links 1902, CCLXXII.

³⁾ Nikoliv v kontextu samém (na př.: já X. Y. zaplatím, třeba byl psán vlastnoručně; jímno zastoupeného může se nalézáti v kontextu, za to podpis zástupce musí státi pod kontextem NSO. 20, 91) ani po straně, ani šikmo přes směnku (jako akcept), tím méně na rubu, neboť ve všech těchto případech není zde »podpisu«. Lehmann 373, Derenburg § 269 p. 9, Cosack 268, Staub 4 § 38, Grünhut I. 408, Bernstein 42, jinak

3. Doba a místo vystavení (4 ad 6, 96 ad 6) musí se jakožto náležitosti základní směnky nalézáti na přední straně, jinak není určité místo ani výslovným předpisem, ani povahou věci dáno. ⁴⁾ Z toho následuje, že může se nalézáti mimo kontext; obvykle klade se nad kontext na levou stranu směnky.

Totéž platí o jmeně trassata (adresse) u směnky vydané (čl. 4 ad 7), jež stojí pravidlem pod kontextem na straně levé. ⁵⁾

4. Další náležitosti směnčné: — suma peněz (4 ad 2, 96 ad 2), doba splatnosti (4 ad 4, 96 ad 4) a pojmenování remitenta (4 ad 3, 96 ad 3), — nalézájí se podle všeobecného zvyku v kontextu; není však — v nedostatku opácného předpisu — vyloučeno, aby stály i mimo kontext, ⁶⁾ pokud se jen nalézájí na přední straně směnky a s kontextem souvisí, tvořice s ním jednotný, podpisem vystavitelovým zakončený celek. ⁷⁾ Suma směnčná bývá obvykle vyznačena dvakráté, jednou ciframi nad kontextem v pravo, podruhé písmenami v kontextu; k obojímú vyznačení dlužno hleděti (v případě neshody stanoví výklad čl. 5.) ⁸⁾ V příčné místa platebního ustanovuje zákon v případě, že výslovně udáno není, podpůrně (4 ad 8, 97): u vydané směnky platí místo u adresy trassatovy uvedené za místo platební (a současně za bydliště trassatovo), u vlastní směnky platí místo vystavení za místo platební (a současně za bydliště vystavitelovo). Jinak stává místo splatnosti u traty pod adresou na levé straně směnky. ⁹⁾

Thöl 148, p. 19, NSO. 9, 422; 19, 89; 25, 238, sr. též N. R. S. 12, 120. Praxe kolísá: pro názor v textu Peitler 294, Czeli. 112, 149, 152, 169, 331, jinak Peitler 259, 443, Czeli. 10, 59, 692, Links 3517 (NSO. 13, 426; 15, 68; 16, 90). — Zdati podpis připojen byl před vyplněním kontextu, je o sobě lhotejno (sr. min. nař. z 6. října 1883 č. 200 f. z.).

⁴⁾ N. R. S. 11, 167.

⁵⁾ Může se však nalézáti také v kontextu.

⁶⁾ Platná jest na př. směnka, uvedeno-li jest v kontextu: zaplatě sumu shora (nebo na straně) vyznačenou, NSO. 10, 25; 20, 160; N. R. S. 2, 101. V příčné názoru Staubova o kontextu směnky sr. shora pozn. 1. Zcela jinak tvrdí Lehmann 343, že pouze kontext je »směnkou« a že tudíž veškeré náležitosti — mimo podpis, datum a adresu — musí se nalézáti v kontextu.

⁷⁾ Proto nesmí býti také odporu mezi nimi a kontextem: sice by byla směnka pro neurčitost neplatnou. Za to platnou je směnka v kontextu jako taková označená, třeba byla nadepsána jako »poukázka« atd., poněvadž v této příčné rozhoduje dle 4 ad 1 výhradně kontext. Pouhé poznámky na okraji nenáleží k obsahu směnky a jsou ve všech smětech zcela nerozhodny. Viz shora p. 1, NSO. 25, 37.

⁸⁾ Jinak Lehmann na u. m.

⁹⁾ Splatná v Brně u p. X. (sr. čl. 24). Může však státi bezvadně také v kontextu: »Za tuto směnku zaplatě v Praze« (NSO. 22, 405).

§ 9. Jednotlivé podstatné náležitosti základní směnky co do obsahu.

1. Označení jako směnka (čl. 4 ad 1, 96 ad 1).

Zákon předpisuje, aby v kontextu směnky jak vydané, tak vlastni bylo pojata výslovné označení její „jako směnka.“¹⁾ Patrným účelem předpisu tohoto jest, aby každému účastníkovi bylo na prvý pohled zřejmo, že běží o listinu zvláštním právním pravidlům podřízenou.²⁾

Označení toto musí se státi v jazyku, ve kterém je směnka sepsána; při směnkách v cizím jazyku sepsaných třeba užití výrazu, který má v něm stejný význam (4 ad 1, 98 ad 1).³⁾

2. *Suma peněžní* (čl. 4 ad 2, 5, 96 ad 2, 98 ad 1).

Směnka, vydaná i vlastní, musí zníti na sumu peněz jisté měny.⁴⁾ Nemá-li měna pojmenována, rozumí se (od 1. ledna 1900) měna korunová.⁵⁾ Neplatná jest směnka znějící na zboží, tedy i na cenné papíry.⁶⁾

Směnka nemusí však zníti na měnu platnou v čas a v místě vystavení anebo splatnosti, nýbrž může zníti zejména také na měnu cizozemskou.⁷⁾

¹⁾ Doložka směněná (Wechselklausel) v užším smyslu. Německá praxe i teorie — opírajíc se o doslov zákona: »Bezeichnung als Wechsel«, nkoliv »Bezeichnung: Wechsel« — připouští substantiva složená se slovem »Wechsel: Wechselbrief, Wechselversprechen, Wechselverschreibung (NSO. 18, 203), též Wechselanweisung (jinak NSO. 18, 207). Ostatek uznává zákon sám (čl. 66) složeniny »Solawechsel«, »Primawechsel«. V jazyku českém zajisté jest též platným výraz »solaměnka«, »primaměnka«, jinak však složených slov jazyk právním nezna, výrazy pak, v nichž užito jest pouhého adjektiva »směněný« (úpis, listina, poukázka atd.) nelze pokládati za dostatečné. Předpisu zákona vůbec nevyhovují výrazy: tratta, poukázka, prima, mandat (NSO. 6, 128, Czel. 355); (Bernstein 30, chce připustiti výrazy »tratta« a »rinnessa«). Že pouhé podrobení se právu směněnému (t. zv. doložka směněná v širším smyslu) nedostává, není sporné.

²⁾ Mor. XXXI.

³⁾ Francouzsky: lettre de change (vyd. směnka) a billet à ordre (vlast. směnka); anglicky: bill of exchange (vyd. směnka) a promissory note (vlast. směnka); italsky: lettera di cambio; maďarsky: valto; hollandsky: Wisselbrief. V příčině jiných výrazů sr. rozh. G. Z. 55 č. 71; 64 č. 1, Jur. Bl. 72, 502, NSO. 1, 237, G. Z. 83, č. 98, Czel. 355.

⁴⁾ V příčině závazku úrokového sr. str. 40 t. d.

⁵⁾ Cis. nař. z 21. září 1899 č. 176 ř. zák. Před tím měna rakouská (cis. pat. z 24. dubna 1858 č. 65).

⁶⁾ Krall 74, 100, Czel. 2, 114.

⁷⁾ Krall 123. Výplata může se však státi také v tuzemské měně podle kursu v době splatnosti (pat. z 2. června 1848 č. 1157, § 905 obč. zák.), pokud

Peněžní suma musí býti určita a ze směnky samé patrna.⁸⁾

Udání sumy může se státi písmenami anebo ciframi.⁹⁾ Pro případ, že směnka obsahuje udání více různých sum, ustanovuje čl. 5. ve prospěch platnosti směnky,¹⁰⁾ že mezi různým udáním písmenami a ciframi má přednost udání písmenami¹¹⁾ a že, když suma vícekráté udána jest písmenami anebo vícekráté ciframi, platí suma menší. Obsahuje-li tedy směnka více různých udání sumy i písmenami, i ciframi, rozhoduje předkem udání písmenami, mezi těmito pak suma menší.¹²⁾

3. *Osoby základní směnky.*

a) Podpis vystavitele (čl. 4 ad 5, 96 ad 5).

Třeba jest pouze podpisu¹³⁾ jména rodového — křestního jména netřeba a ono samo nestačí¹⁴⁾ —, zástupců právnícké osoby, firmy. Podpis musí býti skutečným podpisem, t. j. psaným; tisk, razítka nestačí.¹⁵⁾ Pokud může býti firma pouze částečně psána, dostačí ostatek vytisknutý. Pouhé znamení ruky vyžaduje ověření (čl. 94).¹⁶⁾

není doložkou »efektivně« anebo podobnou (čl. 37, sr. též čl. 336 obč. zák.) výslovně vyplata v cizí měně vyměněna. Sr. dH III. čl. 15, 17, 18 min. nař. z 21. září 1899, č. 176 ř. zák.

⁸⁾ Neplatnou je směnka obsahující více různých udání měny, leč že běží zřejmě o udání téže sumy: »100 zl. = 200 korun«, nebo udání alternativní anebo jinak neurčité: »od 50 do 100 korun«, »až do výše 1000 korun«, rovněž směnka znějící přímo na kursovní cenu určité sumy cizích peněz v den splatnosti. Bezvádnou jest však doložka, že dlužník může určitou sumu cizích peněz v tuzemské měně zaplatiti (1000 franků anebo cenu, oder Wert, oder Kurs atd.) neboť k tomu je dlužník i bez doložky této oprávněn, nenarizuje-li zvláštní doložka (»efektivně«) opak. Sr. NSO. 1, 278; 2, 118. Že t. zv. cambium mysticum (zaplatte sumu, kterou Vám oznámím atd.) jest neplatna, leží na bilcedni.

⁹⁾ Zda-li udání stojí v kontextu anebo mimo kontext (vyjímaje pouhé poznámky na okraji) je lhostejno. Viz shora str. 35 pozn. 10. Obvykle jest uváděti sumu jednou v kontextu písmenami, jednou nad kontextem v pravo ciframi.¹⁰⁾ Bez tohoto ustanovení byla by směnka taková pro neurčitost neplatna. Vykládací pravidlo toto platí ze zákona a případná odchylná vllle stran je nerozhodnou.

¹¹⁾ Bez ohledu, zdali cifry udávají sumu větší anebo menší.

¹²⁾ Na př.: stodvacet zl., sto zl., 150 zl., 80 zl. platí sto zlatých. Předpokládá se totiž měna. Jsou-li měny různé, je směnka neplatna a nerozhoduje snad měna menší platit, anebo vypsaná proti zkrácené; NSO. 20, 160, jinak Lehmann 344.

¹³⁾ V příčině místa sr. str. 42 t. d.

¹⁴⁾ NSO. 11, 213, Czel. 571 (Nowak III. 143); jinak Lehmann 374.

¹⁵⁾ Ani facsimile, NSO. 14, 319; N. R. S. 47, 165.

¹⁶⁾ Podpis hebrejským písmem (dv. dekr. z 20./12. 1842, 4/3, 1846) platí pouze za znamení ruky. Czel. 140, 197. Nesprávně Blaschke § 26 opíraje se o zákl. zák. z 21./12. 1867, č. 142, jenž však na formu směnky nemá vlivu. Nečitelnost nevaří platnosti, nevydává se však platební rozkaz (§ 557 s. f.).

Podpis nemusí být — pokud běží pouze o otázku platnosti směnky — správným, ani pravým, ano osoba vystavitele nemusí ani existovat.¹⁷⁾ U firmy dostačí pouze objektivní možnost; není třeba skutečné existence, tím méně zápisu v rejstříku.

Směnka může být i platně podepsána také více vystaviteli.¹⁸⁾
b) Pojmenování remitenta (čl. 4 ad 3, 96 ad 3).

Zákon žádá udání jména určité osoby — fyzické nebo právnické —, anebo firmy. Směnky znějící majiteli jsou dle rak. práva neplatny.¹⁹⁾ Třeba jest udání pouze jména rodového — jméno křestní nemusí být udáno a také nedostačí²⁰⁾, — anebo příslušné pojmenování právnické osoby.²¹⁾ Firma kupce jednotlivce, obchodní společnosti anebo společenstva musí být objektivně možnou.²²⁾

Za to jest — ve přičině platnosti směnky — zcela nerozhodno, jsou-li jméno anebo firma správná, zdali osoba aneb

Cz. el. 174. Musí tu být ale skutečná písmena, NSO. 22, 407. Dodatky »jako rukojmí«, »jako svědek« atd. vylučují směnkový závazek vystavitelův a čini jeho podpis neplatným, N. R. S. 10, 1, Peitler 378. Stejně dodatek »bez závazku« (sine obligo) sr. str. 40, t. d. Za to neškodny jsou dodatky »platí za 1000 korun«, »přijal« (Kral 199), »vlastník směnky« (Peitler 443), »jako samohlázník (N. R. S. 30, 25). Sr. též Peitler 262, 282.

¹⁷⁾ NSO. 5, 263; 5, 272, N. R. S. 30, 405. Zcela jinou otázku jest, pokud jest určitá osoba jako vystavitel směnky existencně zavázána, jako u akceptu vlastnoručního podpisu a existence právnické osoby nebo firmy, nikoliv vůbec protokolování této. (Sr. str. 64, pozn. 12, t. d.)

¹⁸⁾ Cz. el. 658 (Práv. 1892, 775). NSO. 2, 249; 18, 367; 19, 311. 89; N. R. S. 10, 1. Skrtnutím některého z více podpisů nemůže se platnost směnky, nýbrž zůstávají ostatní podpisy v platnosti. NSO. 2, 349; 18, 367; 19, 311.

¹⁹⁾ Směnka s alternativní aupteurdoložkou (»panu A. anebo majitel«) je platna, neboť imenuje určitého remitenta, a doložka sama, ostatně zbytečná, má všeobecně též význam jako ordredoložka. NSO. 1, 97. Naopak je neplatna směnka, znějící pouze »na řád«, bez pojmenování remitenta. Takéž je-li jméno remitentovo vynecháno (blankotrata).

²⁰⁾ NSO. 9, 195; 24, 274. Ani ve spojení osobu označujícím, na př. »mému bratru Janovi« (Staub 4 § 11, Gr. I, 345, p. 1; jinak Lehmann 347, 375 p. 7, Bernstein 32). Tím méně stačí pouhé opsání rodinným poměrem: »mé manželce«, anebo zaměstnáním nebo hodností: »věžnímu v Klatovech«, »předsedovi obchodní komory v Plzni«, Sr. NSO. 20, 85. Není potřeba udání stavu a bydliště. V případě zastoupení může být i jen nově pouze zastoupený, anebo zástupce s uvedením zastoupeného. U jména remitentova udává se někdy osoba, na jejíž účet se má remitentovi zaplatit (panu A. na účet p. X.). Směněnoprávního významu udání toto nemá.
²¹⁾ Platné je jmenování hereditatis jacentis. Cz. el. 366. Sr. též NSO. 15, 317.

²²⁾ Neplatna byla by směnka: »redakci Nár. Listů«, »der Administratton des Kurssales in Wiesbaden« atd. Příležitosná společnost (čl. 266 obch. zák.) nemá firmy. NSO. 9, 328; 21, 29; N. R. S. 14, 17, Staub 4 § 11, jinak Bernstein 32.

obchodní společnost vsutku existuje, zdali remittent jest oprávněn firmu vésti, anebo konečně zdali firma jest protokolována.²³⁾

Více remittentů může být jmenováno (kumulativně, kolektivně); v případě tom přísluší jim společně, jednotné právo ze směnky.²⁴⁾ Alternativní jmenování (panu A. nebo panu B.) je neplatné.²⁵⁾

Obvyklá forma jest: »zaplatte (zaplatím) na řád pana A.« (přesně mělo by zníti: »zaplatte panu A.«²⁶⁾ anebo: »panu A. aneb na řád«. Pouhé znění »zaplatte na řád« nedostačí, neobsahující pojmenování remitenta.

Vystavitel tratty může jmenovati remittentem také sebe sama: tratta na vlastní řád (čl. 6).²⁷⁾ Závazek směněčný vzniká zde ve skutečnosti teprve indossamentem vystavitelovým²⁸⁾ (leč že byla směnka dříve opatřena akceptem). Indossovali vystavitel trattu na vlastní řád in bianco, rovná se tato co do účinků papíru majiteli znějícím.

Obvyklé formy jsou: »mně samému«, »mně samému anebo

²³⁾ Jinak běží-li o otázku, přísluší-li jisté osobě jako remittentu nárok ze směnky. NSO. 23, 52.

²⁴⁾ Ani každému část, ani každému celek jakožto solidárně oprávněnému. Všichni musí směnku indossovat, nikoliv jednotlivci v přičině části. Sr. Links 2889, Cz. el. 658 (Práv. 1892, 775).

²⁵⁾ Za platné je pokládá (se solidárním oprávněním) Lehmann 349, p. 17, Staub 4 § 12, Grünhut I, 350, Adler 21. Názor ten odporuje jednotnosti směnky a vede v důsledcích k nesrovnalostem (nespr. Adler 22).

²⁶⁾ Směnka jest indossovatelnou ze zákona.

²⁷⁾ V Plzni, 1. července 1905.
Dne 1. ledna 1906 zaplatte za tuto směnku na řád můj vlastní sumu 1000 korun.

Panu C. D. (trassat).
v Klatovech.

A. B. (vystavitel).*

Tato forma směnky vyskytuje se v obchodě nejčastěji. Vystavitel opakuje sobě zejména — na základě nejirůznějších právních důvodů — dříve akcept, aby pak směnku u libovolné osoby zpeněžil; často běží pouze o věci dení stávající pohledávky vystavitelovy proti akceptantovi ve formu směnku na tímto účelem; zde nahraňuje tratta na vlastní řád málo obhíbenou formu vlastní směnky.

²⁸⁾ Dodatek vystavitelův »sine obligo« k jeho podpisu čini směnku neplatnou (viz shora pozn. 16.); též dodatek k podpisu jeho jako prvního indossanta vylučuje pouze jeho závazek jako takového, kdežto jako vystavitel ručí. NSO. 1, 97; 21, 273; 24, 16, NRS. 18, 112, Cz. el. 213, Grünhut I, 354 (v p. 7. liter). Za neplatny pokládá zde i závazek vystavitelův Thöl 634, vycházející z nepravého názoru, že se směnka na vlastní řád indossamentem vystavitelovým teprve na směnku doplňuje.

na můj řád*, *na řád můj vlastní*, *na můj řád*, *na řád mého indossamentu*. ²⁹⁾

Vlastní směnka na vlastní řád je nepřipustná, neboť vystavitel nemůže se zavázati zaplatiti sám sobě. Čl. 6 není též v čl. 98 uveden. ³⁰⁾

Osoba pojmenovaná jako trassat nemůže býti spolu pojmenována remitentem, neboť sám sobě nemůže trassat se zavázati a platiti. Čl. 6 případu toho také neuvádí. ³¹⁾

c) Pojmenování trassata (čl. 4 ad 7). ³²⁾

Pokud se způsobu pojmenování týče, platí zde totéž jako v příčině pojmenování remitenta. Zejména třeba pouze jména rodového; ³³⁾ udání bydliště o sobě započítá nemí; ³⁴⁾ scházeli však směnčence udání místa platebního, musí býti udáno bydliště trassatovo, které pak platí za místo platební (čl. 4 ad 8). ³⁵⁾ Také zde jest správnost jména trassatova, jeho existence, protokolování firmy atd. nerozhodno. ³⁶⁾

Spornou jest otázka, zdali může býti udáno více trassatů. Alternativní nebo sukcesivní pojmenování zásadně vylučuje nutná určitost směnky. Kumulativnímu pojmenování vadí však pouze nemožnost více různých platebních míst v případě, že není ve směnčence jednotně platební místo udáno, nýbrž uvedeno více trassatů s různými ³⁷⁾

Za to jsou pro neurčitost neplatná řešení: *zaplatte na řád vlastní eigene*) Staub na u. m., Grünhut I, 340, p. 3, za platně pokládá je Bernstein 54 a Czel 59, 601. Nevadí však řešení *na řád náš vlastní*, řád váš vlastní je neplatné, neboť remitent a trassat nemohou býti tatáž osoba. ³⁸⁾

³⁹⁾ NSO. 7, 193; 16, 147, Staub 96 § 6, Cosack 310, Bernstein 409, Grünhut I, 427; jinak Volkmann-Löwy 46, Thöl 636, Lehmann 351, p. 24. Nemí tu však závaždy, když veřejná společnost vystaví vlastní směnku na řád veřejné společnosti pod jinou firmou mezi týmiž společníky stávající NRS. 47, 156. ⁴⁰⁾

⁴¹⁾ NRS. 19, 93, Czel 436, 759. Jinak Lehmann 350 a Dogm. Jhrb. 34, 409, Grünhut I, 250 (sr. ale důvody těchto proti vlastní směnčence na vlastní řád na str. 427). Za starších dob se také takové směnky vyskytovaly. Raph. de Thuri, disp. 1, qu. 23 (pagate a voi stesso). ⁴²⁾

⁴³⁾ Pouze pojmenování trassata (addressu) jest nutnou náležitostí tratty, nikoliv akceptu, jenž také adresu nenahrazuje. Peitler 200, Czel 1. (rep.). ⁴⁴⁾

⁴⁵⁾ NSO. 3, 172.

⁴⁶⁾ NSO. 22, 404.

⁴⁷⁾ Scházeli v tomto případě udání bydliště, je směnka neplatnou.

⁴⁸⁾ Ringovane jméno trassata a falešný akcept uvádějí zejména t. zv.

⁴⁹⁾ NRS. 14, 17, jinak Bernstein 46. — Zcela jinou jest otázka identity po-

imenovaného trassata a akceptanta. Sr. níže § 10, ad 6, Czel 12, 138, 516 (užiti v adrese slova *pan*, ač adresát je žena, nevadí).

nými bydlišti (čl. 4 ad 8) ³⁷⁾, jakož i nemožnost různých dob splatnosti u směnky na viděnou (nebyla-li všem trassatům téhož dne k placení presentována). Nemí-li v těchto směrech závaždy, není zákonného důvodu platnost směnky takové vůbec vylučujícího. Poukaz směřuje zde ku všem trassatům, aby se každý akceptem k zaplacení celé sumy zavázal. ³⁸⁾

Vystavitel tratty může sám sebe jmenovati trassatem (čl. 6 ad 2): ³⁹⁾ vydaná vlastní směnka (trassat eigener W.) ⁴⁰⁾

Podmínkou platnosti vydané vlastní směnky jest však různost místa vystavení od místa platebního ⁴¹⁾ (distančia loci); ⁴²⁾ třeba tedy, aby obě místa byly různé obce politické. ⁴³⁾ Jinak řídí se závazek vystavitele, po případě akceptanta, ve všech směrech všeobecnými pravidly, tak jakoby byli osobami různými. ⁴⁴⁾

Ovšem předpokládá se naopak totožnost vystavitele a trassata dle obsahu směnky samé, ⁴⁵⁾ jinak tu není vydané vlastní směnky. ⁴⁶⁾

³⁷⁾ Jinak Lehmann 384 a Czel 742.

³⁸⁾ Tak většinou teorie, sr. Lehmann 384, Grünhut I, 410, Bernstein 46, Adler 22, judikatura, NRS. 1, 187; 11, 213; 20, 83; 24, 267 Pro Bettelheim 86, NRS. 25, 62; 43, 86, jinak však zejména 46, 132 (plen.).

³⁹⁾ Jest sice o sobě abnormální, dává sám sobě rozkaz zaplatiti, avšak dává trassanta a trassata přes jejích ze směnky zřejmou totožnost za dvě různé osoby a směnku takto za skutečnou trattu. Ochoch užívá vydané vlastní směnky s oblibou místo vlastní (domicilované) směnky, neboť tratta poukazuje k závazku teprve vznikajícímu. Směnka hlavním závodcem na poboční závod (v jiném místě) trassovaná nebo naopak, zove se kommanditní, NSO. 19, 204. ⁴⁰⁾

⁴¹⁾ Dne 1. února 1905 zaplatte za tuto směnku pannu B. sumu 1000 K.

⁴²⁾ Mně samému v Praze.

A. (trassant)*

v nedostatku pak jeho místa zaň dle čl. 4 ad 8 platí (v prvním případě je směnčencé bydliště trassatovo hostejno; NSO. 3, 8).

⁴³⁾ Jest tedy platnou pouze jako distanční nikoliv jako místní směnka. Nedostává-li se této podmínky, není tratta platnou ani jako směnka vlastní, jinak Thöl 629, Fick: Trass-eig. W. 101.

⁴⁴⁾ Jsou-li udány různé ulice téhož města, nestává tu distančia loci (sr. odchylně pojmenované samoty k politické obci místa vystavení náležející 45 a Staub 6, § 2, p. 1.

⁴⁵⁾ Zejména v příčině potřeby protestu, promlčení atd. Prof. 160, NSO. 19, 204.

⁴⁶⁾ Jen pokud jest distančia loci podmínkou platnosti. Pouhá faktická totožnost je nerozhodnou.

⁴⁷⁾ Totožnost jest o sobě bezpochybná při označení zvratem (vysta-

Připustnou jest dokonce také vydaná vlastní směnka na vlastní řad, distantiam loci předpokládajíc.⁴⁷⁾ Neboť vystavitel a trassat pokládají se přes totožnost za osoby různé, tak že zde přes totožnost vystavitele a remittenta není totožnosti remittenta s trassatem, jež byla nepřipustnou.

4. *Doba a místo (datum) vystavení základní směnky* (čl. 4 ad 6, 96 ad 6).

a) Doba vystavení. Vyžaduje se udání dne, měsíce a roku vystavení⁴⁸⁾ a sice o sobě možná.⁴⁹⁾ Udání dne a měsíce nahraňuje se udáním podle kalendářního jména dne, ani podle trhu v jistém místě v určitý den, tím méně pak po delší dobu obdáváného.⁵⁰⁾ Udání měsíce cifrou dostací.⁵¹⁾ K udání roku postačí jednotky a desítky, tedy bez udání staletí.⁵²⁾

b) Místo vystavení. Vyžaduje se udání geografického místa určitého, skutečného⁵³⁾ a samostatného.⁵⁴⁾ Má-li více obcí totéž jméno, nevedl nedostatky rozlišujícího udání.⁵⁵⁾ Různosti místa vystavení a splatnosti se pravidlem nevyžaduje (výjimka platí v případě vydané vlastní směnky čl. 6, odst. 2).⁵⁶⁾

Srovnávací-li se datum s pravdou, totiž zda-li byla směnka

vitel jmenuje sám sebe trassatem). Stejnost jména dostací jen potud, pokud ostává obsah směnky identické nasvědčuje. Pokud se týče firmy, dlužno přihlížeti k čl. 20 obch. z., NSO. 18, 140; NRS. 19, 96; 24, 87, Thöl 627, Lehmann 384, Straub 6 § 2, jinak Grünhut I, 413.

⁴⁷⁾ NSO. 7, 194.

⁴⁸⁾ Datum připojené akceptu nedostací doplniti tuto náležitost směnky základní.

⁴⁹⁾ Nemožné, na př. 31. února, nebo 29. února obyčejného roku, nebo pozdějším dnem, nežli je směnka sama splatna, čini směnku neplatnou.

⁵⁰⁾ Na sv. Jana Křtitele, na Nový rok, na Sylvestra, o Hromnicích, na boží hod vánocí. Také nedostací udání počátkem, v polovici, koncem měsíce, sr. Staub 4, § 39, Lehmann 377, Grünhut I, 401 p. 3, jinak Bernstein 45.

⁵¹⁾ Na př. 6/5, 6/V.

⁵²⁾ 2. září 05 atd. Chyběli udání roku vůbec, je směnka neplatnou. ⁵³⁾ Neexistuje-li udané místo, je směnka neplatna. Místo vystavení trasy neplatí ostatek za bydlíšť vystavitelovo. NSO. 3, 7; NRS. 25, 59, jinak u vlastní směnky (čl. 97).

⁵⁴⁾ Několiv pouhé budovy, ulice, náměstí, čtvrti. NSO. 9, 261. (Sr. zák. z 21./12. 1905, č. 208.) Na palubě lodi X. ve spojení s bližším udáním, kde se loď právě nalézala, zejména zeměpisné šířky a délky je udáním určitým a rozumným, což nelze tvrditi o udání: »na vrcholu Montblanku« (které za platné pokládají Lehmann 377 a Straub 4, § 37), zejména pokud se jím určuje zároveň místo splatnosti (čl. 97), sr. Bernstein 45 p. 4.

⁵⁵⁾ I když platí jako platební místo (čl. 97). NSO. 9, 192.

⁵⁶⁾ Směnka s růzností místa vystavení a splatnosti zove se distantní, jestli obojí totožno, místní (Distanz-, Platzwechsel). Ostatek se někdy zove místní smenkou (naproti rimesse) též směnka splatná v bydlíšť věřitelově.

v udané době a na udaném místě vskutku vystavena, jest pro formální platnost její lhostejno.⁵⁷⁾

Udání více různých dob a míst vystavení je nepřipustno, a má za následek neplatnost směnky.⁵⁸⁾

5. *Doba a místo splatnosti.*

a) Doba splatnosti (čl. 4 ad 4, 96 ad 4).⁵⁹⁾ Zákon uznává paterý způsob stanovení doby splatnosti.⁶⁰⁾ Ve třech z nich je stanovena zpředu určitě: splatnost určitým dnem, uplynutím určité doby po dnu vystavení směnky, a na určitý trh; ve dvou leží stanovení její v rukou majitelových: splatnost na viděnou, totiž při předložení směnky k zaplacení, anebo uplynutím určité doby po viděné. —

V mezích těchto způsobů⁶¹⁾ musí se stanovení doby státi způsobem jasným — zřetelné zkratky jako vůbec nevedl⁶²⁾ — a určitým.⁶³⁾ Nutnou jest jednoznačnost platební doby pro celou sumu směněčnou: neplatnou jest — vedle výslovného ustanovení

⁵⁷⁾ Sr. Grünhut I, 403. Spůsobilost k směnkám posuzuje se naopak podle skutečné doby a forma směnky podle skutečného místa (čl. 85) vystavení. V tomto směru jest důkaz opaku připustným. NSO. 6, 125; 12, 318; NRS. 32, 117; 33, 34.

⁵⁸⁾ I v tom případě, když je více spoluvystavitelů, neboť přes to musí zůstatí směnka jednotnou. (Opak nelze dovozovati pro směnku z § 2 zák. z 3. května 1868 č. 36 ř. zák.) Tím více v vlastní směnky, kde místo vydání platí po případě za místo splatnosti (č. 97). NSO. 21, 179; NRS. 11, 165. Jinak Lehmann 377 (opáčně v Iher. Jhb. 34, 406), Grünhut I, 406.

⁵⁹⁾ Zákon mluví zde sice o »době platební« (Zahlungzeit), rozumí však den splatnosti (Verfalltag), jenž se ode dne platebního (Zahlungstag, čl. 41, 62, 92) následkem připadnutí splatnosti na neděli aneb všeobecný svátek, anebo následkem prodloužení liší může. V čl. 28 ad 2, 50 ad 1, 77, mluví se o dnu splatnosti, ač se rozumí den platební. Všeobecných platebních dnů (Kassirtage čl. 93) ani v Rakousku ani v Německé říši více není. Platnost t. zv. respektivních dnů, totiž lhůty, o kterou se při jistých druhích směnek (hlavně a datto) platební doba prodloužovala, zákon v čl. 33 sám vylučuje.

⁶⁰⁾ Stanovení doby splatnosti je u směnky (a contr. § 904 obch. z.) podstatnou náležitostí. Nedostatek nenahraňuje se stanovením doby mimo směnku základní, v akceptaci anebo prodloužení, tím méně mimo směnku vůbec.

⁶¹⁾ Neplatny jsou nosoměnky, podle dřívějších mezi obchodními středisky panujících zvyklostí v jistých lhůtách (navíc po 14 dnech) po vystavení anebo po viděné splatné.

⁶²⁾ Na př. (obvyklé) t. m. (tohoto měsíce); t. r. (tohoto roku); b. r. (běžícího roku), také sgu (sequenti), prox (proximi, sr. však str. násled. p. 68 t. d.). Cifer místo udání měsíců lze užíti bezvadně (1/6, 1/VI). NSO. 1, 187.

⁶³⁾ Neplatnou jest proto směnka, čini-li se v ní doba splatnosti závislou na okolnosti o níž jest nejisto, zdali anebo kdy nastane: za tři dny po příjezdu lodi X. po mém shnutí, po dosažení zletlosti mého syna, v den cisarovy korunovace; dne 1. ledna 1906, prodám-li do té doby dům. V případě jiné nemožné doby splatnosti sr. str. 36 p. 8, 50 p. 49.

zákona — směnka stanoví splatnost ve lhůtách⁶⁸⁾; totéž platí o směnce obsahující více dob splatnosti, ať kumulativně, ať alternativně podle sebe položených.⁶⁹⁾

Bliž se sluší uvést:

a) směnky splatné určitým dnem (směnky denní, Tag-wechsel, Präsisewechsel).

Potřebí jest stanovení určitého dne; určení delšího časového období,⁶⁹⁾ jakož i stanovení doby kratší nežli den⁶⁷⁾ činí směnku neplatnou.

Určení dne může se státi jakýmkoliv pochybnost nevybuzujícím způsobem. Podle ustanovení čl. 30 (doplňného min. nař. z 2. listopadu 1858, č. 197 ř. zák.) rozumí se výrazy: počátkem, prostředkem (medio), koncem (ultimo) měsíce 1, 15. a poslední den příslušného měsíce, bez ohledu k tomu, kolik dnů měsíc čítá.⁶⁸⁾

⁶⁷⁾ Lhůtní směnky s doložkou kassatorní (ztráty lhůt) i bez ní zapovězeny byly nejprve min. nař. z 29. října 1852 č. 218. Zapověď byla později pojata v text zákona min. nař. z 2. listopadu 1858 č. 197. Umluva lhůt mimo směnku něčím ji neplatnou (Peitler 170, Czel. 248 Ost. Richt. Ztg. 1904, 1); působí arciž pouze mezi stranami (jinak Czel. 388). Doložka lhůtní připojena směnce činí ji však neplatnou. Peitler 130.

⁶⁸⁾ Na př.: dne 1. anebo 2. května 1905⁶⁸⁾; *1. ledna 1906⁶⁸⁾ anebo *30 dnů po vidění⁶⁸⁾; *4 neděle nebo 1 měsíc a dato⁶⁸⁾ (NSO. 2, 364; 4, 214; sr. 7, 192); rovněž: *dato po vidění Grühnutt I, 399 (jinak NSO. 6, 239 a Lehmann 367, pokládaje slovo dato za bezvýznamné a směnku za platnou směnku na viděnou). Jestli jedna z alternativ nepřipustna, neplatí směnka podle alternativy připustné, nýbrž je neplatna.

⁶⁹⁾ Na př.: *poslední týden května; *během února⁶⁸⁾ (Czel. 147), *o vánocích⁶⁸⁾ (jinak Adler 23, jenž nerozlišuje mezi dnem splatnosti a platebním), *o termínu sv. Jiří⁶⁸⁾.

⁶⁹⁾ *Dne 1. července dopoledne⁶⁸⁾, *dne 1. září do 9. hodiny ranní⁶⁸⁾, *o 12 hodině polední⁶⁸⁾.

⁶⁹⁾ Platna jsou určeni: dnes, zítřa, na sv. Jana Křtitele, na Nový rok, na Hromnice (na sv. Martina je neplatné, poněvadž není jisto, je-li míněn 11. anebo 12. listopad; jinak Lehmann 354), ve středu po 1. říjnu, třetí den po sv. Václavu, první den velikonoc, pondělí po Božím Těle, vzhledem k čl. 30 tak: konec roku (Staub 4, § 22, Bernstejn 35). Schází-li udání roku, uznává se všeobecně směnka za platnou a sice se splatností v roce vystavení, může-li v něm den splatnosti ještě ležeti (na př. směnka vystavená 1. března 1905, splatna 1. června; to platí i tehdy, když den vystavení a splatnosti je týž), jinak v roce následujícím. Thöl 16, 9, Staub 4, § 17, Grühnutt I, 363 p. 8, Peitler 15, 76, 400, Krall 161, Czel. 160, 200, 228, 264, 307, 466, 689, 736 (jinak 68), NSO. 1, 187; 6, 120; 10, 25; 11, 170; 16, 289; 18, 353; 24, 122. Důležitě nejeze pokládati za neplatnou směnku splatnou *v pondělí⁶⁸⁾, nýbrž uznati ji za splatnou příši pondělí. Tak Lehmann 367, jinak Grühnutt I, 361, p. 4. Určení *proxim⁶⁸⁾ může vstati k pochybnosti, když den splatnosti leží v roce vystavení (na př. směnka vystavena 30. září 1905, splatna 31. prosince prox.; zde není jasno, míněti-li nejbližší 31. prosinec, tedy 1905, nebo 31. prosinec nejbližšího roku, tedy 1906), jinak Lehmann 355, p. 16. Neplatnou je směnka, je-li pouze číslice

Obvykle děje se určení dne slovy: *dne 1. května 1905⁶⁸⁾, platné jest však také určení *ku dni⁶⁸⁾ (zumn 1. Feber), ano i *do dne⁶⁸⁾ nebo *až do dne⁶⁸⁾ (bis 1. Feber, bis zum 1. Feber).⁶⁹⁾ Je-li denní směnka splatna ve státě, v němž platí starý styl,⁷⁰⁾ rozumí se určený den splatnosti podle tohoto stylu.⁷¹⁾

b) Směnky splatné v určité době ode dne vystavení (čl. 4, 32, 34) (datosměnky, Datowechsel).

Obvyklá rčení jsou: *ode dneška za tři měsíce⁶⁸⁾; *za tři měsíce⁶⁸⁾ nebo *ve třech měsících⁶⁸⁾ *a dato⁶⁸⁾, *de dato⁶⁸⁾, *od data⁶⁸⁾, *po datu⁶⁸⁾; *tři měsíce dato⁶⁸⁾.⁷²⁾

V příčině výpočtu dne splatnosti stanoví zákon (čl. 32):

Je-li doba určena podle dnů,⁷³⁾ nečítá se den vystavení; prvním je den následující (bez ohledu k nedělim a svátkům), poslední den lhůty je dnem splatnosti.⁷⁴⁾

Je-li doba určena podle týdnů, měsíců, anebo období více měsíců obsahujících (roku, půl roku, čtvrt roku), nastává splatnost oním dnem týdne anebo měsíce, v němž zaplacení státi se má, který svým pojmenováním anebo číslem se srovnává se dnem vystavení.⁷⁵⁾ Schází-li tento den v měsíci platebním, nastává splatnost roku vynechána anebo neúplna (na př. směnka splatna: 1. září roku

nebo: roku 190.) ; zde jest podstatná náležitost neúplna.⁶⁹⁾ Tak rak. judikatura: Peitler 334, Krall 161, Czel. 254, 299, 379, 539, 541, 775, jinak Staub 4, § 22, Grühnutt I, 362, p. 7, Bernstejn 34, NSO. 11, 170. Určení: *Kolem 1. ledna⁶⁸⁾ (gegen 1. Jänner) je neplatno, v příčině zkratek sr. str. 51, p. 62 a v příčině určení nemožného dne str. 50, p. 49 t. d.

⁷⁰⁾ Starý styl (Julianský kalendář) užíván jest v Rusku, Rumunsku, Srbsku a Kecku, a zůstává za novým stylem (Gregoriánský kalendář) nyní (od roku 1900) o 13 dnů zpět.⁷¹⁾ Bez ohledu k mistu vystavení. To platí též naopak, Czel. 186. Ostatěk se den splatnosti často stanoví oběma styly ve způsobě zlomku na př. 14/27. května (nahofe starý, dole nový styl). V tomto případě ne-souhlas obou udání nečiní směnku neplatnou, nýbrž platí den splatnosti podle kalendáře místa splatnosti uvedený. NSO. 6, 128; 15, 242; NRS. 11, 169.

⁷²⁾ NSO. 5, 245; Czel. 173, 379. Sporna jest platnost určení: po třech měsících, ve třech měsících, po roce, v roce atd., poněvadž není výslovně uvedeno, že doba počítati se má od vystavení. Práchem pokládají určení za Lehmann 368, Bernstejn 36, Grühnutt I, 365; opáčně Czel. 154, Voilkmar-L. 6 wy 35. Neplatno jest však určení: *během (binnen) tři měsíců, týdně atd., jelikož neurčuje přesně dobu splatnosti Czel. 147, 154, sicut.⁷³⁾ Den je nejmenší jednotkou, podle hodin je určení neplatné. Za 24 hodin = den. Jinak v oboum Bernstejn 174, p. 2.

⁷⁴⁾ Směnka vystavená 2. května, splatná 4. 2. 10. května. — Určení: 8 dnů a 14 dnů je určení podle dnů, nikoliv Bernstejn 174.⁷⁵⁾ Vystavena ve středu 28. června na 4 týdny a dato je splatna ve

poslední den jeho.⁷⁹⁾ Výraz půl měsíce rovná se 15 dnům; je-li třeba půl měsíce připočítávati, připočítává se 15 dnů na konci.⁷⁷⁾

V Rakousku splatné datosměnky vystavené ve státě, kde užívá starého stylu,⁷⁸⁾ pokládají se v nedostatku opačného výslovného se udání za datované vedle stylu starého;⁷⁹⁾ doba splatnosti v tuzemsku určuje se tím způsobem, že se den vystávení převede předkem na styl nový a podle něho teprve doba splatnosti vypočte.⁸⁰⁾ Je-li udán styl obojí, dlužno vycházeti rovněž od data dle stylu starého (čl. 34).⁸¹⁾

c) Při směnkách na trh nebo veletrh (Messe),⁸²⁾ určuje den splatnosti zákon místa trhu (čl. 35); toto místo musí býti místem splatnosti.⁸³⁾ Splatnost může zníti pouze na trh vůbec, nikoliv na určitý den trhu.⁸⁴⁾ V Rakousku nastává splatnost vedle § 4 uv. zák. k sm. ř. při trzích, které mají trvání až osm dnů den, při trzích delšího trvání třetí den před zákoným uzavřením trhu. Přeložení trhu na dobu dřívější nebo pozdější — má za následek příslušnou změnu doby splatnosti.⁸⁵⁾

středu 26. července; vystavená 28. června na měsíc a dato je splatna 28. července (počet dnů jednotlivých měsíců nerozhoduje); vystavená 1. července 1905 za rok a dato je splatna 1. července 1906. Při roku = 6 měsíců, čtvrt roku = 3 měsícům.

⁷⁶⁾ Vystavená 31. ledna za měsíc a dato je splatna 28. (29.) února.

⁷⁷⁾ Což není lhotejno: vystavena 14. února 1905 na 2 1/2 měsíce a dato je splatna (14. dubna + 15 dnů) 29. dubna (kdyby se 15 dnů čítalo napřed, byla by splatna: 14. února + 15 dnů = 1. března; + 2 měsíce = 1. května).

⁷⁸⁾ Viz shora pozn. 70.

⁷⁹⁾ Nepochybně v udání dle starého i nového stylu proto ani platnosti směnky nevidí Volkmar-Löwy 98, Lehmann § 97, Grünhut I, 370, též NSO. 6, 128; 15, 242; NRS. 11, 169, jinak Bernstein 175.

⁸⁰⁾ Nepočítá se tedy den splatnosti podle starého stylu, aby se pak teprve na nový styl převedl (směnka vystavena v Kyjevě 24. února splatna za 3 měsíce a dato: 24. února starého stylu = 9. březnu nového stylu, směnka je splatna 6. června nového stylu). Ustanovení toto nepatří pro směnky vystavené ve státě nového stylu (Rakousku), splatné ve státě starého stylu: zde se vypočte den splatnosti prvé podle nového stylu a pak se teprve převede na styl starý. Sr. Grünhut I, 369, p. 13, 14, jinak Bernstein 175, Staub 34, § 5.

⁸¹⁾ Pravidlo toto platí ostatek pro veškeré směnky.

⁸²⁾ Směnky tyto jsou dnes daleko méně obvyklé, než-li byly v dobách dřívějších, neboť trhy samy následkem změných poměrů obchodních pozbyly z velké části svého významu.

⁸³⁾ Stanovení jiného domovního je vyloučeno.

⁸⁴⁾ V tomto případě není tu ani pláně denů (po případě dato) směnky, neboť trh může býti přeložen. Jinak Thöl 184, Grünhut I, 371, p. 2, Peitler 76.

⁸⁵⁾ Ve zcela výjimečném případě, že trh vůbec odpadne — tak Lipský Michalský r. 1892 následkem cholery — určuje se splatnost vedle příslušných zákoných ustanovení místa splatnosti.

d) U směnkek splatných na viděnou nastává splatnost dnem, kterým je majitel k placení předložil.⁸⁶⁾

Obvyklá rčení jsou: »na viděnou«, »při viděné«, »po viděné«, »při předložení«, »a vista« (auf, gegen, nach Sicht; auf, nach Vorzeigung), »a piacere«.⁸⁷⁾

Směnky na viděnou dlužno předložiti k zaplacení⁸⁸⁾ ve lhůtě vystavitelkem stanovené,⁸⁹⁾ v nedostatku výslovného ustanovení pak ve dvou letech po vystavení (čl. 31, 98 ad 5).

Nebyla-li směnka v této lhůtě k placení předložena, dlužno rozeznávati:

1. postížení závazky vystavitele tratty a indossantů směnky pomíjejí. Stanovili-li indossant kratší lhůtu presentační, pomíjí pouze jeho závazek;⁹⁰⁾

⁸⁶⁾ Směnky na viděnou presentují se vedle obchodní povahy své přímo k placení. Však předložení tratty k akceptaci není vyloučeno. Také může se směnka předložiti k pouhému předložení oznámení k nahlédnutí, po ptávce atd. — ve kterých všech případech splatnost nenastává, právě tak jako pouhou upomínkou. NSO. 4, 345; 6, 99; 14, 31; Czel. 364, 390, 611; jinak Krall 158, 196, Czel. 96, 109, 295. Doručení žaloby nenahrazuje presentaci k placení sr. Práv 1904, 137, ani předložení originálu soudu při přehčení (sr. čl. 91); Bernstein 171, Czel. 364; opáčně NSO. 3, 300; 5, 315; 14, 30; 20, 174; NRS. 8, 69; Czel. 109, 295, Staub 31, § 1, Grünhut I, 373, p. 1.

⁸⁷⁾ Důsledně jsou platny také výrazy: »v každý čas«, »na každé požádání«, »podle libosti«. Peitler 108, 118, 242, 371, Czel. 96, NSO. 6, 240. U vlastní směnky užívá se často výrazu »na opětnou viděnou« (auf Wieder-sicht). Určení: »na viděnou bez presentace« je nepřesné, neboť presentaci má právě nastati splatnost. Staub 4, § 23, NRS. 20, 182; jinak Lehmann v Dogm. Jahrb. 410, Grünhut I, 373, p. 1; sr. Czel. 295. Rovněž jest neplatnou směnka splatná »na výpověď«: Volkmar-Löwy 35, Lehmann 358, Staub 4, § 23, Bernstein 34, NSO. 2, 360, 4, 268; jinak Thöl 610, Grünhut I, 375, 428, p. 9. Pruský návrh obsahoval vlastní směnky se zvláštní splatností na výpověď, avšak konference jich neuvažala. (prot. § 837). Sr. též str. 56, pozn. 92 t. d. Směnka »dato po viděné« není platna; Grünhut I, 399, p. 6, jinak NSO. 6, 239, Lehmann 357, p. 2.

⁸⁸⁾ Presentuje-li se směnka na viděnou k placení bezvýsledně, třeba jest, poněvadž tím nastává splatnost, k zachování práv proti postížením dlužníkům protestu ve dvou vědomích dnech (čl. 41); NSO. 6, 100. Pouhé předběžné oznámení atd. (viz pozn. 86) nepřisobí splatnost. Pokud se týče práv proti akceptantovi, třeba protestu pouze v směnkách s pojmenováním domičliatem (čl. 43). Krall 158, Czel. 109, 208. Stala-li se presentace správně, nastala jí splatnost a nelze v případě opomenutého protestu opakovaně presentaci a učiniti platně protest. Nestala-li se však presentace správně, osobu by a míšati, lze až do uplynutí presentační lhůty znovu správně presentovati a protest učiniti. Správnou presentaci počíná také běžeti doba promlčení, jinak má se věc u směnkek splatných určitou dobu po viděné, kde presentace o sobě nepřisobí splatnost; viz str. 57, p. 100 t. d.

⁸⁹⁾ Lhůta může býti také delší dvou roků. NSO. 3, 297; NRS. 28, 104.

⁹⁰⁾ Stanovili kratší lhůtu presentační akceptant, je zde případ obmezeného akceptu (čl. 22).

2. proti akceptantovi a vystaviteli vlastní směnky platí — podle obdoby čl. 20, odst. 3 — poslední den presentace lhůty za den splatnosti.⁹⁷⁾

e) Směnky splatné určitou dobu po vidění (Nachsichtwechsel, befristete Sichtwechsel, čl. 4 ad 4; 96 ad 4; 19, 20, 32, 98 ad 3 a 5). Obvyklá rčení jsou: *8 dnů po vidění*, *2 měsíce po vidění*, též *po požádání*, atd.

Splatnost nastává v pravidelném případě uplynutím ustanovené doby: u tratty po datování akceptu, u vlastní směnky po datování vidění,⁹⁸⁾ a stanoví se den splatnosti stejně jako u směnky a dato (čl. 32), leč že se zde místo dne vystavení počíná počítati ode dne datování; tento poslední den se tedy spolu nečítá.

Směnky tyto musí býti dle čl. 14 v určité lhůtě presentovány⁹⁹⁾: tratty trassatovi k akceptu a datování,⁹⁴⁾ vlastní směnky vystaviteli k datování.

Lhůtu stanoví vystavitel v základní směnce;⁹⁵⁾ lhůta stanovená indossantem⁹⁶⁾ platí pouze na jeho závazek.⁹⁷⁾ V nedostatku výslovného ustanovení platí dle zákona podpůrně lhůta dvou let po vystavení směnky (čl. 19, 98 ad 3).⁹⁸⁾

⁹⁷⁾ Odtud počíná také běžet doba promlčecí NSO. 4, 343; 5, 314; 6, 315; 11, 41; 14, 31; 16, 346; NRS. 3, 7; 28, 164, Peitler 108, 118, Czeli. 208, 338, jinak Czeli. 611.

⁹⁸⁾ Neplatnou jest směnka, která nařizuje určitý den k presentaci k datování; rovněž nelze stanoviti splatnost na určitý čas po vidění nejdéle však na určitý den, jinak, pakli se tím stanoví pouze presentace lhůta, na př.: *8 dnů po vidění nejdéle do 15 října 1906*; Lehmann 359, p. 7, Grünhut I, 386, p. 4 (za neplatnou ji pokládá rozh. NSO. 23, 109, Staub 4, § 24) sr. též NRS. 20, 183. Směnka na výpověď nerovná se směnce po vidění: výpověď nepředpokládá předložení směnky k datování. NSO. 2, 361; 4, 214.

⁹⁹⁾ Jedna z obou výjimek z pravidla čl. 18 (čl. 19 a 24, odst. 2).

⁹⁴⁾ Akcept bez data není sto stanoviti splatnost. NRS. 8, 70 (na př. blankakcept). Naopak dlužno s převládajícím názvem míti za to, že i u tratty dostatek k stanoveni splatnosti přes slovo *Annahme* (čl. 16) vzhledem k čl. 20, poně dostatek vidění trassatem bez akceptu (*viděl, ale nepřijal*; čl. 19, platí dle 98 ad 3 i u vlastní směnky, kde není akceptu), Thöl 177, Lehmann 367, Staub 16, § 2, sr. též Bernstein 120, NSO. 19, 348; jinak Volkmar-Löwy 104, a zvláště Grünhut I, 387 násl. Ovšem jest datum s akceptem pravidlem.

⁹⁵⁾ Lhůta může býti kratší i delší zákonné. NSO. 3, 298, NRS. 5, 77, Staub 20, § 3, Bernstein 121.

⁹⁶⁾ Může býti pouze kratší nežli lhůta základní směnky. Bernstein 121, jinak Thöl 175.

⁹⁷⁾ Indossant může sice ustanoviti kratší lhůtu presentace, nemůže však změnit dobu po vidění. Jinak akceptant, kdež změna taková jest obmezeným akceptem (čl. 22).

⁹⁸⁾ Presentace děje se ve směněném bydlišti presentatově (čl. 4 ad 8,

Nebyla-li tratta opatřena datovaným akceptem, vlastní směnka datem vidění, dlužno rozeznávati:

1. pokud se týče práv proti dlužníkům postižným, jest při nedocleni datovaného akceptu, po případě datování vidění potřebi protestu pro odeprání téhož.⁹⁷⁾ Protest tento musí se státi během lhůty presentace;¹⁰⁰⁾ den protestu zastupuje pak den vidění (čl. 20, věta 1. a 2.), a nastává odtud splatnost uplynutím ustanovené doby. Uplynula-li presentace lhůta, aniž by se stala presentace s úplným výsledkem, anebo byl učiněn protest, pomůžeji veškerá práva proti dlužníkům postižným.

2. pokud se týče práv proti dlužníkům příjým, není třeba protestu. Byl-li pro bezvýslednou presentaci¹⁰¹⁾ protest učiněn zastupuje den protestu, jak ad 1. uvedeno, den datování. Nebyl-li však protest učiněn — zda-li se pouze presentace stala, je nerozhodno, — zastupuje poslední den presentace lhůty den datování a nastává odtud splatnost¹⁰²⁾ uplynutím ustanovené doby.¹⁰³⁾

δ) Místo splatnosti¹⁰⁴⁾ (čl. 4 ad 8, 97).

⁹⁷⁾ nikoliv v případném, domicilu, neboť tento má význam toliko při placení. NSO. 3, 292; 10, 49, NRS. 8, 68. Zvláštní, od bydlišti různé místo presentace lze ve směnce plátně naříditi. NSO. 3, 298, NRS. 5, 78.

⁹⁸⁾ Protest pro nezaplacení neměl by zde významu, neboť předpokládá splatnou směnku. Staub 20, § 5, Grünhut I, 393, p. 5; jinak Bernstein 122.

¹⁰⁰⁾ Presentaci bezvýsledně učiněnou možno při opomenutí protestu až do uplynutí lhůty presentace opakovati a protest učiniti. Neboť zde presentace o sobě nemá významu (jinak u směnky na vidění), zejména neurčuje den, od něhož se čítá splatnost s připočtením ustanovené doby (NSO. 20, 173; NRS. 8, 70). Tímto dnem jest pouze buď den datování, anebo den tační lhůty. Neplatí zde tedy dvooudenní lhůta čl. 41, jak Staub 19, § 5 za to má. To platí tehdáž, když akcept nebyl datován a učiněn byl (neplatný) protest pro nezaplacení. Sr. Grünhut I, 393, p. 3, 5; 397. Rozmí se, že protest pro nedatování nemá za následek zjišťovací positi. Nastala-li podle uvedeného splatnost směnky, třeba ji k placení presentovati a po případě (pod následky čl. 41, 43) protest pro nezaplacení učiniti (ve 2 dnech). NSO. 6, 99. Doručení žaloby nezastupuje datování vidění ani proti postižným dlužníkům, ani proti dlužníku přímému (Bernstein 123, Grünhut I, 396, p. 10; jinak NSO. 3, 300; 5, 315; 20, 174; NRS. 8, 69; Czeli. 295, Staub 20, § 8).

¹⁰¹⁾ Na př. akceptant odepřel datování.

¹⁰²⁾ Při splatnosti třeba zde protestu pro nezaplacení pouze v případě čl. 43.

¹⁰³⁾ Staub 20, § 9, p. 1, Grünhut I, 393, 428, p. 9, NSO. 20, 173. Nesprávně Lehmann 361; sr. též Czeli. 390. Splatnost takto nastalou poně také běžetí promlčecí lhůta proti přímému dlužníku. Czeli. 161.

¹⁰⁴⁾ V přičinně rozdílu mezi místní a distanční směnkou sr. str. 50. pozn. 56 t. d.

Místo splatnosti musí být ze směnký samé zřejmo. Výslovného udání jeho není však pravidlem zapotřebí. U tratty totiž pokud adresa trassatova obsahuje udání místa (Adressort, jež však není o sobě předepsáno, sr. čl. 4 ad 7),¹⁰⁷⁾ platí v nedostatku uvedení místa splatnosti vedle zákona (čl. 4 ad 8) toto místo za místo splatnosti¹⁰⁸⁾ a zároveň za bydliště trassatovo; u směnký vlastní pak platí¹⁰⁷⁾ v tomto případě vedle zákona (čl. 97) místo vystavení (jehož udání jest podstatnou náležitostí, 96 ad 6) za místo splatnosti a zároveň za bydliště vystavitelevo.¹⁰⁸⁾

Jinak nalézá se udání místa splatnosti ve trattě obyčejně v levo pod adresem trassatovou: *splatná v X.,* není však vyloučeno, aby položeno bylo v kontext směnký: *zaplatte v X.,¹⁰⁹⁾ Zapotřebí jest určitého a správného udání skutečného geografického místa, a sice místa samostatného.¹¹⁰⁾ Nestává-li udané místo, je směnka neplatná, má-li však více obcí točez jméno nevadí nedostatek rozlišujícího udání.¹¹¹⁾

¹⁰⁶⁾ Ovšem ale obvykle.

¹⁰⁷⁾ Neobsahuje-li vydaná směnka ani udání místa v adrese, je neplatnou. Místo v datovaném akceptu doložené tohoto nedostatku nenahazuje.

¹⁰⁸⁾ Zdáli jest místo v adrese uvedené skutečným bydlištěm trassatovým čili nic, je nerozhodno. NSO. 11, 187. Důkaz úmluvy, že placeno být má v místě jiném, jest pokud se týče presentace a protestu vyloučeno, pokud se týče placení jest pouze mezi stranami přípustným.

¹⁰⁹⁾ Sr. níže str. 59 pozn. 115.

¹¹⁰⁾ Není ostatek třeba psáti právě *v Praze*, nýbrž k označení místa dostati též *Praha*, NSO. 9, 421. Také označení ve spůsobě přídavného jména není vyloučeno, na př. označení trassata: *Plzeňská filiálka Živnostenské banky*. — Místo u remittenta uvedené: *Zaplatte pannu X. v Brně*, neplatí za místo splatnosti, poněvadž je sluší spíše pokládati za bydliště remittentovo NSO. 5, 382. Staub, Grünhut na u. m., Bernstein 47, jinak Lehmann 381.

¹¹¹⁾ *Ortschaft*, NSO. 18, 148; 21, 358, NRS. 32, 113. Nedostati udání pouhé budovy, ulice, náměstí, čtvrti (předměstí). Sr. Thöl 201, Staub 4 § 47, Grünhut I. 417 p. 6, NSO. 4, 261 a 387, jinak Bernstein 47, Krahl 39. Udání: *Praha, Vinohrady*, je platné; udání: *v Praze s uvedením čísla domu a jména ulice v Karlině ježiči je neplatné. Jinak NRS. 32, 113 (Linka 1894, 64) v podobném případě, proti tomu Staub 4 § 48, Grünhut I. 421 p. 17, Bernstein 48. Platná je tratta obsahující adresu: Pannu X. (trassat) zde*, anebo: *splatná u zdejší filiálky Živnostenské banky*. — v obojím případě je směnka splatná v místě vystavení. Za to je tratta s udáním *splatná u vystavitele* jen tehdy platnou, je-li v ní bydliště vystavitele uvedeno, neboť místo vystavení neplatí zde ani za místo splatnosti, ani za bydliště vystavitelevo (jinak u vlastní směnký, čl. 97). NSO. 3, 7; NRS. 25, 59, Czel. 427, nepravdivě Adler 25. Neplatnou je směnka: *splatná v dočasném bydlišti akceptantově*. Peitler 398. Udání *na vrchol Monblancku* *Wirtshaus auf der Brocken* nesprávně pokládají za platné označení místa splatnosti Lehmann 377, Staub 4 § 47. V přičině udání: *splatna všude* sr. str. 59, t. d.

¹¹²⁾ Opáčně Bernstein 47, Adler 25. V tomto případě jsou presen-

Místo splatnosti smí být pouze jediné. Udání více míst splatnosti vede sebe anebo alternativně má za následek neplatnost směnký.¹¹²⁾ Tím více ustanovení: *splatna všude*, anebo v určitém místě *a všude jinde*,¹¹³⁾

Vydaná směnka je domicilovaná (umístěnou), je-li udáno místo splatnosti (viz shora) různé od směnčného bydliště (místa v adrese čl. 4 ad 8) trassatova, čl. 24, 43;¹¹⁴⁾ vlastní směnka je domicilovaná, je-li udáno místo splatnosti různé od směnčného bydliště vystavitele, pravidlem tedy, — když zvláštní bydliště udáno není, — od místa vystavení směnký (čl. 97, 99).¹¹⁵⁾ Místo

face a protest v každém místě tohoto jména platný, a pouze proti protest učiněnému majiteli lze po případě namítati, že vědomě presentoval na místě nepravém. NSO. 9, 192, Lehmann 380, Grünhut I. 417 p. 7; sr. též Staub 4 § 47 a Canstein 158 p. 55; Thöl 203 nepřipouští ani poslední námítku). Sr. též Czel. 626.

¹¹³⁾ NSO. 7, 191; 9, 194; 11, 301; 14, 120; 21, 169, NRS. 11, 170; 25, 56; Thöl 202, Lehmann v Dogm. jhrb. 34, 406, Staub 4 § 51, Grünhut I., 418, Bernstein 47; jinak Volkm. art. Ö. w. 40, Lehmann 382, Thöl (3. vyd.) 90, Peitler 247 (že alternativní udání platí za nedoložené).¹¹⁴⁾ Sr. str. 41 p. 30 t. d.

¹¹⁵⁾ Domicilovaná tratta musí tedy obsahovati předkem udání bydliště trassatova — jehož jinak třeba není, čl. 4 ad 7, a než však platí udané místo v adrese, čl. 4 ad 8, — a udání od něho různého místa splatnosti. Je-li v trattě, vystavené na místě různém od udaného bydliště trassatova, uvedeno: *splatná u vystavitele*, aniž by bylo spolu udáno bydliště vystavitelevo od bydliště trassatova různá, není tu domicil, neboť místo vystavení neplatí v trattě za bydliště vystavitelevo (jinak u vlastní směnký, čl. 97). Vzor domicilované tratty:

*Praze I. jedna 1906. Za šest měsíců a dato zaplatte za tuto směnku pannu A. B. sumu 2000 korun.

Pannu C. D. v Strakoncích,

E. F.

splatna v Brně u pana G. H. (= domiciliat).*

¹¹⁶⁾ Znění čl. 97 není přesné, a pojem domicilované vlastní směnký je proto velice sporným. Místo vystavení vlastní směnký platí totiž: *pokud není místo vystavení výslovně udáno, jako místo splatnosti a zároveň jako bydliště vystavitelevo.* Vykládáme: místo vystavení platí zároveň jednak jako místo splatnosti, jednak jako bydliště vystavitelevo, pokud v těchto směnčch, obsahuje výslovné udání neobsahuje. Avšak směnka má domicil jen tehdy, obsahuje-li výslovné udání místa splatnosti, jež jest různé od bydliště trassatova nebo vystavitelevo. (Sr. čl. 24). Z toho následuje: 1. Neobsahuje-li vlastní směnka udání ani místa splatnosti ani bydliště, platí za obě místo vystavení (čl. 97); neobsahuje-li udání místa splatnosti, udává-li však bydliště vystavitelevo, platí toto jako takové a místo vystavení platí za místo splatnosti, aniž by však zde — přes různost místa splatnosti a bydliště vystavitelevo — bylo domicil. (Stejně NRS. 8, 71, Staub 97 § 3, Rehb. ein 96 p. 8, však z důvodu, že zde dle znění čl. 97 platí místo vystavení za bydliště přes to, že jest zvláštní bydliště udáno, což prý bylo, právě úmyslem zákona. Proti tomu Bernstein 407). 2. Je-li místo splatnosti výslovně udáno, je směnka domicilovaná, je-li toto místo různé od směnčného bydliště vystavitelevo, tedy od bydliště výslovně udaného, anebo (pravidlem) od místa vystavení dle čl. 97 za bydliště platícího. Sr. Lehmann 397 p. 20, Renau d

splatnosti a bydliště musí být podle obsahu směnky samé¹¹⁹⁾ místa různá, tedy různá místa geografická (samostatná).¹¹⁷⁾ Forma není předepsána, udání musí však být jasné (obvykle »splatna v X.«);¹¹⁸⁾ obvyčejně klade se domicil u tratty pod adresu trassatovu, u vlastní směnky v levo pod kontext, může se však nalézáti také v kontextu směnky.¹¹⁹⁾ Domicilování směnky náleží pouze vystaviteli.¹²⁰⁾

Vystavitel domicilované směnky při vystavení a u domicilované tratty trassat při akceptu (pravidlem) mohou pojmenovati¹²¹⁾ ve směnce domicilia (umístěnce), totiž osobu,¹²²⁾ která, nejsouc sama směněně zavázána, směnku za trassata¹²³⁾ anebo vystavitele

¹¹⁶⁾ Adler 150 p. 1. Naproti tomu tvrdí Thöl 647 p. 4, Rehbein 129, 9, a zejména Grünhut I, 430, že zde rozhoduje dle čl. 97 vždy jen místo vystavení, které se vždy pokládá za bydliště, i když toto jest výslovně udáno nebo místa splatnosti od místa vystavení. Staub 97 § 4 tvrdí opět, že, je-li místo splatnosti udáno, čl. 97 vůbec neplatí, místo vystavení neplatí vůbec za bydliště a směnka je domicilovaná pouze v případě různosti udaného místa splatnosti od udaného bydliště. Canstein 154 p. 46 a Bernstein 408 pokládají vlastní směnku za domicilovanou při každé různosti místa platebního od bydliště vystavitele, i při různosti místa vystavení za místo platebního od udaného bydliště (shora ad 1).

¹¹⁷⁾ V přičině této je zcela nerozhodno skutečně bydliště trassata nebo vystavitele vlastní směnky, nýbrž rozhoduje pouze směněně t. j. z obsahu směnky zřejmě bydliště. NSO. 2, 230; 5, 100; 11, 186; 25, 108; NRS. 14, 148; 15, 113. Chybně Peitler 365.

¹¹⁸⁾ Není tu domicil: je-li udána pouze osoba, u níž je směnka splatna, bez udání různého místa splatnosti (Krahl 191), ani je-li udána v bydlišti trassata nebo vystavitele vlastní směnky pouze místnost výplaty (Zahlseller), od bytu anebo obchodní místnosti jich různá (t. zv. nepravý domicil). NSO. 2, 230; 3, 6; 5, 100; 5, 381; 11, 186; 14, 261; 17, 53; 18, 145; 21, 251; 25, 60; 25, 108; NRS. 14, 148; 15, 113; Peitler 79, 212, 250 (jud. 47), 3351 Krahl 68, 187, 191, 201, Czel. 286, 411, 427, 784. V přičině protestu sr. Věst. 812 (jud. 170).

¹¹⁹⁾ Pouhé pojmenování třetí osoby při adrese trassatové třeba s různým bydlištěm není ještě domicilem. Not. Ztg. 1905, 22.

¹²⁰⁾ NSO. 3, 293 (NRS. 15, 113).

¹²¹⁾ Třetí osobě pouze z jeho svolením, třeba mlčky daným. NRS. 18, 115; 32, 38; Peitler 447. Akceptant omezuje domicilem akceptu přípojeným pouze svůj domicil. NSO. 18, 186; 25, 122, viz str. 67 t. d. Opatřili indossant směnku domicilem jest tu případ zfalšování směnky.

¹²²⁾ Musí být pojmenována určitá fyzická nebo právnická osoba; ustanovení: »u redakce Nár. Listů; »Vodickova ulice č. 15 u portýra; »v hotelu Saský dvůr«, neobsahují pojmenování domicilia, Czel. 90, NSO. 3, 299; 4, 57.

¹²³⁾ Od trassata různou, sr. Krahl 192. Lehmann 396 p. 14 připouští výjimku při vydané vlastní směnce. Domicilem může ostatek být vystavitel, remitent, indossant atd. NSO. 5, 307; 15, 36; NRS. 15, 114; 28, 104. Czel. 652, 655, 659, 672, 724. Pasivní spůsobilosti směněně započítati není.

¹²⁴⁾ Domicilem není zástupcem trassatovým, pokud se týče podstaty závažku (i směnce domicilovanou dlužno-přesentovati k akceptu trassatovi. NSO. 3, 295; 10, 49; NRS. 8, 68), ani zástupcem věřitelovým pokud se týče

vlastní směnky v domicilu zaplatiti má.¹²⁴⁾ Pojmenování není na určitou formu vázáno.¹²⁵⁾ Není-li domicilát pojmenován, má se za to, že trassat¹²⁶⁾ anebo vystavitel vlastní směnky sám v domicilu zaplatí (čl. 24, odst. 1; 43; 99).¹²⁷⁾ Udání více domiciliátů v též domicilu není nepřijustno.¹²⁸⁾

Cizí práva:

Co do náležitosti směněných shodují se s rakouským právem mimo Německo podstatně též: Bosna a Hercegovina, Itálie, Rumunsko, Srbsko, Švýcarsko a Uhry. Nejčelnější odchylky cizích práv jsou:

1. Označení jako »směnka« (doložky směnkové) nežádá: Belgie, Britannie, Francie, Holandsko, Portugalsko, Řecko, Španělsko, Turcko, Severní Amerika.

Vyjádření sumy v kontextu směnky požaduje Srbsko a Švýcarsko; v Itálii a Skandinávii platí při vyjádření sumy písmennami i ciframi vždy suma menší. Neplatnost směnky následkem závazku úrokového jest rakouskému právu zvláštní; v Německu, pak v Itálii, Skandinávii, Švýcarsku a Uhrách platí slib úrokový za nedoložení; ve Francii a Britanii je platným. Směnky na zboží (Warenwechsel) uznány jsou v Itálii a Rumunsku.

Směnky majitelé znějící platny jsou v Britanii, Sev. Americe, Egyptě a více státech jihoamerických.

Mechanicky způsobený podpis vystavitele dostačí v Severní Americe. V Itálii a Rusku vyžaduje se podpis jména křesťního i rodového.

Zaplacení (akceptant nesprouštjuje se zasláním sumy směněně domicilátovi. Czel. 313, 316, 372, 457, 616, 760).

¹²⁴⁾ Pouze v tomto případě platí zvláštní ustanovení čl. 43, 99.

¹²⁵⁾ Obvyčejně: »splatna panem X.« nebo se stejným významem: »splatna u X.«; NSO. 8, 89; 9, 421; 11, 189; NRS. 1, 17; 15, 114; 28, 103. Dle rozl. Czel. 583 dostačí u domicilu pouhé pojmenování třetí osoby, jinak Czel. 260. Sr. též Not. Ztg. 1905, 52. Není tu však domicilia, když pojmenována je v bydlišti trassata anebo vystavitele vlastní směnky osoba, v jejímž bytu anebo obchodní místnosti zaplacení se státi má, neboť zde není domicil (nepravý domicilát; sr. shora pozn. 117.). V přičině protestu Krahl 201, Czel. 376. Sr. též Věstník 842 (jud. 170).

¹²⁶⁾ Dle čl. 24 odst. 2 může vystavitel domicilované tratty výjimkou (sr. čl. 18, 19) naříditi presentaci k akceptu (pod zákonnou sankci ztráty postihu proti vystaviteli a indossantům). Tím dostává se trassatovi možnosti pojmenovati domicilia.

¹²⁷⁾ Domicilovanou vlastní směnku s domicilem nepravěm pokládá za trattu Thöl 648.

¹²⁸⁾ Grünhut I, 419 p. 14, jinak NRS. 25, 62, Staub 24 § 11; Bernstein 155 připouští pojmenování eventuelní.

Datum vystavení směnky nevyžaduje se v Britanii, Portugalsku, Sev. Americe; v Belgii třeba pouze udání doby vystavení. Místa splatnosti netřeba uvést, nýbrž platí za skutečné bydliště trassatovo v Belgii a Britanii. V Uhrách platí při udání více míst splatnosti další za nedoložená.

Směnka bez udání doby splatnosti je splatna na viděnou v Belgii, Britanii, Portugalsku, Rumunsku, Skandinavii, Severní Americe a více státech jihoamerických. Odchylné lhůty presentací při směnkách na viděnou stanoví Belgie, Britannie, Francie, Itálie, Holland, Portugalsko, Rumunsko, Skandinavie, Španělsko, Švýcarsko. Úsosměnky uznává Belgie, Francie (30denní uso), Hollandsko, Portugalsko, Srbsko, Španělsko (60—90denní). Neplatny jsou směnky tržní ve Skandinavii. Splatnost ve lhůtách připouští se v Britanii a Francii.

2. Další, tak. právu neznámých náležitosti základní směnky vyžaduje se:

Různosti místa vystavení a splatnosti (distanthia loci) ve Francii, Hollandsku, Řecku, Turecku, Egyptě a řadě států jihoamerických. Naopak nevyžaduje se jí ani u vydaných vlastních směnek v Britanii, Itálii, Skandinavii.

Svícení valuty žádá se ve Francii, Hollandsku, Řecku, Srbsku, Španělsku, Egyptě, Mexiku.

Kolkovaný papír jest podmínkou platnosti v Britanii, Itálii, Portugalsku, Rusku a Sev. Americe.

Indossovatelnost předpokládá výslovnou ordredoložku v Belgii, Francii, Hollandsku, Španělsku, Egyptě. Reklasměnky jsou neplatny v Belgii.

3. Vlastní směnka jest neznáma v Egyptě a více státech jihoamerických. Vydaná vlastní směnka platí v Itálii, Rumunsku, Skandinavii jako směnka vlastní; ve Francii není uznána.

§ 10. Akcept.

1. Akcept jest formální přemenné (čl. 21 odst. 1) přijetí pokazu, daného trassantem (assignantem) vydané směnky trassatovi (assignatovi), tímto ve prospěch remittenta (assignatě). Akceptem vzniká přímý závazek ze směnky naproti remittentovi a každému dle čl. 36 legitimovanému majiteli, mimo to však také proti vy-

staviteli samému, čl. 23, odst. 2¹⁾. Akcept předpokládá formálně platnou, tedy všemi podstatnými náležitostmi opatřenou vydanou směnku.²⁾

2. Akcept musí být spojen s směnkou, nebo duplikát.³⁾

3. Určité místo na směnce není pro akcept zákonem stanoveno. Obvykle připojuje se na přední straně směnky, a sice buď pod podpisem vystavitelovým anebo v levo napříč přes text směnky. Může však také státi na jiném místě, zejména též na rubu směnky, pokud nezáleží z pouhého podpisu (čl. 21, odst. 3 a contr.),⁴⁾ i na allonge.

4. V příčině obsahu ustanovuje čl. 21, odst. 2, že každé na směnce napsané a podepsané prohlášení platí za akcept, není-li jím výslovně řečeno, že trassat nechce akceptovati vůbec, anebo pouze s omezením. Obvyklá řeční jsou: »přijal«, »zaplátám«, »viděl a zaplátám«, »platí za summu«, »s potěšením uznána a splatna«. Vzhledem ku změně zákona, jenž zdmyslně chtěl odstraniti veškeré pochybnosti při výkladu prohlášení,⁵⁾ dostává také neurčitá řeční: »prolongováno ku dni...«, »viděl«, atd.⁶⁾

¹⁾ Ustanovení směnky zvláštní, neboť vůbec váže akcept assignace pouze proti assignatovi, při ordrepapíru také proti nástupcům, čl. 301 obch. zák.

²⁾ Materiální neplatnost (nepravost, nebo fingované jméno vystavitele, jeho směnčnost nespůsoblost) je nevhodnou (čl. 3, 75). Rovněž jest přípustným blankoakcept, totiž připojení akceptu na blanket směnčiny, dosud nevyplněný, a může tento býti platně dodatečně vyplněn (mn. nař. ze dne 6. října 1813 č. 200 ř. z.).

³⁾ Účinná směnčinooprávních nemají.

⁴⁾ Ústní prohlášení jakéhokoliv obsahu, (NSO. 18, 189; 22, 213; pokud mají účinky obecnoprávní, jest otiázkou jinou, NRS. 11, 3), tedy také dodatečně schválení nebo uznání nepravého akceptu (Krahl 189, Peitler 123, 179, Czeli 640, 705; nesprávně Peitler 95, Czeli 259, NSO. 21, 165; nyní též Stau b 76 § 6 [proti 1. vyd.]);
⁵⁾ Na listině zvláštní směnky připojené, na př. přilepené, třeba notářské. (NSO. 22, 213; Grünhut II, 208. Na kolku na směnce přilepeném jest platným. Peitler 259);
⁶⁾ na opis směnky. Nesprávně tvrdí Grünhut II, 211 opak, připojuje v tomto případě protest a posuší pro nepřijetí originálu. Nelze přece rozeznávaní dva druhy akceptu s různými právními účinky. Čestný akcept může ovšem státi na opisu (čl. 62).

⁷⁾ Peitler 259, Czeli 202, NRS. 12, 120. Jinak podpis vystavitelův, jenž jest podstatnou částí základní směnky.
⁸⁾ Prot. 52.

⁹⁾ NSO. 24, 268. Sporné jest však, zřáli dostatečně vůbec každé libovolné, s prohlášením směnčiny vůbec v žádé souvislosti nestojící vyjádření, podpisem trassata opatřené, na př. text písně. Tak Thöl § 78, str. 269, Lehmann 448 P. 18. Grünhut II, 210 P. 9. Jíž vzhledem k vážnosti právního prohlášení důžno souhlasiti s Bernsteinem 127, že tomu tak není. (Prohlášení: »prosim, byste přišli úterý byl laskavé mým hostem«, vykládá

Na přední straně směnky — však pouze zde — dostací vedle čl. 21, odst. 3 pouhý podpis.⁷⁾

Podstatným je podpis jména rodového.⁸⁾ Tento musí však být skutečným podpisem,⁹⁾ t. j. psaným, nikoliv mechanickým (razítkem).¹⁰⁾ Znamení ruky musí být ověřeno (čl. 94).¹¹⁾ V příčině znamenání firm platí i zde předpisy práva obchodního (po případě razítka vedle podpisu).¹²⁾

Datování akceptu není obvyklé ani nutné.¹³⁾ Výjimka stává při směnkách splatných po viděné (čl. 20). Pokud jest jinak doba akceptu rozhodnou, lze i naproti připojenému datu věsti důkaz, že akcept stal se v době jiné.¹⁴⁾

5. Akceptovati lze směnku platně i po její splatnosti a nemění se v tomto případě ani doba splatnosti, ani lhůta promlčení. Po uplynutí promlčení doby nelze více směnku platně akceptovati.¹⁵⁾

Staub 22 § 8 jako projev směněného významu.) Akcept zřejmě vylučující určitá záporná prohlášení: »viděl ale nepříjal«, »nějčká se mne« a pod.

⁷⁾ Nikoli na rubru, neboť by mohl být pouhým avalem (čl. 81). Stejně není akceptem, indossovali trassat jakožto indossovatř směnku dále.

⁹⁾ Zkratky křestního jména, anebo i jeho úplné vymechní nevalí. U firmy nevalí nepatřný, pochybnosti místa nedávající nesoňhas se zněním firmy (sr. však NSO. 12, 173; 14, 203; 20, 262, též Jur. Bl. 1877, 152). Nesprávě uznán platným podpis Františka B. jménem otcovým »Josef B.« (Czel. 19).

¹⁰⁾ Nedostateč byla-li adresa trassatova jim samým vlastnoručně napsána, zde není podpis. Grünhut II, 208 p. 1.

¹¹⁾ Obsah prohlášení (mimo podpis) může být vytištěn. NŘS. 14, 17. V příčině podpisu hebrejským písmem platí zde totéž jako v příčině podpisu vystavitele. Sr. str. 36, p. 6, t. d.

¹²⁾ Firma předpokládá obchodníka. NŘS. 14, 17, Staub 21 § 5. Nemí však nevyhnutelně, aby firma obchodní společností byla v rejstříku zapísána, pokud se nevyžaduje zápisu k právní existenci její. Sr. čl. 85, 150 a contr. č. 38, Peitler 67, Czel. 183, 512, 625, 663, jinak 42, 399, 512, 619; dle rozl. Czel. 103, ručí zde pouze osoba, jež směnku podepsala. Podpis firmě podobný dostací potud, pokud obsahuje aspoň jméno rodové, dostatečí tedy: »Jan Bily a syn Bedřich« v příčině sna Bedřicha. NSO. 11, 213, Grünhut II, 214, jinak Bernstein 127 p. 1.

¹³⁾ Poněvadž jest nepotřebné (NSO. 19, 318), proto nečiní také nemožné datum (na př. 31. února) akcept neplatným; tím méně datum před vystavením směnky, neboť mohla být akceptována in blanco. Rovněž jest nepotřebné opakování sumy směněčné, které se někdy vyskytuje. Udání menší sumy jest obmezeným akceptem (čl. 22).

¹⁴⁾ Na př. v době, kdy byl akceptant směněčně nespůsobilým, anebo kdy plná moc zástupce byla již odvolána. Tyž důkaz lze věsti ovšem i když akcept nebyl vůbec datován, a sice přísluší bříme průvodní tomu, kdo z okoli nosí té námitku odvozuje. Někdy-li něčeho prokázáno, spadá nedotvořený akcept pravidelně mezi dobu vystavení a splatnosti směnky (NŘS. 11, 7; domnětka, že by akcept stal se v den vystavení směnky, nespívá. NSO. 3, 52; 19, 317; 20, 100; 21, 152; 25, 122; NŘS. 11, 7, 16).
¹⁵⁾ Staub 21 § 7, Grünhut II, 204, Bernstein 126 a 288 tvrdí, že

6. Akcept¹⁶⁾ (samostatný) musí být připojen osobou, které formální poukaz svědčí, tedy trassatem (materiální identita), ovšem též jeho zástupcem¹⁷⁾ anebo universálním nástupcem¹⁸⁾, nikoliv osobou třetí (čl. 23).¹⁹⁾ Spoluakcept a aval jest každému volný (čl. 81).²⁰⁾ Vzhledem k formální povaze směnky vyžaduje se také, třeba ne přesně doslovného, avšak přece ze směnky samé bezpečně zjevného souhlasu mezi pojmenovaným trassatem a akceptantem (formální identita).²¹⁾

7. Také akcept, který se co do obsahu nekrýje úplně s poukazem v základní směnce obsaženým, nýbrž jest o b m e z e n (modif-

akceptace obsahuje zde vzdání se námitky promlčení, věděl-li akceptant o uplynutí doby promlčení.

¹⁶⁾ Závazek k akceptu náleží právu obecnému (§§ 881, 936 obč. zák.). Sr. též Czel. 787. Byl-li akcept sliben na vyrovnání dluhu, může být po uplynutí umluvené doby splatnosti žalováno přímo na zaplacení. NSO. 15, 327.

¹⁷⁾ Také vystavitel sám může být zástupcem trassatovým. NŘS. 9, 87.
¹⁸⁾ Zejména dědicem. Převod obchodu s firmou není universální sukcesi, jinak fuse dvou akciových společností (čl. 247 obč. zák.). V příčině akceptu obce sr. Links 6668.

¹⁹⁾ Frey v Ger. Z. 1864, 357, Lehmann 446, Staub 21 § 4, Grünhut II, 214, Bernstein 124, NSO. 15, 346; 19, 140; 20, 262; 21, 116; NŘS. 10, 4; 35, 38. Chybě Blaschke 175 p. 17, Krahl 150, Geller W. O. p. 1, Czel. 825 (Práv. 1890, 806), N. Z. 1902, 33. Samostatný akcept třetí osoby není platným vůbec (protestování dlužno zde u trassata), ani jako čestný akcept, tím méně jako vystavení vlastní směnky (tak Thöl 292). Ovšem ale může podpis třetí osoby po přistoupení akceptu trassatova míti význam avalu.

²⁰⁾ NSO. 15, 346; 20, 262; 21, 418; NŘS. 10, 4; 14, 18, Krahl 146, Czel. 130, G. H. 1875, 66. Rozumní se, že v případě spoluakceptu aneb avalu jest materiální platnost akceptu (trassatova) nerozhodnou (čl. 81). Czel. 705.

²¹⁾ Nevadí zejména nesoňhas záležející pouze ve zkratkách jména křestného, nebo i jeho vymechní, nebo jiné znění (Karel = Karl = Charles, Alois a Ludwig = Louis, Krali 4), ovšem ale jiné znění rodového jména (Nauinan, Neumann, Grünhut II, 214 p. 6, jinak Links 6986). Nevadí též obvyklé označení: »pan«, třeba běží o firmu nebo o osobu ženského pohlaví (Czel. 138, 516; nelze tu rozeznávat, běží-li o obchod. šil nic, jak činí Thöl 293, Grünhut II, 213 p. 2, Bernstein 125, NSO. 21, 417; rozdí ten není ze směnky zřejmým, Staub 1 § 6); vědec hlostejnou jest titulatura jakožto věc pouhé zdvořilosti. Také u firmy nevadí rozdí, pokud identita není pochybnou (adresa: »Herrn J. Rotrecht, Kraffert & Comp. in Berlin«, akcept »Berliner Arme- und Luxuswaarenfabrik von J. Rotkr. Kraffert & Co.« NSO. 14, 172; adresa: »Wilhelm Lehmann sen.«, akcept: »F. W. Lehmann«, Grünhut II, 213 p. 2). Nevadí také označení »pánové A. & B.«, třeba majitelem firmy A. & B. byl kupec jednolivec. Nemí tu identity, je-li trassatem firma, akceptuje však odlišným sukrovým jménem majitel, anebo veřejný společník třeba s dodatkem »ve firmě XY«, »prokurista« atd. (NSO. 12, 172; 14, 201; 20, 262). Obchodní společnost v likvidaci platně akceptuje s tímto dodatkem. V těchto mezech musí akcept formálně souhlasit s adresou (nesprávě Czel. 19), a nestatečí dokazatelnost materiální identity mimo směnku (jak tvrdí Lehmann 446).

řikovaný akcept), vzhledem k výslovnému ustanovení zákona zavazuje a sice podle svého obmezeného obsahu (čl. 22) ²²⁾

Zákon uvádí v odst. 1, čl. 22. obmezení co do směněčné sumy a v odst. 2 připouští též obmezení jiná. Pripustna jsou však pouze taková obmezení, která nečiní akcept jakožto prohlášení směněčné vůbec neplatným. Neplatným jest akcept nejen, slibuje-li vyrovnání směněčné sumy zbožím anebo pouze proti vzájemnému plnění, nýbrž i zní-li na zaplacení ve lhůtách s úroky anebo pod výminkou (sr. čl. 4 ad 2, 7). ²³⁾

Jako pro akcept sám, tak také pro obmezení jeho není předepsána určitá forma ani místo; ²⁴⁾ obmezení musí být však výslovně a zřejmé, jinak by akcept platil za neobmezený. ²⁵⁾

Co do účinků sluší rozeznávat:

a) Akcept obmezený na část sumy směněčné (partikulární, limitovaný) rovná se v přičině této části úplně akceptu skutečnému ²⁶⁾. Pouze co do ostatní části platí směnka za nepřijatou (čl. 22 odst. 1, čl. 25). ²⁷⁾

²⁸⁾ Neobmezeně učiněný akcept nemůže býti později obmezen, sr. čl. 21 odst. 3. — Obmezení akceptu platí též pro akceptantova avalistu; tento může však svůj závazek také samostatně obmeziti.

²⁹⁾ Otázka je sporná. Mínění v textu výslovně hájí Grünhut II, 220. Bernstein 131 uznává neplatnost pouze při obmezení prvního druhu. Zejména spornou jest připustnost výminky. Pro připustnost Thöl 295 (neuznává však platnost akceptu ve lhůtách), Lehmann 449, Bernstein 131, Staub 22 § 6; proti Goldschmid v Zschr. 28, 96 p. 60, Wächter 306, Grünhut na u. m., Dernburg 827, Adler 57, roth. Peitler 269; Canstein 273 p. 23 pokládá obmezení akceptu, která činí základní směnku neplatnou, za nedoložená.

³⁰⁾ Rozumní se, že obmezení musí se nalézati na směnce; nemusí býti však přímo kryto akceptem (podpisem), pokud jest jen zřejmo, že se k němu vztahuje. Peitler 169 (na rubu), Bernstein 132, jinak Grünhut II, 216 p. 1a.

³¹⁾ Na př. akcept „přijal za přičinou dodávky dříví, aneb“ s výhradou právu proti vystaviteli (nikoliv však: „přijal per aval“ NRS. 50, 12).

³²⁾ V přičině této části jest zjišťovací postih (čl. 25) vyloučen. Odmítnutí nabízeného částečného akceptu má za následek ztrátu zjišťovacího postihu co do této části.

³³⁾ Co do této části připustným jest zjišťovací postih (čl. 25), protest pro nepřijetí předpokládajíc. — Případně vykládá Grünhut II, 220 p. 11; zde se směnka dělí jaksi na dvě části, akceptovanou, a jejíž akcept byl odepřen. Zaplatí-li akceptant při splatnosti akceptovanou část, zbývá v přičině druhé postih pro nezaplacení. Nezaplatí-li akceptant ani akceptovanou nežli druhou učníti protest v přičině celé směnky. — Akcept na sumu vyšší šujčí však neplatným, neboť schází příslušný poukaz; jinak Lehmann 452, Grünhut II, 226. Proti Thöl 10 v. mínění 284 (též Kunz-Brachmann 190) že, má-li v tomto případě akcept místní a časové datum, platí jako vlastní směnka, správně uvádí Bernstein 134, že se k tomu nedo-

b) Každým jiným způsobem obmezený akcept nerovná se nikterak skutečnému. Lze jej připustiti — v kterémž případě akceptant podle svého obmezeného akceptu jest vázán — anebo odmítnouti; v obou případech však má se jinak věc tak, jakoby akcept byl úplně odepřen (22, odst. 2). ²⁸⁾

Platná a užívaná taková obmezení jsou:

aa) Udání platební doby odchýlné od doby splatnosti směnky základní stanovené. Akceptant jest zavázán zaplatiti v době jim udané, ²⁹⁾ ve všech ostatních směrech však, ³⁰⁾ zejména v přičině závazků postizních rozhoduje výhradně doba splatnosti směnky základní. ³¹⁾

bb) Udání platebního místa od bydliště akceptantova různého. Tím nestává se směnka domicilovanou (sr. čl. 24), ³²⁾ neboť směnku domicilem opatřiti jest oprávněn pouze vystavitel; akceptant povinen jest však zaplatiti jen v jim udaném místě.

Udáním pouhé platební místnosti (Zahlstelle), totiž od bytu aneb obchodní místnosti akceptantovy různé místnosti v bydlišti

stává příslušné formy. — Akcept v jiném kursu nebo mňně může obsahovati obmezení co do sumy, avšak suma není zde určita, pročť spadá toto obmezení pod čl. 22 odst. 2.

³³⁾ Přípustným jest tedy zjišťovací postih pro nepřijetí v přičině celé směněčné sumy. V případě nezaplacení při splatnosti třeba směnku presentovati a postih učníti podle obsahu základní směnky (zejména v ní obsaženého času a místa platebního), nikoliv podle obsahu obmezeného akceptu, anebo po obmezeném akceptu).

³⁴⁾ V případě, že doba platební akceptem stanovená v čas akceptu již uplynula, zavázán je akceptant zaplatiti ihned.

³⁵⁾ Zejména řídí se promlčení závazku akceptantova dobou splatnosti v základní směnce stanovenou. Otázka tato je ode dána spornou. Pro tento názor Volkmar a Löwy 268 násl., Lehmann 577, Rehbein 77 § 3, Staub 77 § 11, Bernstein 287, NSO 4, 375; naproti tomu tvrdí Liebe 99, Thöl 789, Hartmann 449, Wächter 455, Grünhut II, 222, že se

promlčení závazku akceptantova řídí platební dobou obmezeného akceptu. Spadá-li platební doba obmezeného akceptu v čas, kdy závazek akceptantův vzhledem k době splatnosti základní směnky byl již promlčen, nemá akcept vůbec právních účinků. Jinak Staub na u. m. a Bernstein 288.

³⁶⁾ Tak pokud se téže doby a místa protestu proti předchůdcům, Peitler nosí základní směnky znovu presentovati k placení a protest učníti. Vzniká-li postizní závazek před anebo po obmezeném akceptu, je lhůstéjmo.

³⁷⁾ Proti postizním dlužníkům třeba tedy protestu v místě splatnosti směnky základní; protest v místě akceptantem udaném by nedostál; NSO 3, 51; 6, 24; 17, 53; 25, 122. Proti akceptantovi není třeba protestu v místě platebním jim udaném (čl. 43 zde neplatí; neprávem tvrdí opatř. Staub na u. m. proti Bernsteinovi 131). V případě akceptu domicilované směnky

jeho, po případě pojmenováním osoby, v jejíž bytu anebo obchodní místnosti tamtéž zaplacení státi se má, není akcept obmezen. ⁸⁵⁾

⁸⁶⁾ Akcept slibující zaplacení pouze pojmenovanému majiteli v čas akceptace: *zaplatím p. A., nikoliv na řad*, a podl, ⁸⁶⁾ tak zvaný rektakcept. Neodhlná sice směnce indossabilitu, avšak má za účinek, že pozdější indossatář postrádá směněčné legitimize proti akceptantovi. ⁸⁷⁾

Cizí práva. Prohlášení příslušného obsahu (na př.: *přijal*) vyzádaje se ve Francii, Itálii, Holandsku, Řecku, Skandinávii, Srbsku, Španělsku (s datem). Pisemný akcept mimo směnku, ano i ústní uznán jest v Severní Americe, mlčky daný (nevrácením směnky téhož dne) v Chile. Obmezený akcept jest neplatným v Belgii, Francii, Holandsku, Portugalsku, Španělsku; částečný pouze na více nežli polovici směněčné sumy platí ve Finsku. Ve Skandinávii má obmezený akcept účinky neobmezeného. ⁸⁸⁾ Podmíněný akcept platným jest v Británii a Sev. Americe.

§ 11. Indossament.

1. Indossament (giro) jest směněčnoprávní formou přenesení práv ze směnky na osobu třetí — funkce transportní —, jež má současně za následek postížení ručení za akceptací (tratty) a za zaplacení — funkce garanční, čl. 9, 14. Jest v podstatě formálním poukazem, připojícím se ku směnce základní, ¹⁾ po případě ku předcházejícím indossamentům (čl. 36) a předpokládá tudíž formální — nikoliv materiální (sr. čl. 3, 75, 76) — platnost směnky základní a předcházejících indossamentů.

s obmezením akceptantovým zaplacení nikoliv v domicilu, nýbrž ve svém bydlišti, zůstává naopak směnka domicilovanou, pouze akceptant zavázán jest podle obsahu svého závazku (bez protestu).

⁸⁹⁾ Protest třeba v tomto případě učiniti v platební místnosti, jud. 170, sr. níže str. 88.

⁹⁰⁾ Dodatek *splatna mně samému, značí výhradu kompensace vzájemné pohledávky akceptantovy proti majiteli směnky, a obsahuje tedy obmezení akceptu. Grünhut 221, Bernstein 132.

⁹¹⁾ Také pojmenovanému majiteli neučí akceptant za utraty následkem dalších indossamentů vzešlé. NSO. 14, 61. Cesse není rektakceptem nikterak vyloučena. Nemá-li majitel, jenž se indossece zakazuje, pojmenován, platí akcept za neobmezený (21 odst. 2) Adler 87.

⁹²⁾ Tak bylo i na Lipské konferenci navrhováno. Prot. 208.

⁹³⁾ Indossament remittenta tratty jest druhým, vlastně směnky prvním poukazem.

Směnka jest indossovatelnou ze zákona; tato vlastnost její může býti vyloučena pouze výslovnou doložkou vystavitelem (negativní ordredoložkou), čl. 9, 2. věta. Mluvíme pak o rektasměnce. Také ručení z indossamentu lze výslovnou doložkou vyloučiti čl. 14, 2. věta.

2. Indossament musí býti písemným ²⁾ a nalézáti se na směnce samé, ³⁾ na allonge, anebo na opisu směnky (čl. 11). Allonge jest listem ku směnce trvale připojeným ⁴⁾ a její rub prodlužujícím; užívá se tam, kde rub nestačí pojmuti řadu indossamentů. ⁵⁾

3. Indossament může býti úplný, nebo blankoindossament; onen obsahuje jméno indossatřovo, tento nikoliv. ⁶⁾ Podpisu indossantova jest vždy zapotřebí. ⁷⁾ Umístění indossamentu na rubu směnky není (přes výraz sám *in dorso*, *en dos*) předepsáno; na přední straně není ovšem obvyklým. ⁸⁾

⁹⁾ Za indossament nelze však pokládati ani *potřebné písemné prohlášení převodní*, které při příkazání pohledávky ze zabavené směnky vymáhajícímu věřiteli na místě zaplacení (§§ 296, 305, 316 ex. ř.) ani *k účeli prodeje potřebné listinné prohlášení*, které ve výjimečném případě prodeje zabavené směnky kupci (§§ 317, 268 odst. 6. ex. ř., sr. Randa Ger. Z. 1899, 21) vystavuje soud anebo výkonný orgán na rubu směnky. Nesprávně uvádí instrukce pro výk. orgány (min. nař. z 12./7. 1897 č. 15346, věst. min. práv 1897, 26, bod 56), že řečená doložka (*v cestě exekuce prodána z volné ruky a odevzdána následkem usnesení ze dne...*) nahraňuje indossament. Sr. Krausz-Ehrenzweig. Ost. Pr. R. § 334, p. 22, v. Schubert-Soldern, Die Zwangsverwaltung 1903, 316 p. 15, jenž správně vykládá, že tato doložka o sobě nedává žádného práva, nýbrž pouze příkazání nebo prodej. Jinak Pisko, Wiener Zschr. (Grünhut) 26, 361 a Staub-Pisko II. 96, kteří v případě druhém, a Adler, W. R. 82 násl., jenž v obou případech shledává t. zv. exekuční indossament s obmezeným garančním účinkem; tento i v příkazání k vyhrání (§ 308 ex. ř.) shledává podobnost s prokuraindossamentem. Rovněž není skutečným indossamentem t. zv. zástavní indossament (Pfandindossament), totiž prohlášení na směnce, jímž se majitel zřizuje pouze zástavní právo (*k zástavě*, *k jistotě*), sr. čl. 10, nýbrž požívá zde zástavní věřitel pouze práva z dv. dekr. z 13./7. 1789 č. 1033; sr. str. 20 pozn. 6 t. d. Jinak však za účelem zřízení zástavního práva vystavený čirý indossament (sr. čl. 309 ad 2. obch. zák.) anebo prokuraindossament. Opáchné Bernstein 26.

¹⁰⁾ Na zvláštní listinné formy jakékoliv neměl by směněčnoprávních účinků (Krahl 114, Na přilepeném kolkou jest platným. NSO. 12, 207.

¹¹⁾ Rouhé přiložení by nestačilo, třeba pevného spojení, přilepení, přišití. ¹²⁾ K zamizení podvodu píše se zhusta poslední indossament napřic, částí na rub směnky, částí na allonge. Na přední straně allonge se často opakuje datum, suma atd. směnky.

¹³⁾ Jestliže jest jméno indossatřovo vyznačeno, avšak nepřízně (na př. identické s indossantem), není tu ani platného blankoindossamentu (NSO. 18, 419). Platným jest však indossament, kde místo pro jméno indossatře je prázdno.

¹⁴⁾ Uvedení jména indossantova v kontextu by nestačilo (*na místě mně A, zaplatě B).

¹⁵⁾ Také blankoindossament může státi na přední straně, avšak musí

a) Úplný indossament označuje pojmenovaného jako indossatě⁹⁾ ve formě obchodně stručné: »zaplatte za mne panu A*, »za mne p. A*, »na řad p. A*, »panu A*.¹⁰⁾ Jméno nebo firma nemusí být úplné, ani přesně doslovné, pokud ze směnky samé totožnost není pochybna.¹¹⁾ Datování není třeba.¹²⁾

b) Blankoindossament¹³⁾ jest úplnému zcela na roveň postaven.¹⁴⁾ Na rubu směnky — však pouze zde — platí pouhý podpis za indossament (čl. 12).¹⁵⁾

Poněvač blankoindossament legitimuje každého majitele, může se oň oprátni celá řada ze směnky nezejmých, směnčoprávních přenesení práv ze směnky.¹⁶⁾ Vlastník směnky in blanco indossované jest oprávněn, — majitel legitimován —, veškeré předcházející blankoindossamenty na směnce vyplnit,¹⁷⁾ a sice jménem svým svým obsahem zcela zřejmě vyznačování svoji povahu (dodatek »jako grant«, Czel. 83). Pouhý podpis platí za indossament pouze na rubu (čl. 12), jinak by se nerozeznal od aválu. Na přední straně indossamentu mezi předcházejícími a následujícími vyplněnými indossamenty. Staub 12, § 3, jinak Grünhut II, 99, p. 15, Bernstein 94. Pouhý podpis remittentův na přední straně nepojí by se ku souvislé řadě indossamentů na rubu, Grünhut na n. m. Dodatečně svémocně doplnění podpisu na přední straně výrazem vyznačujícím indossament jest zfalšování.

⁹⁾ Indossament majiteli znějící je neplatným, stejně jako základní směnka. Nikterak nelze její rovnati blankoindossamentu, jež lze vyplnit. Grünhut II, 99, jinak Staub 12, § 2, Bernstein 95, p. 2.

¹⁰⁾ Vyras »postupují« (místo poukazu) na lici směnky vyznačuje spíše převod obecnoprávní (Sr. Czel. 31). Krátnice nerovná se nížak indossamentu (může však označováni nabyti směnky zpěnou výplátou). Czel. 727, nespřávně 554 (Práv. 1890, 471), 784.

¹¹⁾ RO. 18, 421.

¹²⁾ Nemožnost jeho (na př. 31. února, nebo dřívější doba než vystavení směnky) nemá vlivu na platnost. Význam může míti uvedená doba (sr. čl. 16, pak co do způsoblosti směnčného) i místo (čl. 45, 47), opak však lze vždy prokázati.

¹³⁾ Blankoindossament nese s sebou přirozeně nebezpečí následkem legitimace každého majitele, jest však pro svoji jednoduchost a pohodlnost v obchodě velmi oblíben.

¹⁴⁾ Připustným jest také se strany remittenta, na vlastní řád, po splatnosti směnky (NSO. 6, 99, NRS. 2, 79), při rekrasmenče, NSO. 19, 90 (jinak Bernstein 95).

¹⁵⁾ Viz shora pozn. 8. K platnosti blankoindossamentu se nevyžaduje, aby nad podpisem bylo dostatečně místo k vyplnění (jinak Peitler 259).
¹⁶⁾ Peitler 166, 251, 486, Czel. 144, 271, nespřávně Peitler 236, Czel. 365.

¹⁷⁾ Smrt anebo konkurs blankoindossanta nevrzdí vyplnění. Právo vyplnit obmezuje se — při nedostatku zvláštní úmluvy — na pravidelný obsah indossamentu; indifferenční dodatky nevrzdí. Nedovoleno jest rozšíření závazku blankoindossantova (doložkou »bez protestu« NSO. 17, 267, vyznačením další neklí zákonné lhůty k presentaci směnky na viděnou, čl. 19, 31), proti bezstrým nabyvatelům nelze je však namítati (Krahl 29, Czel. 27). Obmezení závazku blankoindossantova (doložkou »bez obliha«, zákazem dalšího

anebo svého nástupce, na něhož směnku převádí. Naopak nesmí se plný indossament přeměnití částecným škrtnutím na blankoindossament; takový částecně škrtnutý indossament nelegitimuje a nevrzdí.¹⁸⁾

4. Indossament nesmí záviseti na výmnce, jinak jest neplatným.¹⁹⁾ Nehledíc ku prokuraindossamentu (čl. 17) může indossament obsahovati zápoověď dalšího indossamentu (slovy: »nikoliv na řad« anebo jiným výrazem stejného významu, čl. 15), vyloučení závazku postěžního (slovy »bez ručení«, »bez obliha«, anebo jiným výrazem stejného významu, čl. 14), ustanovení jiné nežli zákonné lhůty ku presentaci k akceptu u směnky splatné určitý čas po viděné (čl. 19) a k zaplacení u směnky na viděnou (čl. 31), pak pojmenování podpůrné adresy (čl. 56).

5. Prvý indossament musí býti vystaven remittentem, další vždy indossatěm z předcházejícího indossamentu legitimovaným (čl. 36). Indossatěř musí býti osobou podle znění indossamentu od indossanta různou.

Připustným jest indossament také na osoby, které jsou přítelmi nebo postěžními dlužníky ze směnky, zejména na vystavitele, dřívějšího indossanta a čestného akceptanta, akceptanta a vystavitele vlastni směnky, jakož i na avalistu, čl. 10. Tím spíše připustným jest indossament na trassata, domiciata a podpůrného adressata.²⁰⁾ kteří dlužníky nejsou. Veškeré tyto osoby mohou směnku dále indossovati.²¹⁾

indossamentu, doložkou prokury, čl. 14, 9, 17) je sice připustno, avšak může míti za následek ztrátu postihu proti nástupcům blankoindossantovým, jimž nelze vrátiti směnku ve stavu neporušeném (čl. 54). Sr. Grünhut 106 p. 31.

¹⁸⁾ Zde stává zfalšování. Jinak, prokáže-li majitel, že běží o pouhou opravu, vykonanou indossantem samým, s jeho svolením, anebo nástupcem, vedle čl. 13 k vyplnění oprávněným. Tak Grünhut II, 101 nsl., 104, p. 27, 106, p. 31. RO. 17, 412 (sr. 16, 142), Czel. 11 (resp. 36), 671 (nespřávně 646), Lehmann 482, p. 2, Carstein 288. Zato Staub 12, § 2, Bernstein 93, rozeznávají zde mezi škrtnutím pouze jména indossatěře a škrtnutím celého obsahu indossamentu, pokládajíce v posledním případě indossament vřbec za neplatný. — Poznámkami sluší, že změna in blanco akceptované a dodatečně vyplněné směnky je naopak vždy zfalšování, neboť akcept nabyti vyplněním deňmitivně platnosti a sice s jeho obsahem. Grünhut II, 104, p. 27.

¹⁹⁾ Výminka nesnáší se s povahou závazku úplné a výhradně směnku představeného. Staub 9, § 4, Bernstein 77, Coasak 270.

²⁰⁾ NSO. 5, 126; 10, 286. Zákon uvádí k odstranění pochybnosti vystavitele, trassata, akceptanta a dřívějšího indossanta. Trassat jakožto indossatěř musí učiniti protest proti sobě samému, aby se mohl postíhem hojiti.

²¹⁾ Czel. 666. Po splatnosti směnky nastává však indossamentem na směnčného dlužníka confusio.

Indossament svědčící více indossatářům současně a nedílně jest přípustným.²³⁾

Dělený indossament — tím způsobem, aby práva ze směnky připadla více nástupcům, každému určitou částí — odporuje povaze směnky a jest neplatným.²³⁾

6. Indossament jest přípustným i po splatnosti směnky.

Zde sluší však rozeznávat co do právních účinků mezi smenkou, kterou bylo opomenuto protestovati (čl. 16, 1. odst.) a smenkou, která byla pro nezaplacení protestována (čl. 16, 2. odst.).

7. Prokuraindossament jest formální směněčná plná moc, jejíž objem na venek jest zákonem určen (čl. 17).

Určitá forma není nařizena, dostačí tedy každé znění, které zjevuje pouhé plnomocenství. Toliko příkladno uvádí zákon: »k inkassu«, »v prokure«.²⁴⁾

Prokuraindossatář může směnku dále pouze in procura indossovati.

Cizí práva. Pouze na rubu směnky uznán jest indossament v Uhrách. Ve Francii musí obsahovati časové datum, stvrzení valuty a ordredoložku, v Holandsku datum a stvrzení valuty, v Belgii, Itálii, Srbsku, Španělsku datum; v Portugalsku třeba datovati blankoindossament. Ve Francii platí blankoindossament pouze jako plná moc. V Anglii indossament na akceptanta rovná se zaplacení směnky akceptantem.

§ 12. Aval.

1. Aval (čl. 81)¹⁾ jest formální směněčné rukojemství. Závazek z avalu připojuje se ku závazku hlavního, přímého anebo

²³⁾ Právě tak jako může základní směnka jmenovati více remitentů. Sr. str. 47 t. d. V tomto případě mohou směnku dále indossovati pouze všichni společně, Czel. 658 (Práv. 1892, 775).

²⁴⁾ Otázka je spornou; pro nepřipustnost mluví vedle jednotnosti směněčného závazku hlavně též nepřekonatelné obtíže, které by při výkonu posílných závazků vzešly. Stejně Thié 486, Volkmar-Löwy 67, Staub, Bernstein na u. m. (tamtéž ostatní liter.), Grünhut II, 158, Adler 50, NRS. 11, 148. Jinak Lehmann 492, Blaschke 142, Canstein 301, Links 2839. Je-li část směněčné sumy zaplácena a vykrývána, lze zajistě zbytek indossamentem převésti.

²⁵⁾ Jiné doložky jsou »k plné moci«, »na můj účet«, »za účelem inkassa«, »hodnota budíž zaslána panu X, jakožto mému zmocněnci«. Nedostačí však pouhé valuti doložky (na př. »hodnota ve mně samém«, »hodnota v účtu«, »es soll mir validiren« atd.).
²⁶⁾ Výraz »à vallee« (na spodu) označuje místo, kde se směněčný ručitel

posílného dlužníka jakožto závazek vedlejší (accessorní),²⁾ avalista ručí směněčně jako hlavní dlužník; mezi oběma jest však poměr pouze obecnoprávní.

Platný aval předpokládá formálně platný závazek hlavního dlužníka.³⁾ Obmezení hlavního závazku (na př. akceptu, čl. 22) platí i pro aval; avalista může však svůj závazek také samostatně obmeziti.⁴⁾ Aval s doložkou »bez závazku« jest neplatným.⁵⁾

Jinak připojuje se aval k ostatním závazkům ze směnky souřadně (kumulativně): avalista jest zavázán s hlavním dlužníkem a všemi ostatními ze směnky zavázanými rukou nerozdílnou.

2. Určitá forma nebo místo na směnce nejsou předepsány.⁶⁾ Potřebí pouze jest, aby se podpis jevil ze směnky samé jako vedlejší, k hlavnímu se připojující. Pouhý podpis bezprostředně pod podpisem hlavního dlužníka dostačí, pokud v této příčině nevezníká pochybnost.⁷⁾ Ve všech případech, kde se aval nalézá na jiném místě směnky, — může státi i na jiné straně nežli podpis hlavního dlužníka, na allonge, duplikátu, opisu, — třeba výslovně, k avalu poukazující doložky⁸⁾: »per aval«, »jako rukojemí« atd.⁹⁾

původně podpisoval (stejně jako indossament — na rubu). Aval není v obchodě oblibeným, poněvadž může vzbuditi pochybnost o věrnosti hlavního dlužníka. Proto se rukojemství za směněčný závazek obvykle hají ve formu indossamentu (sr. Czel. 573).

²⁾ Accessorní závazek z avalu dlužno přesně rozeznávat od závazku spoluvystavitele, spolhindossanta, spolhakeceptanta.

³⁾ Neplatným jest aval, není-li podpis hlavního dlužníka (ovšem musí býti zřejmo, že běží o aval), anebo tento jest formálně neplatným; na místě podpisu nalézá se neověřené znamení ruky (čl. 94); podpis jest přeškrtnut (vyjímaje akceptanta, jenž přes to jest zavázán, čl. 21); akceptant, k jehož podpisu aval se pojí, není trassantem; indossament, k němuž se aval pojí, nenalézá se v souvislé řadě indossamentů (čl. 36) anebo vůbec nezavazuje (s doložkou: »bez závazku« čl. 14). Sr. NSO. 15, 346; 18, 141; NRS. 10, 4, Peitler 378. Nerozhodno je, kdy byl aval směnce připojen (Krahl 124, 130, Peitler 431, Czel. 336, Právník 1883, 662). Také po splatnosti hlavního závazku připojený aval jest platným. Czel. 821. Materiální neplatnost hlavního závazku — pro nepravost anebo osobní nespůsobilost — je nerozhodna (čl. 3, 76), Czel. 705.

⁴⁾ V každém případě co do sumy (NSO. 12, 259), Canstein 322, Staub 84, § 6 Grünhut II, 27, p. 17.

⁵⁾ Bernstein 305, jinak Canstein 322.

⁶⁾ NSO. 19, 90. Podpis musí se ovšem nalézáti na směnce. Krahl 114, nespůsobilé Krahl 165. Podpisu je vady třeba. Chybně Peitler 35.

⁷⁾ Tak pod podpisem akceptanta podpis osoby, jež není předcházejícím indossamentem legitimována. Jinak v vystavitele, kde třeba doložky, aby nebyl pokládán za podpis spoluvystavitele. NSO. 19, 89, Krahl 146, GH. 1875, 66; Czel. 130, 765.

⁸⁾ NSO. 12, 148; 12, 257; 18, 302. Czel. 83, 382, Bernstein 303.

⁹⁾ Též »jako garant«, »v zaručení za p. X.« Doložka »jako svědek«

Označení je podpis jako aval, aniž by bylo zřejmo, ku kterému hlavnímu závazku se připojuje, dlužno jej vztahovati u tratty neakceptované k závazku vystavitele, u tratty akceptované a vlastní směnky k závazku přímého dlužníka.¹⁰⁾

3. Avalistou může být také osoba, která jest již ze směnky zavázána. Aval vystavitele tratty za závazek indossantův anebo aval indossanta za závazek indossanta pozdějšího neměl by ovšem významu, tím méně aval přímého dlužníka za závazek dlužníka postizního. Ovšem ale má význam aval postizního dlužníka předchůdce anebo za dlužníka přímého.¹¹⁾

Cizí práva. Aval i ve zvláštní listině uznán jest v Belgii, Francii, Holandsku, Portugalsku. Prohlášení příslušného obsahu vyžaduje se v Uhrách. Nemí-li jmenován hlavní dlužník, platí akceptanta, před akceptem za vystavitele; u vlastní směnky za vystavitele.

§ 13. Čestný akcept.

1. Čestný akcept¹²⁾ jest podstoupení směnčného postizního závazku k zaplacení směnčného sumy osobou třetí (honorantem) za osobu postihem k zjištění zavázanou (pocťného, honorata) v případě, že se směnka octne »v nouzi«¹³⁾ (*vuzná směnka*), totiž, že akcept byl trassatem odepřen (čl. 56—61) anebo akceptant tratty nebo vystavitel vlastní směnky se stal nejistým (čl. 29, 61, 98 ad 4)¹⁴⁾. Účelem jeho jest odvrácení zjišťovacího postihu se strany nástupců honoratových.

Vylučuje vñbec úmysl k závazku směnčující. NSO. 12, 150; 18, 305. Sr. též Czel. 454.

¹⁰⁾ Canstein 320, p. 48.

¹¹⁾ Tak může být vystavitel současně avalistou akceptantovým.

¹²⁾ Čestný akcept a čestné zaplacení (čl. 62—65) — toto v případě, že směnka octne se v nouzi tím, že při spáchnosti nebyla trassatem nebo přímým dlužníkem zaplacena — zovou se společným jménem honorace čili intervence, čestný akceptant a čestný plátc honorantem čili intervenientem. Intervenci zachovává se v nouzi se octnouví směnka »ve citi«, odvrací se proti a s ním spojené útraty, čl. 50, 51, 61, 62.

¹³⁾ Čestný akcept jest přípustným nejen u vydané, nýbrž i u vlastní směnky, zde v případě nejistoty. Čl. 56—61 nejsou sice v čl. 98 uvedeny; — přinejmenším byly patrné proto, že upravují čestný akcept jen v případě oděpření akceptu trassatem, — avšak v příčině vlastní směnky platí čl. 29 (98 ad 4) a 65 (98 ad 7), následkem čehož dlužno zmíněných předpisů obdobně užit. Renaud § 71, Lehmann 394, 525, Grünhut II. 482, Bernstein 410.

2. Honoratem může být pouze postizní dlužník.¹⁵⁾ Nepojmenoval-li čestný akceptant honorata, platí zaň podle výslovného ustanovení čl. 59 vystavitel (tratty)¹⁶⁾.

Čestným akceptantem může být osoba dosud mimo směnku stojící, domiciliat, avšak též vystavitel tratty, indossant,¹⁷⁾ ano i trassat.¹⁸⁾ Postizní dlužník může akceptovati i ku vlastní citi.¹⁹⁾ Čestný akceptant bývá zpravidla k akceptu výslovně povolán t. zv. podpůrnou adresou (Notadresse), totiž ve sménce obsaženým pojmenováním třetí osoby (adressata) se strany postizního dlužníka (adressanta) za tím účelem, aby v případě nouze směnky zachovala ji ve citi svojí intervencí.

Jmenovati podpůrnou adresu může platně pouze ten, kdo může být honoratem, tedy postizní dlužník.²⁰⁾ podpůrnou adresou může být každý, kdo může být čestným akceptantem.²¹⁾

Adressa musí se nalézati na sménce anebo na opisu její (čl. 62).²²⁾ Misto samo je lhotejno, obvykle klade se pod adresu trassatovu. Adressat musí být pojmenován rodovým jménem nebo firmou a označen jako takový; obvyčejné výrazy jsou: »v případě nouze u p. X.«, »v případě potřeby...«, »řeba-li...«, »po případě...« (*im Falle der Not...«, »falls...«, »au besoin...«).

¹⁵⁾ Zejména vystavitel vydané, také vydané vlastní směnky (NSO. 6, 162), indossant, pokud jest postihem zavázán (NSO. 24, 126); nikoliv: indossant sine obligo (čl. 14), indossant po přerušené souvislé řadě vstupující (čl. 36, sr. též čl. 16 ad 2), akceptant (ani při domicillované sménce s pojmenováním domiciliate, neboť ani zde není postizního závazku, Bernstein Wächter 409), čestný akcept za osobu postihem nezavázanou je bezúčinný. Nesprávné tvrdí Lehmann 473, že působí pro následujícího postizního dlužníka, sr. Staub 54 § 4, Bernstein 242. Ostatek sluší na myslí mti, že také zde (sr. čl. 3, 75) běží pouze o formální, nikoliv materiální existenci postizního závazku honoratova.

¹⁶⁾ Čl. 59 stanoví fikci: důkaz opaku z okolností mimo směnku ležících jest nepřipustným. Staub 59 § 3, Bernstein 240.

¹⁷⁾ NSO. 10, 286; NRS. 36, 103, Czel. 688.

¹⁸⁾ Trassat může místo akceptu dáti aspoň čestný akcept (Peitler 28, Staub 56 § 5, jinak Grünhut II. 467).

¹⁹⁾ Též vystavitel, i při tratě na vlastní řád NSO. 20, 164. Význam intervence k vlastní citi záleží v tom, že v případě nouze směnky nenají nástupci postihu zjišťovacho.

²⁰⁾ Trassant, indossant, nikoliv akceptant a vystavitel vlastní směnky ani u domicillované směnky s pojmenováním domiciliate. Lehmann, 473, Staub 56 § 4, jinak NSO. 11, 298.

²¹⁾ Zejména mohou také trassat a indossant jmenovati sami sebe (*po nezaplacení) také u nich jakožto u podp. adresy. Také trassat může být podpůrnou adresou.

²²⁾ Indossant na opisu nemá pravidlem originál ani v rukou.

Podpis adressantův je nepotřebný a řídký, někdy klade se pouhé počáteční písmeno.¹¹⁾ Adresa musí zůstat na místě platební,¹²⁾ toto nemusí však býti výslovně jmenováno.¹³⁾ Čl. 56, 62.

3. Čestný akcept musí se nalézáti na směnce nebo opisu (čl. 62), lhotejno, zdali na přední straně nebo na rubu, též na allonge. Podpis jest nutný,¹⁴⁾ a třeba jest, aby jako čestný akcept byl zřejmým. Na přední straně dostačí pouhý podpis u připojení k podpůrné adrese, jinak zapotřebí jest označení výslovného.¹⁵⁾ Obvyklá jsou rčení: *ku cti p. X. *, *per onor. *, S. P. (*sopra protesto* = *pod protestem*);¹⁶⁾ Pojmenování honorata třeba není, schází-li, platí čl. 59. S podpůrnou adresou nemusí se čestný akcept kryti.¹⁷⁾ Doba pro připojení čestného akceptu obnáší dva všední dny po dnu splatnosti, čl. 60.

Cizí práva Prohlášení příslušného obsahu třeba v Británii. Na protestu dostačí čestný akcept v Portugalsku, Srbsku, Španělsku a v některých státech jihoamerických.

§ 14. Spoluuvystavení prohlášení směnčných.

Totéž směnčně prohlášení může býti podepsáno také více osobami. Může býti více spoluuvystavitelů vydané anebo vlastní směnky,¹⁾ více spolukceptantů (jmenuje-li základní směnka více spolutrassatů)²⁾ více spolindossantů (jsou-li předcházejícím indossamentem jako spolindossatři legitimováni),³⁾ více spoluavalistů. Každá z těchto osob zavázána jest svým podpisem zcela samostatně, na ostatních nezávisle (čl. 81),⁴⁾ mezi sebou nemají vůbec směnčných práv.⁵⁾

¹⁾ Věc vyřizuje se přímo mezi adressantem a adressatem. Není-li zřejmo, kdo je adressantem, musí okolnost tu prokázati, kdo se k ní odvolává; analogie čl. 59 zde nepatří. Bernstein 235, 246 jinak Canstein 311, p. 22, Staub 56 § 3, NSO. 11, 305.

²⁾ Při domicilované směnce tedy na domicil.

³⁾ Nevádí-li adresa místa, třeba hledati adressata v místě platebním. NSO. 11, 301. Uvádí-li adresa místo od platebního různé, je bezvýznamna.

⁴⁾ Ústní, třeba v protest (pro odepřání akcept trassatem) popatě vyřádkení podpunné adresy, že směnku vyplatí, není čestným akceptem. NSO 20, 118, Peitler 77.

⁵⁾ Zde nepatří čl. 21 ad 2 obdobně.

¹⁶⁾ Neboť intervence předpokládá protest.

¹⁷⁾ Adressat může zejména akceptovati také ku cti dřívějšího postizního dlužníka; ovšem nemusí majitel takový čestný akcept připsati (čl. 57).

¹⁾ Viz str. 46 t. d.

²⁾ Viz str. 48 t. d.

³⁾ Grünhut II, 21, p. 2, jinak Thöl § 146.

⁴⁾ Czel. 194, 207, NZ. 1904, 1.

⁵⁾ Bernstein 307, jinak Grünhut II, 31.

HLAVA IV.

§ 15. Duplikáty.

1. Duplikáty (čl. 66—69) jsou další exempláře vydané směnky,¹⁾ obsahu — akcept vyjímaje — totožného; ²⁾ jednotlivé exempláře musí v kontextu býti označeny jako: prima, secunda, tertia atd. (čl. 66).³⁾ Totožnost obsahu a označení v kontextu jsou nutny, poněvač by jinak platil každý exemplář naproti bezelstnému nabývateli za směnku samostatnou.

Účelem duplikátů jest umožniti cirkulaci směnky, mezitím co se jeden exemplář zaslá k akceptu (čl. 68, 69),⁴⁾ ulehčiti věcnou presentaci a protest při splatnosti, a konečně chrániti — aspoť

¹⁾ Směnka vydaná v jediném exempláři zove se *sola*. Vlastní směnka nemá duplikátů (proto se také často nepřesně nazývá solasměnkou), sr. čl. 98 a contr. NRS. 9, 113. Vyslavitel by ručil z každého exempláře jako akceptant u tratty.

²⁾ Přetřezaná místa číselná dlužno opakovati, přetřezaná nečíselná jako taková poznamenati. Méně přísně Bernstein 260. Odchytky nejsou jen podán za závadu, pokud běží zřejmě pouze o neopatrná a bezvýznamná nedopatření (sr. Krall 19, NSO. 13, 230). Jeden z exemplátů nelze z druhého doplňovati, zejména nemá snad prima přednost před ostatními. Grünhut II. 322, jinak Canstein § 14, p. 3.

³⁾ Toto označení je předepsáno; cifry nesatří (Staub 66, § 3, jinak Grünhut II, 322), zajisté však stačí také označení: směnka prvá, druhá atd. Naproti tomu sice obvyklá a opatrná, nikoliv však předepsána (čl. 67) je doložka tzv. kassatorní (vystřana, aby se nehonovoval více nežli jediný exemplář): *zaplatte za tuto druhou směnku, nebyla-li zaplácena prvá.* Exemplář k akceptu zasláný bývá někdy opatřen doložkou, že je určen pro majitele indossovaného (cirkulačního) duplikátu, také bývají někdy veškeré exempláře mimo jednoho (cirkulačního) na rubu křížem přetřezeny.

⁴⁾ Jeden exemplář (prima) zasle se obchodnímu přechi v bydlíší tras-satově, aby jej tomuto k akceptu presentoval a akceptovaný vydal legitimovanému majiteli druhého exempláře (secunda), jenž byl mezitím indossovan (tzv. cirkulační exemplář).

částech — proti nebezpečí ztráty⁵⁾ Naproti těmto výhodám stojí ovšem také mnohá nebezpečí.⁶⁾

2. Za vydání duplikátu může žádati⁷⁾ — a sice kdykoliv⁸⁾ — remitent na vystavitele, pak každý legitimovaný majitel⁹⁾ směnky na svém bezprostředním, ze směnky zřejmém předchůdci,¹⁰⁾ až žádost dojde vystavitele. Vystavitel a každý indossant jsou povinni své směněčné prohlášení na duplikátu opakovati (čl. 66). Počet duplikátů není zákonem omezen.¹¹⁾

3. Akceptovati dlužno naopak exemplář pouze jediný: akcept na více exemplářích neplatí za jeden a týž. Trassat, jenž více exemplářů akceptoval, jest zavázán bezelstnému nabyvateli každého exempláře, který při zaplacení vrácen nebyl (čl. 67 ad 2).¹²⁾

⁵⁾ Tento byl původní účel duplikátů ještě před vznikem indossamentu. Duplikátů užívá se nyní hlavně jen při obchodech zámořských; ve vnitrozemi, zejména v malém obchodě jsou velmi řídké.

⁶⁾ Sr. Canstein § 14, p. 2, 11, Grünhut II, 318. Viz níže p. 26.

⁷⁾ Nárok kotví v právu směněčném, řízení není však směněčné. (Sr. 88 557, 558 c. k. s.) Vzdání se nároku působí pouze mezi stranami, případná výslovná klauzule však proti všem nástupcům. O útratách s vystavením duplikátu spojených se zákon — pro jich nepatnost — nezmiňuje. Kolik musí zajisté hradit žadatel. Staub 66, § 13, Bernstein 262.

⁸⁾ I po splatnosti směnky.

⁹⁾ Zákon mluví o indossatřích, má však na mysli zajisté legitimovaného majitele (není tedy oprávněn indossatř, jenž směnku dále indossoval, leč k žádosti nástupce, jinak Staub 66, § 8); oprávněn jest také obecnoprávní nástupce, jenž nabyl směnky cessi, dědicivním aid, vykazav ovšem své právo. NSO. 20, 93. Ztráta směnky o sobě nevedí, prokáže-li jen žadatel, že byl majitelem ztraceného papíru (Grünhut II, 327); na duplikát může pak — mezi amorfizacím řízením — učiniti protest a obrátiti se posítem proti předchůdci. Formální závada překáží, když ztracená směnka nese označení jako prima, neboť v tomto případě dlužno směnku předložit k označení jako prima, tak že ztrátou povinnost k vydání duplikátu odpadá (jinak Lehmann 415, jenž totéž tvrdí pouze pro případ, že směnka nese označení »sola«; zde se musí ostátek směnka vyměnit).

¹⁰⁾ Tedy nikoliv na blankotradentovi, ovšem ale na blankoindossantovi, třeba žadatel od něho bezprostředně směnky nenašel. Také indossant sime obligo není zde vyňat. Je-li však podpis předchůdce nepravý, nemůže nástupce žádati na něm duplikátu; je-li podpis vystavitele nepravý, je duplikát vůbec nemožným.

¹¹⁾ Grünhut II, 326. Bernstein 261 (slovo »ein« v čl. 66, 3. věta není číslovkou, nýbrž neurčitým členem). Goldschmidt, Syst. § 201, p. 3, Canstein 196, Staub 66 § 13, Adler 157 připojuje i indossatře pouze jeden, první dva spisovatele u remittenta pouze tři exempláře.

¹²⁾ Nemůže tedy namítnuti, že již jiný akceptovaný — tím více neakceptovaný — exemplář zaplatil. Pouze akceptant, jenž téměř majiteli více exemplářů akceptoval, může na něm při placení žádati vrácení všech, které tento má v rukou. Staub 67 § 5, Grünhut II, 345, 346, p. 29. Ze by mohl akceptant vrácení všech akceptovaných exemplářů při placení vůbec žádati, není správně. Tak Lehmann 452, 539, Pfeiler 209. Sr. Adler 160. Akceptant, jenž byl nucen více jim akceptovaných exemplářů vyplátni, může

4. Každý exemplář jest sám o sobě směnkou (originálem), avšak všechny exempláře dohromady tvoří směnku pouze jednou. Výjimku tvoří pouze akcept.

Z toho následuje:

a) Posítní dlužníci ručí pouze jednou, ačkoliv podepsali více exemplářů.

b) Žádný z exemplářů nemá přednosti před druhým; každý lze zásadně prezentovati k akceptu a zaplacení, aniž třeba vykázáti se ostatními,¹³⁾ každý lze akceptovati a zaplatiti; na každý lze učiniti protest pro nepřijetí a nezaplacení a vykonati posítní, každý lze též kdykoliv za jiný zaměnit.¹⁴⁾ Akcept jednoho exempláře vylučuje však akcept každého dalšího,¹⁵⁾ a akceptantovi dlužno k placení prezentovati a proti němu protestovati pouze exemplář akceptovaný.¹⁶⁾

c) Protestováním jednoho exempláře pro nezaplacení zachován jest posítní v přičině všech exemplářů; byli-li jeden exemplář akceptován, dlužno protestovati tento. Podáním žaloby z jednoho exempláře přetahuje se promlčení v přičině exemplářů všech.

d) Zaplacením jednoho exempláře trassatem pomůže veškeré závazky ze směnky, zaplacením posítním dlužníkem pomůže závazek jeho a nástupců — v obou případech v přičině exemplářů všech (67 odst. 1).

e) Kdo nabyl jednoho exempláře, — legitimace dle čl. 36 platí i zde — nabyl práva ku všem ostatním a může žádati za vydání jich,¹⁷⁾ zejména za vydání exempláře k akceptu zasláního

se hojiti nejvíše obecnoprávně z bezdůvodného obohacení. — To vše o českém akceptu neplatí, jinak Grünhut II, 344, p. 23.

¹³⁾ Platící posítní dlužník může žádati za vrácení jen oněch exemplářů, které prezentant v rukou má (anebo dal doložené z rukou). Vrácení všech, anebo jistoty žádati nemůže, jinak by byl zásadní význam duplikátu ohrožen. Grünhut II, 337, p. 11, Bernstein 263, jinak Lehmann 560, Canstein 201, Staub 66, § 7, p. 2, Adler 159 násl.

¹⁴⁾ Jeden lze prezentovati k placení, druhý protestovati, třetí zažalovati aid.

¹⁵⁾ I když se akceptovaný exemplář ztratil. Zde poskytuje toliko amorfizace ochranu (čl. 73).

¹⁶⁾ Sr. čl. 67 ad 2. Proto nemá odeprání akceptu dalšího exempláře za následek posítní pro nepřijetí a odeprání zaplacení neakceptovaného exempláře za následek posítní pro nezaplacení.

¹⁷⁾ Pokud nenalézájí se snad v ruce majitele, který jich nabyl vedle čl. 74, na př. dalším indossamentem žadatele, anebo v případě, že předchůdce více exemplářů na různé osoby indossoval (čl. 67 ad 1). Nárok kotví v právu směněčném, nepodléhá však řízení směněčnému.

na depositáři (čl. 68, 3 věta). Byl-li jeden exemplář k akceptu zaslán, má zaslátel povinnost, na ostatních poznamenání osobu (depositáře), u níž se exemplář k akceptu zasláný nalézá;¹⁹⁾ opomenutí poznámky nemá však za následek neplatnost směnky.¹⁹⁾ Depositář²⁰⁾ povinen jest exemplář tento vydati osobě cirkulačním exemplářem dle čl. 36 legitimované nebo své právo jinak prokázat (cessionáři, dědici atd.) čl. 69.²¹⁾

Je-li duplikát předepsanou poznámkou opatřen,²²⁾ může býti dle čl. 69 veden posih pro nepřijetí ku zjištění a posih pro nezaplacení²³⁾ na základě duplikátu, však jen tehdy, byl-li učiněn dvojitý protest a sice jednak, že majiteli cirkulačního duplikátu exemplář k akceptu zasláný depositářem vydán nebyl (ad 1),²⁴⁾ jednak, že mu nebylo lze na základě duplikátu dosti akceptu anebo zaplacení (ad 2).²⁵⁾

5. Může se — přehlédnutím anebo zámyslně — státi, že majitel indossuje více exemplářů na různé osoby. Následek jednání takového, jež odporuje zřejmě povaze duplikátů, jest, že pouze do té doby tvoří veškeré exempláře jednu a tutéž směnku, od

¹⁹⁾ T. zv. poznámka depositáři (Depositions-, Versand-, Anrechnungsvor-
merks). Zní obyčejně: „Prima k akceptu (akceptovaná) u X.“, „Prima při splat-
nosti u X.“ (nestačí pouze: „Prima zaslána k akceptu“). Udání bydliště de-
positářova je zbytečno (rozumí se bydliště trassatova), rovněž podpis zaslá-
telež.

²⁰⁾ Avšak pak nestává případ čl. 69. Žaloba na doplnění poznámky ne-
byla by vyloučena.

²¹⁾ Depositářem může být také trassat sám. Žaloba na vydání kotví
v právu směnčném, není však směnčného řízení. NRS. 20, 28, Staub 68
§ 6, Grünhut II, 356, Bernstein 266.

²²⁾ Akceptovaný a indossovaný exemplář poskytuje majiteli legitimaci
proti akceptantovi. Pokud se osoba cirkulačním exemplářem legitimovaná
nenhájí, může a na požádání musí depositář exemplář jemu odevzdávající vrátiti
deponentu; jakmile se však přihlásí, má pouze povinnost vydati jej této.
RO. 11, 392.

²³⁾ Není-li depositář pojmenován, třeba jest pouze jednoduchého pro-
testu na duplikát cirkulační; byl-li jeden exemplář akceptován, třeba ku
protestu a posihu pro nezaplacení originalu akceptovaného, neboť na jiný ne-
musí akceptant pláti.

²⁴⁾ Všem se tu pak předpokládá protest v příčině každého exempláře
zvlášť. Indossant, jenž indossoval více exemplářů na různé osoby sine obligo,
vůbec neručí ze směnky, obecnoprávní ručení bude však pravidelné. — Neza-
choval se nesprávně a neručí dle čl. 67 ad 1, kdo více exemplářů převédl na
tutéž osobu blankoindossamentem, třeba je tato pak převěda pouhou blanko
tradicí na různé osoby (blankotradent rovněž neručí). Sr. Staub 67 § 6. Adler
163, jinak Canstein 198, p. 11, Grünhut II, 338, p. 13, sr. též Bernstein
264. Ošsem ale ručí další indossanté. — Ručení osoby, jež více exemplářů
na různé osoby převědla, z exemplářů všech je zcela důsledně, po-
něvác indossant s toutéž hodnocou vícekrát samostatně disponoval.

²⁵⁾ Anebo upotřebuje k žádosti za jistotu na akceptantovi (čl. 29) anebo
k žádosti za duplikát.
²⁶⁾ Vyhoda proti složitěmu pochodu při duplikátu (čl. 66).

té doby však vzniká více smének samostatných. Indossant, jenž
na různé osoby indossoval,²⁶⁾ a veškeri jeho nástupci, jichž pod-
pisy se nalézají na exemplářích při zaplacení nevrácených, ručí
pak z každého exempláře samostatně (čl. 67 ad 1).²⁷⁾

Cizí práva. Kassatorní doložka předepsána jest v Británii,
Francii, Holandsku, Španělsku. Ve Skandinávii může se majitel
o duplikát obrátiti přímo na vystavitele. Ve Španělsku trvá po-
vinnost k vydání duplikátu pouze do splatnosti směnky. V Bri-
tánii lze v případě ztráty směnky požadovati vydání duplikátu
pouze proti jistotě.

§ 16. Opisy.

1. Opis (kopie) (čl. 70—72, 98 ad 8) vydané anebo vlastní
směnky jest o sobě bez právního významu; tohoto nabývá teprve
připojením původního indossamentu (čl. 71). Účelem opisu jest
umožniti cirkulaci, mezitím co se původní směnka zasílá k akceptu
(čl. 70),¹⁾ mimo to užívá se opisů též ku připojení avalu (čl. 81),
podpůrné adresy a čestného akceptu (čl. 62), ku kvitování splátek
(čl. 39) a ku prolongaci.

Opis — který sobě může vyhotoviti každý majitel sám²⁾ —

¹⁾ Akceptant a indossanté až po onoho, který na různé osoby indos-
soval (der trennende Indossanté), osvobození se jedním zaplacením (čl. 67).
Žádá-li na nich více různých indossatřů zaplacení současně mohou zapla-
titi komunikativ z nich; ostatní mají právo hojiti se na svých předchůdcích
vedle čl. 67 ad 1. Sr. Thöl § 301, Staub 67 § 5, Grünhut II, 341; jinak
Canstein 198, 201; v příčině depositce sr. též, Bernstein 264, Grün-
hut II, 341, p. 19. — Může se snadno státi, že předchůdce, proti němuž
majitel posih věsti chce, jest již osvobozen zaplacením jiného exempláře,
zejména jest majitel exempláře neakceptovaného takto v nebezpečí. Proto
jest, nabývá-li se duplikátu, třeba bezpečně se ujistiti, kde se ostatní exem-
pláře nalézají, pokud se nabývatel vůbec pouze se svým předchůdcem spo-
kojiti nechce.

²⁾ Ovšem se tu pak předpokládá protest v příčině každého exempláře
zvlášť. Indossant, jenž indossoval více exemplářů na různé osoby sine obligo,
vůbec neručí ze směnky, obecnoprávní ručení bude však pravidelné. — Neza-
choval se nesprávně a neručí dle čl. 67 ad 1, kdo více exemplářů převédl na
tutéž osobu blankoindossamentem, třeba je tato pak převěda pouhou blanko
tradicí na různé osoby (blankotradent rovněž neručí). Sr. Staub 67 § 6. Adler
163, jinak Canstein 198, p. 11, Grünhut II, 338, p. 13, sr. též Bernstein
264. Ošsem ale ručí další indossanté. — Ručení osoby, jež více exemplářů
na různé osoby převědla, z exemplářů všech je zcela důsledně, po-
něvác indossant s toutéž hodnocou vícekrát samostatně disponoval.

³⁾ Anebo upotřebuje k žádosti za jistotu na akceptantovi (čl. 29) anebo
k žádosti za duplikát.

⁴⁾ Vyhoda proti složitěmu pochodu při duplikátu (čl. 66).

musí obsahovati doslovné znění základní směnky a dalších, té doby na směnce se nalézajících prohlášení⁹⁾ a musí opatřen býti uzavrací poznámkou: *až sem opis*, anebo podobnou,⁴⁾ aby bylo zřejmo, kde končí a kde počínají původní indossamenty. Místo, kde poznámka státi má, zákon nestanoví, avšak z věci samé následuje, že musí následovati po posledním opaném indossamentu a předcházejí prvý původní, k onomu *se* přípojující.⁵⁾

2. Bylo-li formě vyhověno, má opis tento právní význam: Akceptovati jej platně nelze (čl. 21), avšak původní indossament na opisu má též účinek, jakoby se nalézal na směnce původní: jest formou převodu směnky, poskytuje legitimaci, jakož i zavazuje indossanta.⁶⁾ Opis jest však (na rozdíl duplikátu) směnkou toliko u připojení na originál, obsahující směnku základní a indossamenty předcházející, jichž — pokud se týče původních prohlášení, která sám obsahuje — jest pohybým pokračováním.

3. Kdo nabyl indossovaného opisu — legitimace dle čl. 36 platí také zde — může následně žádati za vydání originálu.⁷⁾ Zejména přísluší mu návrh ten proti depositáři, u něhož se originál k akceptu zaslany nalézá (čl. 72, 1. věta). Za tím účelem předpisuje zákon (čl. 70, 2. věta) — stejně jako u duplikátů — aby byl na cirkulačním opisu depositář pojmenován (Antreffungsvermerk); opomenutí nemá však také zde za následek neplatnost opisu, zejména nemění o sobě ničeho na právu a legitimaci za vydání originálu žádati.⁸⁾

⁹⁾ Přesný souhlas se vyžaduje, aby nebylo pochybnosti; pouhá nepřetrhá a zejména nedopatření nevadí.

⁴⁾ Beschliessungs- nebo Arretirungsklausel. Též *odtud* originál. Podpis je zbytečný.

⁵⁾ Vše, co stojí před poznámkou, platí za opis. Schází-li poznámka, platí směnka jinak, na př. v nadsíse, jako opis označená, celá za opis, není-li však jako opis označena, platí celá za originál. V tomto případě odpadá právo žádati za vydání směnky původní a postih jest možný, protest předpokládá, proti předchůdcům, jichž podpisy jsou pravé; v příčině ostatních jest zde stejný případ jako při směnce s nepravými podpisy (čl. 76). Důkaz opaku je vyjoutčen; jinak Canstein § 14, p. 21a, Grünhut II., 362.

⁶⁾ Po indossování opisu nesmí se přirozeně indossovatí originál, po indossování originálu opis, jinak vzniká dvojití nucení.

⁷⁾ Pokud nenalézá se v rukou osoby, která jeho vedle čl. 74 nabyla. Také opis poskytuje hojně příležitosti ku nespřávanému anebo dokonce podvodnému jednání (na př. více opisů indossuje se úmyslně nebo omylem na různé osoby, anebo originál vůbec neexistuje nebo nenáleží vůbec indossantovi), tak že získání opisu předpokládá věrohodnost a bezpečnost prostředního indossanta.

⁸⁾ Nárok na pojmenování depositáře stává zde ostatně stejně jako u duplikátu.

4. Majitel opisu, jenž chce vykonati postih pro nepřijetí nebo nezaplacení, potřebuje k tomu zásadně (výjimka v čl. 72, 2. věta) originálu, neboť pouze na opis ve spojení s originálem lze mu proti hlavnímu dlužníkovi učiniti protest, jenž jest pravidelnou podmínkou postihu.⁹⁾

Majitel opisu musí tedy za vydání originálu žádati. Vydal-li mu depositář originál, třeba mu učiniti pouze obyčejný protest a hojit se na předchůdcích z opisu i originálu. Je-li depositář v onom pojmenován a nevydal-li mu originálu, možno mu (podle čl. 72, 2. věta) výjimečně zachrániti postih ku zjištění a zaplacení bez originálu aspoň proti indossantům, jichž původní podpis se na opisu nalézá (a jich avalistům) tím, že učíní protest proti depositáři pro nevydání originálu¹⁰⁾ dle čl. 69 ad 1.

Není-li však depositář v opisu pojmenován, není proti němu protest dle 69 ad 1 možným a nutno tedy majiteli opisu každým způsobem opatřiti si originál a učiniti naň protest, jinak ztrácí postih i proti originálním indossantům na opisu.¹¹⁾

Cizí práva. Opisy jsou neznámý v Sev. Americe; v Belgii a Francii jsou uznávány pouze praxí, ve Španělsku jsou uznány pouze v nedostatku duplikátu.

⁹⁾ Na opis nemůže žádati ani akcept ani zaplacení, poněvadž by trassát honorováním opisu nevyloučil protest pro nepřijetí nebo nezaplacení originálu; proto také odpadá protest dle čl. 69 ad 2. Protest opisu u čestné adresy a čestného příjemce je rovněž zbytečný, poněvadž tito mnohu platí pouze po protestu na základě originálu proti hlavnímu dlužníku učiněném. Jinak Grünhut II., 368, p. 10.

¹⁰⁾ Ve hůtě čl. 41 předepsané.

¹¹⁾ Tak Volkmar-Löwy 251. Staub 70 § 1, 7, 72 § 2, Grünhut II., 369, Adler 167. Někteří spisovatelé mají však za to, že lze v tomto případě opis u trassata, domiciliaata nebo vst. vlastní směnky protestovati a se proti originálním indossantům opisu hojiti. Str. Canstein 204, p. 27, Leimann 561, Bernstein 271—273.

HLAVA V.

§ 17. Právní povaha a forma protestu.

1. Směnečný protest¹⁾ jest osvědčením veřejnou listinou u, že se stalo vyzvání ku směnečnému právnímu jednání — k akceptu tratty, u směnek určitý čas po viděné splatných k datování akceptu tratty nebo viděné vlastní směňky, k čestnému akceptu, k poskytnutí jistoty, k vydání exempláře nebo originálu k akceptu určeného, k zaplacení nebo čestnému zaplacení — avšak bezvýsledně.²⁾

Sluší tedy rozeznávat: výkon protestu, totiž bezvýsledně učiněné anebo aspoň pokusné vyzvání (ad 6), a listinné osvědčení (ad 7).

2. Případy protestu jsou:

- a) pro bezvýslednou presentaci tratty k akceptu — protest pro nepřijetí (Protest Mangels Annahme, čl. 18, 19, 24 odst. 2, 25, 69 odst. 2), pak u směnek určitý čas po viděné splatných protest pro bezvýslednou presentaci tratty k datování akceptu a vlastní směňky k datování viděné (čl. 20, odst. 1, 98 odst. 3)
- b) pro bezvýslednou presentaci směňky k poskytnutí jistoty — protest zjišťovací čili sikuritní (Sekuritätsprotest, čl. 29, 98 ad 4);
- c) pro bezvýslednou presentaci směňky k čestnému akceptu

¹⁾ Dnešní protest nemá více povahy právního ohrazení, název má význam pouze historický. Výraz »Protest leviren« souvisí se středověkým symbolickým »cartan levare«. Sr. Goldschmidt, Grundriss 274.

²⁾ NSO. 19. 150. Vyhoví-li protestat vyzvání úplně (sr. čl. 22, 38), na př. zaplatí směnečnou sumu i s příslušenstvím (zejména také s útrahami protestu, jenž následkem odepřeního zaplacení při soukromé presentaci byl nutným), nemá protest místa. Sr. níže pozn. 5. a 33. V příčině honoračního (intervenčního) protestu sr. níže ad 7 f.

u podpůrného adressata v případě odepřeního akceptu nebo jistoty — kontraprotest (čl. 56, 29, 98 ad 4). Protest tento může býti obsažen v protestní listině ad a) a b), nebo v dodatku k ní (čl. 58, 62, 89);

d) pro bezvýslednou presentaci směňky k zaplacení — protest pro nezaplacení (Protest Mangels Zahlung, čl. 41, 43, 69 odst. 2, 98 ad 10);

e) pro bezvýslednou presentaci směňky k čestnému zaplacení u podpůrného adressata a čestného příjemce — kontraprotest (čl. 62, 98 ad 7) — v protestní listině ad d, nebo v dodatku k ní (čl. 62, 89);

f) pro bezvýslednou žádost majitele cirkulárního duplikátu za vydání exempláře tratty k akceptu určeného anebo majitele opisu za vydání prvopisu směňky u depositáře — protest perquisiční (Perquisitionsprotest, čl. 69 ad 1, 72, 98 ad 8).³⁾

3. K učinění protestu povolán jest dle čl. 87 notář anebo soudní úředník (§ 89 not. ř., min. nař. z 11. května 1856, č. 82, ze 26. dubna 1858, č. 62, ze 7. března 1882, č. 1369, § 56 odst. 2 zák. o soud. organ.) v mezích příslušnosti.⁴⁾ Svědků a zapisovatele potřebl není.

Notáři ani soudnímu úředníku nepřislují odepřít učinění protestu, třeba byl neplatným, když rekvirent, byv na okolnost tuto upozorněn, přes to na své žádosti trvá. Tak zejména v případě, když směňka sama není platnou, když rekvirent nemá legitimace (sr. níže ad 4), anebo když doba protestní již uplynula.

Notář a soudní úředník jest i bez zvláštní plné moci podle povahy věci samé oprávněn a povinen přijmouti plnění, které mu protestat k učiněnému vyzvání byl nabídl.⁵⁾

³⁾ Týž název sr. níže ad 6, a, dd.

⁴⁾ V příčině vyloučení z důvodů osobních sr. § 33 not. ř., §§ 19 násl. 26, zák. o přis. Ostatek nelze jimi odůvodnití neplatnost protestu. Sr. Peitler, 219, 276. Úředník, jenž učinění protestu opomenul anebo učinil jej nesprávně, ručí rekvirentovi za škodu způsobenou, sr. § 39 not. ř., zák. z 12. srpna 1872 č. 112, Krahl 12, Czel. 110.

⁵⁾ Neboť protest jest osvědčením odepření protestátora. Kdyby úředník nebyl oprávněn plnění přijmouti, nerozeznalo by se skutečné, věcné nabídnutí jeho od pouhého slovného, třeba vážně nemyšleného; v prvním případě však postará účinně protestu všeho důvodu a smyslu. K opáčenému mínění vede Co sacca 285 nesprávný názor, že úředník má pouze zjištití bezvýsledně předcházející vyzvání rekvirenta samého. Sr. též Lehmann 537, p. 33 a Grünhut II, 79. V příčině této dávne kontroversy sr. Staub 87 § 14, 15, Bernstein 199, 365.

Jinak nemají prohlášení protestátova proti notáři anebo soudnímu úředníku učiněná, třeba protestem osvědčená, o sobě povahy právního jednání.⁹⁾

4. Protest musí se státi k žádosti osoby — protestanta či i rekvirenta — která jest podle obsahu směnky a zákona oprávněna příslušně vyzvání učiniti.⁷⁾

Touto je pravidlem osoba dle čl. 36 legitimovaná;⁸⁾ také prokuraindossatář⁹⁾ (čl. 17) požívá legitimace. Obecnoprávní nábyti a zmocnění vyžaduje příkazu. K protestu smének zabavených, soudně uložených, povolán je výkoný orgán (čl. 297 ex. ř.), k protestu smének k vybrání příkázaných vymáhající věřitel (čl. 308 ibid.)

Výjimkou legitimován jest pouhý majitel směnky:

a) k protestu pro odepřený akcept tratty (čl. 18, 19, 24, 25, 69, 2. věta),¹⁰⁾ pro odepřené datování akceptu tratty a odepřené datování viděné vlastní směnky u smének určitý čas po viděné splatných (čl. 20 odst. 1, 98 ad 3), a pro odepřený čestný akcept podřímného adressata (čl. 29, 56, 98 ad 4),

b) k protestu pro odepřenou jistotu (čl. 29, odst. 3, 98 ad 4) 5. Protestat jest osoba, proti které protest směňuje.

Touto jest podle druhu protestu: trassat (čl. 18); trassat, akceptant nebo vystavitel vlastní směnky (čl. 41, 98 ad 6), po případě domiciliat (čl. 43, 99);¹¹⁾ akceptant nebo vystavitel vlastní směnky (čl. 29, 98 ad 4); podřímný adressat nebo čestný akceptant (čl. 29, 56, 98 ad 4, 62, 98 ad 7); depositář exempláře nebo prvopisu k akceptu určeného (čl. 69 ad 1, 72). Je-li protestant

⁹⁾ Zde zmocnění nenásleduje z povahy věci samé. Nejvýše mohlo by tu býti negotiorum gestio (Grünhut II, 81, p. 10.)

⁷⁾ Sice je protest neplatný. NSO. 1, 248; 18, 274; NŘS. 1, 133; 27, 43; 32, 78. Blankindossament legitimuje ovšem každého majitele (Kraall. 68).

⁸⁾ Legitimace plyne z opisu směnky, jež je nutnou součástí protestní listiny, čl. 38 ad 1; obecnoprávní nábyti anebo zmocnění musí býti v protestu podotčeno. Jinak Peitler 246. Zda-li je legitimovaná osoba také materiálně oprávněna, je hostejno. NSO. 5, 412.

⁹⁾ Však také prokuraindossant sám. Jinak NŘS. 32, 77.

¹⁰⁾ Staub 26 § 3 žádá i zde legitimaci dle čl. 36. Sr. Grünhut II, 56, p. 29.

¹¹⁾ Tento pouze při protestu pro nezaplacení; při protestu pro odepřený akcept jest přirozené protestem vždy pouze trassat. Nebyli v domicilované sménce pojmenován domiciliat, jest i v prvním případě protestem trassat, čl. 43, NSO. 18, 327. Je-li stanovena pouze místnost platební (Zahlsstelle), třeba protestovati v této místnosti rovněž proti trassatovi, nikoliv proti majiteli místnosti. Jud. 170. Věst. 812.

sám protestatem (na př. jakožto domiciliat), mluví se o protestu deklaracním.¹²⁾

Má-li v místě protestním více osob totéž jméno, dostačí protest (jediný) u jedné z nich, pokud ze směnky samé neplyne vztah k osobě určité.¹³⁾

Upadli-li protestat v konkurs, dlužno přes to protestovati u něho samého, nikoliv u správce podstaty.¹⁴⁾

Zemřel-li protestat anebo stal se nezpůsobilým k právním činům, dostačí zjištění tuto okolnost a není zapotřebí pátrati po dědicích nebo zástupci.¹⁵⁾

6. Výkon protestu.

Platný výkon protestu předpokládá správnost místa a doby a vyžaduje příslušné jednání protestní.

A. Místo (Ort) zahrnuje¹⁶⁾ jednak místo geografické (Ortschaft), jednak místnost (Lokalität, Proteststelle).¹⁷⁾

a) Místem protestu jest při protestu pro odepření akceptu tratty, pak při sménkách určitý čas po viděné splatných pro odepřené datování akceptu nebo viděné: směněčné bydliště trassata a vystavitele vlastní směnky;¹⁸⁾ při protestu pro odepřené vydání exempláře anebo prvopisu k akceptu určeného směněčné bydliště depositáře, v nedostatku uvedení jeho ve sménce směněčné bydliště trassata anebo (v příčině prvopisu) vystavitele vlastní směnky; v ostatních všech případech protestu¹⁹⁾ místo splatnosti směnky (čl. 4 ad 8, 24, 41, 43, 56, 62, 69 odst. 1, 72).²⁰⁾

¹²⁾ NSO. 14, 160; Kraall 88.

¹³⁾ Na př. A. B. sen. Mala fides působí pouze proti protestantovi samému.

¹⁴⁾ Tak nejnověji jud. 170 (plem. z 23. května 1905), Věst. 812 (Kraall 62, v příčině domiciliata Czsl. 812, NSO. 24, 22; NŘS. 2, 23, jinak Peitler 110, 252, 318, Kraall 188, Links 4083, Czsl. 711).

¹⁵⁾ NSO. 2, 218.

¹⁶⁾ Čl. 91 užívá slova »Ort« v 1. odstavci ve významu druhém, v 2. odstavci ve významu prvním.

¹⁷⁾ Běží o místo výkonu: sepsání listiny protestní děje se pravidlem v úřední místnosti protest čínského úředníka.

¹⁸⁾ To platí i v příčině směnky domicilované (čl. 24), neboť domicil má význam jen pro zaplacení.

¹⁹⁾ Též pro odepření jistoty (čl. 29 odst. 2); jinak Bernstein 370.

²⁰⁾ Zda-li je místo splatnosti zároveň bydlištěm protestatovým, je lhostejno; nebyli-li protestat nalezni, následuje protest »do větru« (viz níže). V bydlíšti jeho od místa splatnosti různém byl by protest neplatným. Czsl. 238, NSO. 1, 144; 14, 119; 21, 149. Chybně Kraall 167.

V jiném místě není protest platným ani se souhlasem protestovým.²¹⁾

Stává-li více míst téhož jména, může býti učiněn protest v kterémkoliv, pokud ze směnky samé neplyne vztah k místu určímu.²²⁾

b) Místnosti protestu jest (čl. 91):

aa) V prvé řadě protestátora místnost obchodní (Geschäftslokal) v čas protestu, totiž místnost (kontor, kancelář), ve které se nalézá správka jeho²³⁾ podniku (knihy, korespondence, pokladna). Pokud místnost není úřednicku známa, zjistí ji poplávku u místní policie (čl. 91, 2 odst.).²⁴⁾ Ve stávající obchodní místnosti musí protest v každém případě býti učiněn²⁵⁾ a také vždy dostačí, třeba nebyl v ní protestat nalezem.²⁶⁾

bb) Teprve v druhé řadě, totiž v případě, že protestat obchodní místnosti nemá, nastupuje byt v čas protestu,²⁷⁾ třeba pouze dočasný.²⁸⁾ Pokud směnka obsahuje udání obchodní místnosti, anebo jinak z obsahu jejího pravděpodobně následuje, že protestat obchodní místnost má,²⁹⁾ předpokládá platný protest v bytu, že nedostatek obchodní místnosti osvědčen jest předchozí bezvýslednou poplávku u místní policie (čl. 91, 2 věta).³⁰⁾

Zemřel-li protestat, aneb stal se k právním činům nepůsobilým, anebo byl na jmění jeho vyhlášen konkurs, třeba učiní protest v jeho dosavadní obchodní místnosti, po případě bytu.³¹⁾ Místnosti dědiců, opatrovníka, nebo správce konkursního netřeba hledati. Totéž platí při zámlku anebo konkursu právnických osob a obchodních společností.

cc) Je-li ve směnce vystavitelem anebo akceptantem udána v místě výplaty zvláštní místnost platební (Zahlstelle), na př. banka, nastupuje při protestu pro nezaplacení tato místnost na místo ob-

²¹⁾ NSO. 14, 118; 21, 148. Jinak v příčině místnosti. Sr. níže ad b. cc.
²²⁾ Mała fides působí pouze proti protestantovi samému. Jinak GH. 1891, 35.

²³⁾ NŘS. 14, 146; 16, 349. Proti pomocník, úředník, atd. nelze učiniti protest v místnosti principálové (aderen Geschäftslokale čl. 91).

²⁴⁾ NSO. 14, 262; 21, 357; 22, 400.

²⁵⁾ Třeba by směnka obsahovala udání bytu.

²⁶⁾ Netřeba tedy v tom případě hledati jej ještě v bytu.

²⁷⁾ NSO. 21, 116; 22, 92. Protest v bytu, z něhož se protestat vysí-

hová, byl by neplatný. Sr. Krall 108, 184; NSO. 14, 118; 21, 148; 22, 401; 25, 211.

²⁸⁾ Na př. na návštěvě, v hotelu.

²⁹⁾ Na př. běží o firmu.

³⁰⁾ NSO. 14, 261; 25, 31; NŘS. 2, 62.

³¹⁾ NŘS. 2, 26. Sr. níže str. 91 pozn. 49.

chodní místnosti, po případě bytu protestátora, avšak protest dlužno přes to učiniti nikoliv proti majiteli platební místnosti, nýbrž jen proti trassatovi, akceptantovi nebo vystaviteli vlastní směnky.³²⁾

dd) Nelze-li v místě nalézti obchodní místnosti ani bytu protestátora,³³⁾ třeba okolnost tu zjistiti způsobem zákonem výslovně předepsaným, totiž poplávku u místní policie (čl. 91, 2 odst.),³⁴⁾ a protest obmezuje se na toto zjištění, t. zv. protest do větru čili též perkvisiční (Wind-, Nachforschungs-, Perquisitionsprotest).³⁵⁾
^{ee)} V každé místnosti — správné místo předpokládajíc — lze učiniti platně protest se svolením přítomného protestáta (čl. 91 odst. 1).³⁶⁾ Příkladem uvádí zákon bursn.³⁷⁾ Neohradili se protestat výslovně, rovná se to souhlasu jeho.³⁸⁾

B. Doba protestu a sice:

a) den. V neděli a všeobecný svátek nelze žádati žádného směnečného jednání (akceptu, zaplacení, zjištění atd.) a nelze důsledně také učiniti platný protest (čl. 92). Všeobecnými svátky rozumějí se v Rakousku svátky pouze katolické.³⁹⁾

Ve lhůtě presentační musí býti učiněn protest a sice:

pro odepřené zaplacení a pro odepřené čestné zaplacení čestným akceptantem, totiž ve dvou (všedních) dnech po dnu platebním (čl. 41, 60, 62, 98 ad 6, 7 a čl. 92.); pak v příčině směnky určitý
^{*)} Jud. 170 (pleniss.) Věst. 812 (Sr. Krall 68). Od toho dlužno rozeznávati případ, když jest ve směnce obchodní místnost anebo byt protestatův blíže uveden. Udání toto o sobě nerozhoduje; úředník musí sice uvedenou místnost vyhledati, ale nalazne-li udání nesprávným, musí přes to hledati skutečnou obchodní místnost nebo byt a učiniti tam protest, anebo po bezvýsledné poplávce u policie učiniti protest do větru. Sr. Krall 1184, NSO. 14, 263; 21, 357; 22, 403.

³²⁾ Tak bývá často u domicilované směnky, v níž opomenu bylo poimenovali domiciliata. Stává-li důvod hledati místnost obchodní a nebyla-li nalezena, třeba ještě hledati byt a záporný výsledek v obojm směru zjistiti poplávku u policie. NSO. 25, 33.

³³⁾ Poplávka u policie je naprosto nutnou a nedostačí osobní třeba se skutečnosti souhlasící, vědomost úředníkovy. Sr. Krall 108, 184. S druhé strany poplávka tato úplně dostačí (není třeba pátřati dále, na př. v obchodním rejstříku, v knize adressní), a je výsledek její pro úředníka rozhodným. NSO. 25, 6.

³⁴⁾ Těž název viz shora ad 2. f.

³⁵⁾ Těž domiciliata.

³⁶⁾ Těž v cizí obchodní místnosti, zejména bance, v místnosti úředníkovy atd. Majitel směnky může učiniti protest sám proti sobě (deklarací, viz shora ad 5) kdekoliv. Sr. Krall 88.

³⁷⁾ NSO. 1, 143.

³⁸⁾ Vyznání protestátora je zcela nezohodno; je-li na př. židem, je přes to protest neplatný (NSO. 2, 409), naopak je platný v židovský svátek.

čas po viděné splatných protest pro odepržený akcept, čestný akcept aneb odepržený datování akceptu tratty nebo odepržený datování viděné vlastní směnky ve lhůtě směnkou stanovené, jinak do dvou roků po danu vystavení (čl. 19, 20, 98 ad 3).⁴⁰⁾

Z důvodu výše uvedeného končí lhůta, jejíž poslední den připadá na neděli nebo všeobecný svátek, teprve následujícím dnem všedním (čl. 92, sr. čl. 329 obch. z.). Dvoudenní protestní doba (čl. 41 a 52) obsahuje pouze dny všední, neděle a všeobecné svátky dlužno vypustiti.

Všle protestanta a protestata je ve všech těchto směrech úplně nerozhodnou.⁴¹⁾

b) hodiny protestního jednání směn. řád nestanoví. Min. nat. na základě nejv. r. z 30./7. 1853, č. 153, 28./3. 1854, č. 69, 22./5. 1857, č. 100 stanovena byla doba: pro Prahu v den platební od 1 do 5, další dva všední dny od 9 do 5; pro Terst v den platební od 9 do 12, další dva dny od 9 do 12 a od 4 do 7; pro Lvov v den platební od 3 do 5, další dva dny od 9 do 1 a od 3 do 5. Zákon z 9./3. 1903, č. 60, čl. 1. zmocňuje ministra práv, aby ve shodě s ministrem obchodu, slyšev příslušné obchodní a živnostenské komory, stanovil pro určité správní obvody (zemí, okres, místo) denní dobu. Na základě jeho stanoví min. nat. z 16./3. 1903, č. 63 dobu pro Vídeň: v den platební od 2 do 6, další dva dny od 9 do 6. Pokud nestává zvláštního ustanovení, platí pro obchody čl. 332 obch. zák. (obvyklá doba obchodní,⁴²⁾ jinak § 903 obč. zák.).

Se svolením protestatovým je protest platným v každou hodinu. Neohradí-li se protestat výslovně, rovná se to souhlasu jeho.⁴³⁾

C. Jednání protestní.

a) Úředníku protest vykonávajícimu jest předkem vyhledati protestata,⁴⁴⁾ neboť s ním jest mu jednati (čl. 88 ad 3). Vzhledem

⁴⁰⁾ Za to nezavírá v sobě lhůta ku presentaci k zaplacení směnky na viděnou splatných čl. 31 stanovena učinění protestu, nýbrž platí zde dvou-denní lhůta čl. 41 po danu splatnosti presentací nastalem.

⁴¹⁾ Tedy protest v neděli třeba se svolením presentata učiněný je ne-platný.

⁴²⁾ Ger. Z. 1902, 25, Not. Z. 1902, 25.

⁴³⁾ NSO. 17, 55.

⁴⁴⁾ Správnost místnosti a hodiny předpokládáje. Správnost geografického místa a dne protestu nepřelží úředníku zkomat. Sr. Bernstein 364.

k tomu běží (a contr. čl. 88 ad 2) vždy o osobu fyzickou:⁴⁵⁾ protestata jednotlivce, majitele firmy, zástupce osoby právnické nebo společnosti. Za protestata může jednati také plnomocník, v kterémž případě netřeba hledati protestata osobně.⁴⁶⁾

Správnou místnost a hodinu předpokládáje není zapotřebí žádati průkazu totožnosti, ani oprávněnosti k zastoupení, nýbrž dostatek příslušné prohlášení přítomné osoby, pokud z daných okolností samých neplyne opak.⁴⁷⁾

Nebyl-li nalezen protestat ani jeho zástupce, buď že v příslušné místnosti nebyl přítomen anebo tato, ač stávající, dokonce byla nalezena uzavřenou,⁴⁸⁾ končí protestní jednání zjištěním této okolnosti, jež rovná se úplně odepršení se strany protestatovy.⁴⁹⁾ Nového pokusu naléztí jej není zapotřebí. Protest zove se v tomto případě obvykle protestem místním nebo proti stěně (Platz-, Wandprotest).⁵⁰⁾

b) Nalezne-li úředník protestata nebo zástupce, učiní mu příslušné vyzvání (čl. 88 ad 3).⁵¹⁾ O presentaci se zákon sice výslovně nezmiňuje, avšak rozumí se, jakožto nutná podmínka voplatného vyzvání, sama sebou.⁵²⁾ Pravidlem předchází bezvýsledná osobní presentace protestantova, avšak zapotřebí jí není.⁵³⁾

⁴⁵⁾ Neříčí-li taková pojmenována (na př. pouze firma), je protest neplatný. Czel. 533; 691, NRS. 3, 91; 23, 122.

⁴⁶⁾ V nepřítomnosti protestata není třeba pátratí po plnomocníku, neboť zříditi jej je věcí pouze protestatovu. NSO. 18, 327; NRS. 14, 35. Přihlásí-li se však plnomocník, třeba jednati s ním. NRS. 3, 90; 23, 123; 24, 87.

⁴⁷⁾ Za plnomocníka lze pokládati zejména pokladníka banky, nikoliv však na př. unifikovaného smlu, skladníka, učenníka atd. S osobou takovou nelze platně jednati. NSO. 17, 59; 18, 327; NRS. 23, 123; 24, 16; 24, 87; Czel. 571. — Důkaz opaku jest přípustným, však nikoliv o nedostatku totožnosti nebo plné moci, nýbrž pouze o tom, že dle daných okolností nesho- šelo nalezenou osobu za protestata nebo plnomocníka pokládati.

⁴⁸⁾ NSO. 11, 398. Nenalzena-li vůbec místnost v místě, učiní se protest *do větru. (Windprotest) dle čl. 91 odst. 2; viz shora ad A, b, dd. V příčné názvě sr. Grünhut II, 67, p. 55.

⁴⁹⁾ Zmíneli protestat anebo stal se nezpřístupným k právním činům, dostatek zjištěti tuto okolnost, aniž třeba hledati dědice nebo opatrovníka. V případě konkursu třeba protestu proti kritičtí. Sr. shora str. 87, 88.

⁵⁰⁾ Není třeba proiti všekteré místnosti a v nich po protestatu pátratí, nýbrž pouze v místnosti k příslušnému jednání sloužící. Byla-li na př. u banky nalezena uzavřena pokladní místnost, dostatek zjištěti tuto okolnost. NSO. 18, 329; NRS. 14, 147; 23, 122.

⁵¹⁾ Také dotaz rovná se vyzvání NSO. 17, 54

⁵²⁾ Prot. 143. K placení dlužno směnku kvitovati, jinak je odepršení za- placení důvodné (čl. 39). Nebylo-li však placení výslovně z důvodu toho odepršeno, je protest platný. Na opis nelze žádati zaplacení, jinak Peitler 112.

⁵³⁾ Nestala-li se presentace osobní a vyzvání protest vykonávajícímho úředníka se setkalo s výsledkem, nelze žádati útraty protestu.

Úředník vezme na vědomí záporné prohlášení protestátovo: odepření. Důvod je lhotejný a není třeba se po něm ptáti.⁶⁴⁾ Zápornému prohlášení rovná se odepření odpovědi vůbec.⁶⁵⁾

7. Listina protestní.⁶⁶⁾

Listina protestní čili *protest* jest veřejnou listinou důkazní.⁶⁷⁾ Pokud závisí na učinění protestu zachování směnečných práv, pravidlem postizních, výjimkou (čl. 43, 99) též práv proti dlužníkům přimým, nelze o bezvyslednosti učiněného vyzvání věsti důkaz způsobem jiným.⁶⁸⁾ Podle rak. práva ani náhoda ani vis maior od protestu neosvobozuje.⁶⁹⁾

Jakožto veřejná listina tvoří protest plný důkaz o skutečnostech, které zjišťuje,⁶⁹⁾ avšak stejně přípustným jest důkaz opaku, totiž že se přes to nestaly buď vůbec, anebo způsobem zákonem předepsaným (sr. § 292 c. f. s.).⁶¹⁾

Čin-li se z téže směšky současně proti více osobám protest buď týž (na př. proti více akceptantům), anebo různý (na př. pro odepřené vydání exempláře k akceptu určeného proti depositáři a pro nezaplacení proti trassatovi),⁶²⁾ jest zapotřebí pouze jediné protestní listiny, čl. 89. To platí zajisté i v případech, když proti témuž protestátovi protestuje se k žádosti téhož protestanta současně více směnek.⁶³⁾

Zákon předpisuje výslovně nutné náležitosti protestní listiny, sr. čl. 88 a 91.

Nedostatek v této příčině má za následek neplatnost protestu

⁶⁴⁾ Ani udaný osvědčitel; jinak Staub 88 § 31. Sr. prot. 149.

⁶⁵⁾ Rovněž odpověď v řeči úředníku nesrozumitelné; přivzetí tlumočnicka není zapotřebí.

⁶⁶⁾ Formuláře: Friedberg, Formelbuch 276; Christiansen, Der Wechselprotest.

⁶⁷⁾ Sr. Thöl 320, P. 2, Grünhut II. 46, P. 4, Bernstein 377.

⁶⁸⁾ NSO. 7, 185; 8, 91; 25, 212, chybně Czel. 556. Sr. též NSO. 23, 411.

⁶⁹⁾ Protest může býti síce jednolitým dlužníkem promínut (sr. čl. 42), avšak promínuti to nemá účinku v příčině osob třetích.

⁶⁹⁾ Jakým způsobem nabyl úředník vědomosti o skutečnostech, které osvědčuje, netřeba udati. NSO. 14, 164.

⁶⁹⁾ NSO. 14, 261; 19, 147, NRS. 2, 23. Jinak Volkmar und Löwy 169, Czel. 110. Neobmyslnostechání zde před důkazem opaku. Postizní dlužník, jež svému nástupci v důvěře ve správnost protestu byl zaplatil, sám pak se žalobou proti svému předchůdci pro dokázanou nesprávnost jeho byl zavázán, může zaplacení žádati zpět (condictio indebiti § 1431, 1434 obč. zák.). NSO. 19, 147.

⁶⁹⁾ Stejně u podpůrné adresy nebo čestného příjemce; sr. čl. 56, 58, 60, 62, 64, 69, 72.

⁶⁹⁾ NSO. 2, 217; NRS. 32, 215.

(*musí obsahovati* v čl. 88).⁶⁴⁾ Náhrada podstatných nedostatků anebo náprava nesprávností mimo z obsahu listiny samé není přípustnou, rovněž jako dodatečně doplnění nebo oprava úředníkem samým.⁶⁵⁾ Zásadně jest však zde, kde běží pouze o formální zachování práv stávajících, vždy mírnější výklad na místě; že nevadí jasné zkratky a zřejmě nedopatření a že oprava těchto není vyloučena, rozumí se samo sebou.⁶⁶⁾

Jednotlivé náležitosti protestní listiny jsou:

a) Vyznačení protestanta a protestata jménem nebo firmou, čl. 88 ad 2.⁶⁷⁾ Vyznačiti osobu, která úředníku směnku jménem protestantovým k učinění protestu dodala, není zapotřebí.⁶⁸⁾

Vyznačení obou jmen má za účel, aby bylo zjištěno, že protest byl učiněn k žádosti osoby, za kterou a proti osobě, proti které dle zákona se učiniti měl. Musí býti tedy v souhlasu se zněním směnky a musí býti potud přesné, aby o totožnosti nebylo pochyby; nepatrné odchylky, nepochybné zkratky a patrná nedopatření nejsou platnosti protestu na závadu.

b) Udání místa a doby protestního jednání, čl. 88 ad 4, 91 98 ad 10.⁶⁹⁾

Náležitost udání místa obsahuje udání nejen místa geografického, nýbrž i místnosti.⁷⁰⁾ Poněvadž však se svolením protestátovým jest učinění protestu přípustným v každé místnosti a poněvadž se svolení předpokládá, není-li osvědčen opak (sr. shora

⁶⁴⁾ Správnost jeho zkouší soud z moci úřední. NSO. 7, 185; 12, 113; 18, 272.

⁶⁵⁾ Na př. oprava v příčině osoby protestátovy, doby protestu; doplnění, že se stalo vyzváním nebo poplatka v pohlc. Cze I. 533, NSO. 19, 150; 25, 212, jinak Krahl 183. V příčině opravy na základě rejstříku sr. níže ad 8.

⁶⁶⁾ Czel. 519 (směnka splatná 25/4, protest učiněn 23/4, nedopatření leželo tedy na bledu); NSO. 1, 43; 18, 209. Sr. též níže ad 4.

⁶⁷⁾ V této příčině platí totéž jako u směnky (čl. 4 ad 3, 5, 7, 96 ad 3, 5). Označení protestanta slovy: *poslední indossatář* nebo podobně by nedostálo, třeba jméno jeho vycházelo z opisu směnky. Požadavky čl. 88 ad 1 a ad 2 stojí vedle sebe. Praxe různé Sr. NSO. 10, 107; 12, 243; 14, 161; 17, 54; 18, 422.

⁶⁸⁾ Je-li uveden pouze zmocněnec, nikoliv protestant sám, není protest platným. Sr. shora ad 4.

⁶⁹⁾ Dostací datum protestu: *V Plzni, dne 12. března 1906*.

⁷⁰⁾ Sporito. Že udání místnosti vůbec třeba není, nýbrž že se až do důkazu opaku správnost její předpokládá, tvrdí zejména Lehmann 509, Staub 88 § 43, 47; 91 § 17, Bernstein 384, 392, kdežto Grünhut II. 63, p. 43 vyslovuje mínění v textu uvedené. Pro ně dlužno uvést, že síce čl. 88 ad 4 uvádí pouze slovo *Ort*, avšak čl. 91 téhož slova užívá ve významu obojím a že správnost místnosti jest věcnou podmínkou platnosti protestu. Sr. též NSO. 1, 144.

ad 6, *A, b* *et*), odpadá udání místnosti, pokud osvědčena jest přítomnost a totožnost presentátova, po případě zmocnění přítomného jeho zástupce.⁷¹⁾

Nebyl-li protestat v místnosti nalezen, obmezuje se protest na osvědčení této okolnosti; nebyla-li vůbec místnost nalezena, nutno osvědčiti bezvýslednost poptávky u místní policie (čl. 91, 2. a 3. věta, protest místní a do větru, sr. shora ad 6, a ad *A, b, dd*).⁷²⁾ K sepsání listiny samé se předpis čl. 91 nevztahuje, nýbrž pouze k jednáni protestnímu; listina vyhotovuje se pravidlem v úřední místnosti úřednickově.

Pokud se doby týče, třeba osvědčiti kalendářní den, měsíc a rok protestního jednání.⁷³⁾

Hodinu protestu netřeba osvědčiti (sr. čl. 88 ad 4), třeba byla pro mlsto protestu předepsána,⁷⁴⁾ důkaz však, že hodina byla nesprávná, je přípustný. Poněvač se svolením protestatovým jest učinění protestu přípustno v každou hodinu (sr. shora ad 6, *B, b*), třeba jest v případě, že byl protest učiněn mimo hodiny předepsané, osvědčiti přítomnost a totožnost protestatovu, po případě zmocnění přítomného jeho zástupce; svolení, jež jest nutné, se předpokládá, není-li zjištěno ohražení.⁷⁵⁾

Listina protestní musí býti úplně sepsána během lhůty presentáční, pokud tato jest stanovena (sr. shora ad 6, *B, a*),⁷⁶⁾ nikoliv však v hodinách pro protestní jednání předepsaných.⁷⁷⁾

c) Vyzvání, jež úředník protestatovi učinil, jeho odpověď anebo poznamenání, že odpovědi nedal anebo nemohl býti nalezen (čl. 88 ad 3).⁷⁸⁾

⁷¹⁾ Jinak by byl protest neplatný. Sr. NSO, 14, 160; 17, 59; 18, 327. Důkaz, že se ohražení vskutku stalo, je však přípustným.

⁷²⁾ Neobsahuje-li protest osvědčení učiněné poptávkou, je neplatný, třeba se ve skutečnosti poptávka stala, tím více pak spolehlí-li se úředník pouze na svoji soukromou vědomost, třeba se skutečnosti souhlasí. Sr. Krall 184, NSO, 25, 211.

⁷³⁾ Osvědčení doby jiným způsobem nedostává. V každém případě dostává však datum protestu. Obsahuje-li protest dvě různá udání doby, je neplatný, ječ by běželo o zřejmé nedopátrání.

⁷⁴⁾ NRS, 14, 149.
⁷⁵⁾ NSO, 17, 55. Důkaz, že se ohražení vskutku stalo, je však přípustným.

⁷⁶⁾ Jinak Thöl 326. Duplikát z rejstříku (čl. 90) lze ovšem žádati kdykoli. NSO, 7, 184; 8, 91. Pouhé poznamenání protestu (Notieren) není dle tak práva platné.

⁷⁷⁾ NSO, 23, 412.
⁷⁸⁾ T. zv. protestní formule: že byl následkem odeprání učiněn protest, není zapotřebí, ale často se jí užívá.

Byl-li protestat anebo jeho plnomocník⁷⁹⁾ nalezen, třeba okolnost tuto (osobu fysickou, sr. shora ad 6, *C, a*)⁸⁰⁾ osvědčiti. Jakým způsobem zjistil úředník totožnost osoby, netřeba uvést, pokud toho výjimečně zapotřebí není z důvodu, že protest učiněn byl mimo předepsanou místnost a hodinu.⁸¹⁾ — V tomto — pravidelném — případě dlužno osvědčiti ve stručné formě⁸²⁾ obsah příslušného vyzvání a zápornou odpověď protestatovu, po případě odeprání odpovědi.⁸³⁾ Protestatem uvedený důvod odeprání netřeba osvědčiti⁸⁴⁾ (sr. shora ad 6, *C, b*).

Nebyl-li protestat nalezen anebo (stávající) místnost byla dokonce nalezena uzavřena, nutno pouze tuto okolnost osvědčiti,⁸⁵⁾ nikoliv způsob, jakým byla zjištěna⁸⁶⁾ (protest místní, sr. shora ad 6, *C, a*). Zdali byla nalezena osoba jiná a jakou dala odpověď, je lhostejno a netřeba osvědčiti.⁸⁷⁾ Nebyla-li vůbec obchodní místnost protestatova, po případě byt jeho nalezen, třeba osvědčiti, že se stala bezvýsledně poptávka u policie (čl. 91, protest do větru, sr. shora 6, *A, b, dd*).

d) Dostlovný opis směnky nebo kopie se všemi na ní se nalézajícími indossamenty a poznámkami (čl. 88 ad 1).

Zapotřebí jest tedy úplného, doslovného opisu základní směnky a všech dalších směnečných prohlášení se všemi dodatky, zkrátka celého směnečnoprávní význam majícího obsahu směnky.⁸⁸⁾ Neboť účelem opisu toho jest zjistit totožnost směnky protestované.⁸⁹⁾ Rozumní se (viz shora ad 7), že pouhá zjevná nedopátrání jsou bezvýznamná, jakož vůbec nesluší příliš přísne posuzovati nesro-

⁷⁹⁾ Nalezen li plnomocník, třeba pouze osvědčiti tuto okolnost, nikoliv nepřítomnost protestatovu, neboť plnomocník jej úplně nahraňuje. (Prot. 149, NSO, 10, 108; 14, 162; 18, 327); plnomocnickovo jméno uvéstí potřeby není. NRS, 24, 86.

⁸⁰⁾ Protest, jenž by obsahoval na př. pouze pojmenování právnícké osoby nebo firmy aktivové společnosti, byl by neplatným (NSO, 14, 162; 15, 208; sr. 10, 108).

⁸¹⁾ NSO, 17, 59.

⁸²⁾ Třeba v nepřímé řeči.

⁸³⁾ Nikoliv presentáci. Sr. shora ad 6, *C, b*. Jinak Staub 88 § 32.

⁸⁴⁾ Jinak Staub 88 § 31, Bernstejn 384.

⁸⁵⁾ NRS, 2, 23; 14, 146; 23, 122. Ze se nepřihlásil ani plnomocník, netřeba osvědčiti, neboť po něm nemusí úředník pátratí.

⁸⁶⁾ Důkaz opaku jest vždy přípustný, však nikoliv o tom, že protestat nebyl nepřítomen, nýbrž pouze o tom, že dle okolnosti neměl za nepřítomného býti pokládán, NSO, 14, 262.

⁸⁷⁾ Na př. sluha. Možno však tímto způsobem (že byl v místnosti nalezen pouze sluha) osvědčiti nepřítomnost protestatovu.

⁸⁸⁾ Pouhé poznámky na okrajích k němu nenáleží.

⁸⁹⁾ NSO, 14, 40; 18, 349.

nalosti náhodné, pochybnosti v příčině totožnosti směnky nedopouštějí.⁹⁰⁾

Vztahuje-li se protest k více sménkám, musí obsahovati úplný opis všech.⁹¹⁾

Protest může přirozeně obsahovati jen opis obsahu směnky, jak v čas protestu stával. Poněvač však změny obsahu po protestu nejsou vyloučeny (sr. čl. 13, ¶6, 36, 55), jest přípustný důkaz, že odchylky jsou změnami po protestu nastalými.⁹²⁾

Na kterém místě protestu nalézá se opis směnky je lhostejno, předpokládaje, že jeví se jako jeho součást, opatřená podpisem a pečeti úředníka.⁹³⁾

e) Podpis a pečeť protest vykonávajícího úředníka (čl. 88 ad 6).⁹⁴⁾ Obojí musí býti příčiněno během lhůty protestní (sr. shora ad b). Podpisu protestátora třeba není.⁹⁵⁾

f) Nehledě k dosud uvedeným náležitostem protestní listiny, jež se bezprostředně pojí k pojmu protestu jakožto osvědčení bezbídnutí a poskytnutí intervence (čl. 58, 62, 64), že se také náležného zaplacení má protestem osvědčiti, a čl. 88 ad 5 předpisuje v tomto případě podobknutí (Erwähnung), kým, za koho a jakým způsobem intervence nabídnuta a poskytnuta byla. Může se tak státi v protestu původním nebo v dodatku k němu (Anhang, sr. čl. 58, 62, 89) anebo i v protestní listině samostatné,⁹⁶⁾ jež se však přes to vždy k předchozímu původnímu protestu připojuje — t. zv. protest honorační čili intervenční (Honorations-, Interventionsprotest).

⁹⁰⁾ NSO. 1, 143; 14, 40; 14, 163; 18, 209 (Bernstein 378). Pokud ovšem byl by vynechán anebo odčytně uveden významný obsah směnky zákadní, indo sament, domicil, podpurná adresa, doložky atd., byl by protest neplatným. Sr. NSO. 8, 83; 17, 298; 17, 348. Nejv. soud rozh. v Nor. Ztg. 1902, 33 připustil platnost protestu, kde jméno akceptantovo v opisu neznělo sice stejně, o totožnosti však nebylo pochybnosti.

⁹¹⁾ Inak Thöl 313; Lehmann 515, Canstein 334, p. 26.

⁹²⁾ NSO. 3, 98; 18, 349.

⁹³⁾ NSO. 23, 64.

⁹⁴⁾ NSO. 10, 110.

⁹⁵⁾ Prot. 148. Státní smlouva mezi Rak.-Uherskem a Německem z 25./2. 1880 ustanovuje v čl. 2, že sménečné protesty opatřené podpisem notářů a soudních úředníků a úřední pečeti žádného dalšího ověření nevyžadují.

⁹⁶⁾ Prvý případ nastane, když se prezentace k čestnému akceptu nebo čestnému zaplacení během protestního jednání proti původnímu protestátovi učiněná setkala s odeřením, druhý případ nastane, když se prezentace reštkala s výslovným odeřením, avšak ani s výsledkem (na př. presentant žádal předložení původního protestu, sr. čl. 63), tudíž bylo zapotřebí nové presentace.

Zde není sice řeči o protestu v právním smyslu slova, avšak intervence sama o sobě předpokládá předchozí protest pro odeření akceptu poskytnutí jistoty nebo zaplacení (čl. 56, 29, 98 ad 4, 62, 63, 98 ad 7), a zákonem předepsané osvědčení, třeba opomenutí jeho nemělo za následek neplatnost ani původního protestu ani intervence, jest přece velice důležité, zajišťující právní účinky intervence — hlavně v zájmu intervenienta samého — listinou veřejnou.⁹⁷⁾

8. Rejstřík protestní.

Notáři a soudní úředníci jsou povinni zanašeti učiněné protesty podle pořadí časového celým obsahem do zvláštního rejstříku (čl. 90).⁹⁸⁾ Zápis v rejstříku má se státi v téže době jako vyhotovení protestní listiny (sr. shora ad 7, b). Strany mohou v rejstřík nahlédnouti a z něho opisy a — zejména při případné ztrátě protestu — duplikáty sobě vyžádati.⁹⁹⁾

Poměr protestní listiny k zápisu její v rejstřík jest následující: Protestní listina musí býti předkem vyhotovena, pak teprve dlužno ji jejím obsahem zanést v rejstřík. Proto také jest oprava listiny z rejstříku vyloučena. Naopak jest oprava zápisu v rejstřík přímo nutnou, stalo-li se při něm nedopatření anebo stala-li se přípustná oprava listiny samé. Jinak jest zápis v rejstřík listinou veřejnou stejně jako listina protestní.¹⁰⁰⁾

Útraty protestu nese předkem protestant. Nárok na náhradu jich proti směn. dlužníkovi jest následkem prodlení¹⁰¹⁾ a obme-

⁹⁷⁾ Při čestném akceptu jest důležité zjistiti honorata (sr. čl. 61); při čestném zaplacení jest důležité zjistiti, zaplatili-li na př. podpurný adresát ku cí postřínho dlužníka různého od adressanta, anebo čestný akceptant ku cí postřínho dlužníka různého od honorata, k jehož cí byl akceptoval, mimo to pak zejména zaplatili-li jako čestný pláče trassat, postřínho dlužník nebo domicilant. Avšak čestné zaplacení může býti prokázáno také kvitancí na sménece nebo návratným účtu. Sr. Staub 62 § 3, 63 § 3, 6, Bernstein 237, 239, 248. Grünhut II, 474 pokládá zde protest vůbec za nutný, NSO. 5, 127; 12, 48 v příčině domicilanta.

⁹⁸⁾ V příčině protestů soudním úředníkem učiněných jsou to dle § 223 s. o. soubojné spisy.

⁹⁹⁾ NSO. 23, 410. Opomenutí-li úředník protest v rejstřík zanést, není proto protest neplatný, avšak v případě potřeby duplikátu jest úředník zodpovědným.

¹⁰⁰⁾ Nikoliv pouhým opisem. Jinak nebylo by možné vydání duplikátu se stejnou právní mocí. V příčině sporu, zdali je listina anebo zápis originalem, sr. Thöl 310, Staub 87 § 8, Bernstein 387, Lehmann 518, Goldschmidt, Grundriss 275, Czel 538, jinak Wächter, Arch. VII, 233, 329 (že pouze rejstřík obsahuje originál), sr. též Grünhut II, 76, NSO. 7, 190; 8, 88; 10, 110.

¹⁰¹⁾ NSO. 5, 104. V případě prodlení přisluší nárok na náhradu i tehdy, když učinění protestu nebylo k zachování sménečných práv nutným.

zuje se na útraty účelné (sr. na př. čl. 89). Prominutí protestu nechrání podle ustanovení zákona proti náhradě útrat jeho (čl. 42).

Cizí práva. Co do úředních osob protest vykonávajících mají odchýlná ustanovení Anglie a Belgie; v Británii může v nedostatku notáře učiniti protest též každý svěprávný občan, jenž je hlavou rodiny, s dvěma svědky; v Holandsku třeba je svědků; v Belgii, Itálii a Rumunsku dostačí za jistých okolností soukromé písemné prohlášení protestatovo.* V Německu obstarává poštovní úřad presentaci i odevzdání směnky úředníku k protestu. V zemích francouzského práva děje se sice presentace k placení, připadá-li den splatnosti na neděli nebo svátek, již v předcházející všední den, avšak protest lze učiniti teprve v následující den všední. Odchýlná ustanovení v případě nenalezení protestata v místnosti mají Portugalsko, Španělsko, v případě nenalezení v místě Belgie, Britanie, Francie, Itálie, Rumunsko, rovněž v příčině udání místa v protestu. Udání hodiny třeba jest v Portugalsku. Podpis protestata třeba žádati ve Francii, Holandsku, Portugalsku a Španělsku. V příčině rejstříku, zejména otázky, obsahuje-li originál anebo opis, vykazují různá ustanovení jednak Itálie, Portugalsko, Rumunsko, jednak Francie, Holandsko a Španělsko.¹⁰²⁾

¹⁰²⁾ V nejnovější době jeví se proud směřující k reformě směnčného protestu, hlavně se zřetelem k jeho poměrné složitosti a nákladnosti; zejména navrhuje se, aby byl svěcen poštovním úřadům (rak. poštovní úřady obstarávají sice presentaci směnky k placení v žádaný den — poštovní příkaz — a vyrozumívají zaslátatele o bezvýslednosti presentace, neručí však ani za věcnost presentace, ani nechrání dále zájmy majitelovy, sr. pošt. a tel. věst. 1882 (355), 1883 (415, 617), 1886 (255, 553), 1888 (291), 1892 (254, 296), 1898 (659). Původní protest vytvořila zajiště doba jednak nevalné právní bezpečnosti (sr. Grünhut I., 169), jednak k formalitám náchylná, avšak dlužno také uznati, že moderní zákonodárství snažilo se zbytečné přívěsky odstraniti. Další zjednodušení a tím i zlevnění jest jisté možné a žádoucí, co do věci samé však třeba vždy míti na mysli, že formalism protestu stojí v úzkém svazku se zásadami našeho směnčného práva samého. Sr. Stranz: Ein Protest gegen den Wechselprotest, 1903, Exner: Wechsel- und Wechselprotest, 1904, Adler 34. Sr. též § 16 rak. osn. ček. zák.